

# YENİ ÇAĞ

5 (263)  
Mayıs  
1986

Komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi

## İÇİNDEKİLER

|                                                                                                                    | Sayfa |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| • 1 Mayıs'ın 100. yılı. <i>Gus Hall</i> : Sınıf savaşlarının potasında;                                            | 3     |
| <i>İbrahim Zekeriya</i> : Dayanışmaya çağıran gelenekler; 1 Mayıs'ın tarihçesi . . . . .                           | 10    |
| <i>Georgi Razumovski</i><br>Komünizm kuruculuğu ve barış yolunda . . . . .                                         | 24    |
| <i>Gilberto Vieira</i><br>Gündemdeki sorun: Demokratikleşme . . . . .                                              | 38    |
| <i>Relik Samhun</i><br>Ansar kampı cehenneminde dize gelmeyenler . . . . .                                         | 49    |
| • Sağduyu «Yıldızlar Savaşı» çılgınlığına karşı koyuyor . . . . .                                                  | 55    |
| <i>Max Schmidt, Lutz Maier</i><br>Kapitalizmin genel bunalımının ekonomik yanları . . . . .                        | 64    |
| <i>Xavier Garaycoa, Luis Emilio Veintimilla</i><br>Demokrasiyi savunmak ve emekçilerin hakları için savaşmak . . . | 76    |
| <i>Ali İleri</i><br>Zorbalığa son verilmelidir . . . . .                                                           | 84    |
|                                                                                                                    | 1     |

|                                             |    |
|---------------------------------------------|----|
| • Ortak eylemlerin gerçek temeli . . . . .  | 86 |
| • Devrimin düşmanları, kimlerdir? . . . . . | 90 |

## ÖZEL SAYFALAR

|                                                                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| • TKP Merkez Komitesi'nin çağrısı . . . . .                                                                  | 97  |
| • TKP Merkez Komitesi'nin çağrısı . . . . .                                                                  | 99  |
| • TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın «TKP'nin Sesi Radyosu'nda yaptığı 1 Mayıs konuşması . . . . . | 101 |
| • TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın ASBP 11. Kongresi'ne mesajı . . . . .                         | 106 |
| • TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Belçika Komünist Partisi 25 Kongresi'ne mesajı . . . . .      | 108 |
| • TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın AKEL Merkez Komitesi'ne mesajı . . . . .                      | 110 |

### «BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI» – «YENİ ÇAĞ» dergisinin Yazı

Kurulu ve Yazı Konseyi'nde aşağıdaki ülkeler komünist ve işçi partilerinin temsilcileri bulunmaktadır: ABD, Arjantin, Avusturya, Belçika, Bolivya, Brezilya, Bulgaristan, Büyük Britanya, Cezayir, Çekoslovakya, Danimarka, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Ekvador, Endonezya, Federal Almanya Cumhuriyeti, Filipinler, Filistin, Finlandiya, Fransa, Guatemala, Guyana, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, Honduras, Irak, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Jamayka, Japonya, Kanada, Kıbrıs, Kolombiya, Kosta-Rika, Küba, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Mısır, Moğolistan, Panama, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Salvador, Senegal, Sovyetler Birliği, Sri Lanka, Sudan, Suriye, Şili, Türkiye, Uruguay, Ürdün, Venezuela, Vietnam, Yunanistan.

SON REDAKSIYON TARİHİ: 1 Nisan 1986

|               |           |                                   |
|---------------|-----------|-----------------------------------|
| YAZIŞMA       | BOX 16367 | Stredisko pro rozsirovani tisku – |
| ADRESLERİMİZ: | S 10327   | Yeni Çağ                          |
|               | Stockholm | Czechoslovakia                    |
|               | İSVEÇ     | Praha 6, Thakurova 3              |

---

# 1 Mayıs'ın. 100 yılı

---

## Sınıf savaşlarının potasında

Gus Hall

ABD Komünist Partisi Genel Sekreteri

1 Mayıs, yüz milyonlarca insan için başarıların, kazanımların ve işçi sınıfının tarihsel rolünün sergilendiği gündür. 1 Mayıs, işçi sınıfının sınıf bilincinin sergilendiği gündür. 1 Mayıs, işçilerin sınıf duygularında derin kök salmıştır. Bunun kökenleri tarihte, deneyimlerde, kuşaktan kuşağa anlatılan anılarda, olağanüstü değerli geleneklerde ve işçilerin tarihsel rolüyle ilgili gurur duygusunda yatmaktadır. Bu proleter dayanışması gösterisinin kaynağını, tüm emekçiler oluşturmaktadır. Bu kaynak, işçi sınıfının geçmişinin, bugününün ve geleceğinin bileşeni olarak her zaman var olacaktır.

100 yıl önce ABD'nde 8 saatlik işgünü için savaşımların ürünü olarak doğan 1 Mayıs, tüm dünya emekçilerinin kendine özgü biricik yığinsal eylem ve gösteri günü oldu.

1 Mayıs 100. kez de emekçi insanların haklarını savunmak, istemlerinin gerçekleşmesini sağlamak için geniş eylemlerle, gösterilerle kutlanıyor. Bu istemler çeşitlidir, yeryüzündeki ülkelerin her birinin kendi özellikleri vardır. Örneğin, ABD'nde, gündemdeki sorunların bazıları şunlardır:

ABD halk yığınlarının ve tüm devletlerin istemlerini dile getiren birincil istem, dünyamızı ve tüm insanlığı nükleer yıkımla tehdit eden politik güçlerin yalıtılması ve gemlenmesidir. Şimdi bu güçlerin kimler oldukları ve ne istedikleri hakkında kimse bilgisiz kalmamalı ya da herhangi bir yanılgıya düşmemelidir. Sovyetler Birliği'nin, Cenevre zirve görüşmesinde taraflarca onaylanan ilkelerin yaşama geçirilmesi yönündeki önlemlerle ilgili önerilerinin Washington tarafından reddedilmesinden sonra, emekçiler hayal kırıklığının kaynağını tam ve kesin olarak belirleyebilirler.

Amerikan savaş gemilerinin Baltık denizi ve Karadeniz'de Sovyetler Birliği'nin kara sularına girmesinden ve Reagan yönetiminin Sovyetler Birliği'nin uyguladığı moratoryumu görmezlikten gelerek Nevada'da yeni nükleer denemeler yapmasından sonra hiçbir kuşkuyla düşülemez ya da yanlış hükme varılamaz. Şimdi çok açık şekilde görülüyor ki, provokasyonlar ve nükleer cepheleşme tehlikesinin artırılması, Reagan yönetimindeki ve onu destekleyen NATO üyesi öteki ülkelerdeki en azılı, en saldırgan grupların işidir. 1 Mayıs'ın 100. yıldönümünde emekçiler militarist çevrelerin gemlenmesi ve nükleer savaş tehlikesinin ortadan kaldırılması istemini daha yüksek bir sesle yükseltiyorlar.

ABD hükümetinin izlediği politika, ABD işçi sınıfı için, bütün emekçiler için birçok başka sorun da yaratmıştır.

İşçiler, kendi çalışma koşullarına, ücretlere, yaşam düzeyine tekellerin saldırısını Reagan'ın ve onun çevresindekilerin dört elle desteklediklerini, bunların sendikaların ve işçi hareketinin yeminli düşmanları olduklarını biliyorlar. İşçiler, Reagan'ın, hava alanları kontrol memurlarına karşı, sendikalara en sert biçimde saldırılara örnek olacak şekilde acımasızca saldırdığını, tümünü işten attığını unutmuyorlar. İşçiler, Reagan'ın ulusal çalışma yasasını nasıl sabotaj ettiğini, toplu sözleşmeler imzalanmasını nasıl engellediğini hatırlıyorlar.

Afrika kökenli Amerikalılar, Amerika yerlileri-kızıl derililer, Asya ülkelerinden ve Hind Okyanusu adalarından ve aynı zamanda Latin Amerika devletlerinden gelenler, Reagan'ın, ulusal azınlıkları ırk ayırımından korumayı öngören yasayı baltalamak için elinden geleni yapan riyakar bir ırkçı olduğunu biliyorlar.

ABD'ndeki kadın emekçiler, Reagan'ın kadın haklarına, özellikle kadınların eşit işe eşit ücret almasına, kadınların analık görevlerini özgürce belirleme hakkına karşı olduğunu biliyorlar.

Reagan sosyal yardım programlarında kesinti yaparak, parasız yiyecek malları dağıtımını kısıtlayarak, aç çocuklara ve yoksullara yardım yapılmasını engelliyor. Reagan, konut yapımı programını durdurarak, yoksulların barınacak bir yere sahip olmasını engelliyor. Başkan, çiftçilere acil yardım yapılmasını öngören yasa tasarısını veto ederek, ayakta kala-

bilmiş çiftçi ailelerini de yoksulluk sınırına getiriyor. Reagan yönetimi öğrencilere yapılan yardımı ve eğitim alanı için yapılan harcamaları kısıtlayarak, öğrencilerin sokağa atılmasına yol açıyor, gençlerin bilgi sahibi olmasını engelliyor. Sağlık hizmetleri alanında yapılan harcamaları kısıtlayarak, hastaların ve yaşlıların acil doktor yardımı görmesini, hastanelerde tedavi edilmelerini engelliyor. Emeklilerin maaşlarını azaltarak, yaşlıların parasını çalıyor.

Reagan yönetiminde yer alan militaristler, dış politika alanında provokasyonlar düzenleme uzmanları, Nikaragua'ya, Küba'ya, Salvador'a, Libya'ya, Lübnan'a karşı, Vietnam örneği saldırı planları hazırlıyorlar.

Tüm bunlar, ülkemizin karşılaştığı sorunların sadece bir bölümüdür. 1 Mayıs'ın 100. yıldönümü, bu güne, yalnız ABD emekçileri açısından değil, aynı zamanda tüm dünya emekçileri açısından neyin kalıcı değer kazandırdığı, geçen bu yıllar boyunca neyin bu günün anlamını tamamladığı üzerine konuşma olanağı veriyor.

Savaşlarda yaşamlarını veren kahraman işçiler unutulmamıştır, ancak 1 Mayıs, sadece bunların anısı önünde saygıyla eğilmek için kutlanmıyor.

1 Mayıs gösterilerinde, işçi sınıfının saygınlığı yansıtılıyor. Ne ki bu yığınsal gösterilerin ana içeriğini de yalnız bu belirlemiyor.

1 Mayıs eylemlerine sınıf savaşımı olağanüstü bir önem kazandırıyor. Bu eylemleri sınıf savaşımı besliyor ve her yıl güncel sorunlarla dolduruyor. 1 Mayıs'ın özünü sınıf savaşımı oluşturmaktadır.

İşte bundan ötürü 1 Mayıs sadece bir bayram olarak değil, yığınsal eylemler ve protesto gösterileri günü olarak kutlanıyor. Her 1 Mayıs'ta, sınıf savaşımının bilançosu yapılıyor, bununla ilgili olaylar inceleniyor, değerlendiriliyor, bunlardan dersler çıkarılıyor.

1 Mayıs'ta sınıf savaşımının belirleyici rolü bir kez daha kanıtlanıyor. 100 yıl boyunca yaşam kendisi sınıf savaşımını önplana çıkarıyor ve 100 yıldır sömürücü sınıflar sınıf savaşımını reddediyorlar, her yola başvurarak bunu aşındırmaya, söndürmeye çalışıyorlar. Kapitalistler, eğer mecbur kalırlarsa, toplumda çelişkilerin olduğunu ve hatta savaşım verildiğini kabul ediyorlar, ama hiç bir zaman bu savaşımın sınıfsal nitelik taşıdığını kabul etmiyorlar. İşte bu nedenle sınıf savaşımının rolünü tekrar tekrar belirtmek gerekiyor, çünkü bunun önemini küçültme, buna değinmeme, bunun özünü başaltma ve bunu reddetme denemeleri bir an bile durmuş değildir.

Kimileri ise işçi sınıfının var olduğunu kabul ediyor, ama sınıf savaşımının olmadığını ileri sürüyorlar. Ne ki, sınıf savaşımının belirleyici önemi olduğunu reddetmek ya da bunu azımsamak, tarihin itici gücünü reddetmek anlamına gelir. Böyle bir yadsıma, her tür oportünizmin kay-

nağı, temelidir. Marksist-Leninist bilimin sınıfsal temelini, işte bu savaşımın belirleyici rol oynadığının bilincine varılması oluşturuyor.

Sınıf savaşımı fikri, denizcilere yol gösteren yıldız misali, komünist ve işçi devrimci partileri de dahil, tüm antikapitalist güçlerin yönlerini belirlemelerine yardımcı oluyor. Bu fikir, onu doğuran sosyal-ekonomik sisteme karşı savaşımında yol gösterici yıldız rolü oynuyor. Bu savaşım, son derece önemli olmasına karşın, toplumsal yaşamın öteki süreçlerinden kopuk değildir. Aslında bu savaşım öteki süreçlere de etki yapıyor, toplumdaki tüm öteki hareketlerin ve öteki çatışmaların etkisini deniyor. Bundan ötürü proletaryanın verdiği sınıf savaşımını görmezlikten gelerek, öteki sosyal katmanların eylemlerine, onların sorunlarına her yaklaşma denemesi, bu eylemlerin kendiliğinden gelmeye kurban gitmesine yol açacak ve egemen sınıfın, yani tekelleşen sınıfa baskısı altında bunlar sönecektir.

İnsanlık tarihinin boyutları açısından 100 yıl, kısa bir süredir. Ancak işçi sınıfının bu zaman içinde elde ettiği başarılar, kazandığı zaferler çok etkileyicidir. Bunların şöyle bir sıralanması bile, işçi sınıfının savaşımının, gerçekten tarihin itici gücü olduğunu kanıtlıyor.

100 yıl içinde proletarya, insanlığın ilerlemesi savaşımının ön sıralarına yükseldi. Proletarya, yeryüzünün üçte birinden çoğunda, sosyalizmin kurulmakta olduğu yerlerde, politik ve ideolojik bakımdan egemen sınıf oldu.

Sosyalizmde sınıf savaşımının biçimleri ve içeriği değişiyor. Sosyal-ekonomik ilişkiler alanından sınıf savaşımı çıkıyor, ama ideolojik alanda varlığını sürdürüyor, sosyalist ülkeler ile kapitalist dünya arasındaki ilişkileri belirleyen bir etmen haline geliyor. Bu savaşımın biçimleri değişiyor, ama savaşımın kendisi, yumuşama ve barış içinde yanyana yaşama koşullarında bile devam ediyor.

İşçi sınıfı Hitler faşizminin yenilgiye uğratılmasında (hem cepheelerde hem de üretim alanında) belirleyici rol oynadı. İşçi sınıfı, kendi sınıfsal amaçlarından vazgeçmeden, antifaşist harekette çabalarını öteki sınıflarla birleştirdi. Hem ulusal hem de uluslararası çaptaki olaylarda, özellikle ulusal kurtuluş davasının başarıya ulaşmasında işçi sınıfı birincil rol oynadı. Emperyalizme karşı kazanılan zaferle birlikte, genel sosyal dönüşümler ortamında işçi sınıfının rolü de değişiyor. Ulusal kurtuluşuna kavuşan ülkelerde, iç ekonomik ve politik gelişmenin doğrultusuyla ilgili sorunlar kilit önem taşımaya başlıyor. Ve bu yeni koşullarda da sınıf savaşımı etkisini gösteriyor. Ulusal ve yabancı zalimlere ve sömürücülere karşı savaşıma katılanların tümü antiemperyalist koalisyonda yer almıyor. Bunlardan kimileri kendileri yerli sömürücüler durumuna gelebilir, diğerleri eskilerinin işlerini yapmaya girişebilirler. O zaman sınıf savaşımı toplumsal yaşamın kilit etmeni durumuna gelmektedir.

İşçi sınıfı, emperyalizme karşı koyan temel güçtür. Değişik antiemperyalist güçleri işçi sınıfı birleştiriyor. Barış için, muazzam askersel harcamaların ekonomik gelişmeyi olumsuz yönde etkilemesine karşı eylem göstererek, işçi sınıfı, barışın korunmasını, sınıf savaşımı alanına çekmektedir.

İşçi sınıfı, ırkçılığı reddeden başlıca sınıftır ve kendi sıralarında bunun etkisini azaltarak, bu alanda büyük başarı sağlamıştır.

Sermaye dünyasında işçi sınıfı, tekellerin egemenliğine en ardıcıl biçimde karşı koyan sınıftır. Bu savaşıma onunla birlikte birçok toplumsal katman da katılmaktadır, bunlar da tekellere karşı direniyorlar. Bu direniş nesnel koşullara bağlı olarak giderek yeni biçimler alıyor. Örneğin, dev uluslarötesi tekeller oluştu. Bunların kolları devlet sınırlarının dışına uzanıyor. Bu da onlara aşırı kâr sağlama, çok geniş manevralar yapma olanağı veriyor. Uluslarötesi tekellerin oluşması ve sermayenin ve üretimin uluslararasılaşması, işçi sınıfına yeni bir meydan okumadır. Ve bu sınıf savaşımının da uluslararasılaşmasını zorunlu hale getiriyor.

En azından uluslararası sınıfsal birliğin yeni biçimlerini bulmak, yeni taktik uygulamak gerekiyor. Örneğin, uluslarötesi tekellere karşı çok uluslu grevler yapmak ya da bunların ürünlerini uluslararası çapta boykot etmek gerekiyor.

1 Mayıs'ın 100. yıldönümünde ABD işçi sınıfı yeni görevlerle karşı karşıyadır. Reagan ve uluslarötesi tekeller işçi düşmanı, ırkçı bir saldırı başlattılar. Bugünkü savunma ve ödünler verme durumundan karşı saldırıya geçmenin yollarını arayıp bulmak, bir dizi dev tekelin birleşmesi ve sermayeleri trilyonları bulan bu dev kuruluşların oluşması sonucu ortaya çıkan sorunları çözmek sözkonusudur.

İşçi sınıfı bu dev tekellere, özellikle askeri-sanayi kompleksinin en gerici ve en açgözlü çekirdeğini oluşturan silah tekellerine karşı koyuyor. Bu tekeller kârının çoğunu silah ticaretinden sağlıyorlar.

Yeni teknolojilerin ortaya çıkması, işçi sınıfı için tamamen yeni sorunlar yaratıyor. Bunlar uzun süren işsizliğe yol açıyor, emeğin karakterini değiştiriyor, ama sınıf savaşımını ortadan kaldırmıyor, onun özünü değiştirmiyor.

Tüm bunlar ve daha birçok sorun, sınıf savaşımına damgasını vuruyor.

60 küsur yıldır ABD işçi sınıfı legal sendikalar kurma hakkı için savaşım veriyor. Reagan yönetimi ve tekeller, tarihin ilerlemesini durdurmak için, sendikaların legal örgütlenmesini engellemek, işçi sınıfının uzun yıllar verdiği savaşım sonunda elde ettiği kazanımları baltalamak için saldırıya geçmişlerdir. Son 10 yıl içinde yaşam düzeyi ve reel ücretler düşüyor.

Geçenlerde yapılan SBKP 27. Kongresi'nin de gösterdiği gibi, sosyalist

toplum gelişmesini hızlandırma planları yaparken, ABD kapitalizmi yeni bir çok yönlü gerileme içine girmiştir.

Ülkemizde sınıf savaşımını etkileyen yeni sorunlar arasında şunlar da yer alıyor: 30 milyon Amerikalı yoksulluk çizgisinin altında bir yaşam sürdürüyor, ekonomik canlanmanın en hızlı olduğu bir dönemde bile 20 milyon insan işsiz, 5 milyon çocuklu aile evsiz barksız, yarı aç bir hayat sürdürüyor, her yıl binlerce çiftçi ailesi toprağını terketmek zorunda kalıyor. Emekçilerin yaşamını ve onların eylemlerini ırkçılığın artması da etkiliyor.

Birçok kentte çok sayıda insan soğuktan donuyor, aç, sefil geziyor, ilgi ve tıp yardımı görmediği için ölüyor. Ülkenin her köşesinde durumun çok kritik olduğu yerler var. Yoksulluk tüm eyaletlerde hüküm sürüyor, en hücre köşelere kadar uzanıyor. Yalnız New York'ta, bunalımın kritik çizgiye ulaştığı bu kentte 300 bin işsiz, 60 bin evsiz, 144 bin barınacak yer arayan insan var. Kent nüfusunun % 25'inden çoğu yoksulluk içinde yaşıyor. Resmi istatistiklere göre, tüm ülkedeki «yoksul işçiler»in sayısı, son 5 yıllık Reagan yönetimi döneminde % 40 oranında artarak korkunç düzeye yükselmiştir.

Evsiz barksızların, aç ve işsizlerin sayısının artması, geçici bir olgu değil, sürekli varlığını sürdüren bir olgudur. Ekonomik kalkınma döneminde bunun hızı biraz azalsa da, bunların sayısı yıldan yıla artmaktadır. Bu sorun, buzdağının sadece bir parçasıdır, sosyal-ekonomik düşüşün bir yanıdır. Biz sonu görünmeyen bir bunalımla karşı karşıyayız.

Bu etmenlerin etkisiyle işçi sınıfının bilincinde, sınıf savaşımının içeriğinde ve biçimlerinde değişiklikler oluyor. Bu yeni düşünme tarzı AFL-CIO'nun geçenlerde yapılan kongresinde yansımaları buldu. Bu kongrenin konuşma tonunda, dile getirdiği savaşım ruhunda yeni öğeler vardı. Savaşım, kesin biçimde tekellere, uluslararası korporasyonlara karşı yöneltiliyor. Sınıfsal işbirliği yandaşları savunma konumuna geçtiler. Sınıf bilinci daha yüksek bir düzeye çıktı. Reagan'a, özellikle onun iç politikasına karşı çıkışlar, sert ve kararlı çıkışlardı. ırkçılığa karşı çıkışlar da sert nitelik taşıyordu. Özellikle Orta Amerika ve Güney Afrika'daki durumun değerlendirilmesinde antiemperyalist eğilim güçlendi.

ırkçılığa karşı istemler yeniden belirlendi. Kongre, «kıdemlilik yasası»nın <sup>(1)</sup> değiştirilmesini, olumlu değişiklikler programı'nın <sup>(2)</sup> gerçekleştirilmesini gündeme getirdi. Sendikaların politik bağımsızlığının ve aktifliğinin, özellikle 1986'da yapılacak Kongre seçimleriyle ilgili olarak, arttığı görüldü.

(1) «Kıdemlilik yasası», aynı üretim dalında uzun yıllar çalışanlara ayrıcalık tanıyor. Genellikle siyah derililer ve kadınlar ayrıma uğradığı için bu ayrıcalıklardan beyaz işçiler yararlanıyor. (Not Red.)

(2) «Ekonomik Değişiklikler Programı», siyah derililere ve kadınlara gerçek hak eşitliği tanınmasını öngörüyor. (Not Red.)



ABD'nin tarihindeki birçok etmen emekçilerin sınıf bilincinin yükselmesini engellemiştir, sivri uçların törpülenmesine yardımcı olmuştur. ABD kapitalizmi, faaliyeti için olumlu koşullara sahipti. Zengin yeraltı kaynakları, büyük bir yabancı işgücü ve uzman akını vardı, son yıllarda ise yurtdışındaki emperyalist sömürden sağlanan kârların akını var. Kapitalistlerin kölelik döneminden beri uyguladıkları ırkçılık politikası özel bir gelir ve birikim kaynağı oldu.

ABD kapitalizminin tüm bu üstünlükleri giderek hiçe indi. Bunlar azaldıkça da sınıf savaşımı keskinleşiyor. Bu, işçi sınıfının gelişmesi için yeni olanaklar yaratarak, emekçilerin sınıf bilincini artırıyor.

İnsan beyni, üzerine istenilenin yazılabildiği temiz bir yaprak kağıt değildir. Yeni görüşlere yer yapmak için eski, proletaryaya düşman görüşlerin ortadan kaldırılması gerekiyor. İşçilere sınıf sömürsünü savunan sayısız görüşler dayatılıyor. Onlara sözde hiç bir şeyin değiştirilmemesi gerektiği görüşü aşılanmak isteniyor. İşte bundan ötürü, sınıf bilincinin gelişmesine yardım etmek için, aynı zamanda bu yanlış görüşlere karşı koymak, kafalara yeni görüşler yerleştirmek gerekiyor. Bu, sınıf savaşımının çok önemli bir yanıdır. Proletaryaya kendi davasında, eski ideolojinin yeni düşünme tarzıyla değiştirilmesi yardımcı oluyor.

Sınıf savaşımının biçimleri değişiyor, ama olayların seyrini, tarihin gelişmesini etkilemeye devam eden sınıf savaşımı sürüyor. Ve sömüren ve sömürülen sınıflar var oldukça, iki dünya sosyal-ekonomik sistemi var oldukça, bu savaşım da sürecektir.

Bir zamanlar yol gösterici yıldızı göremeyen denizciler rotalarını şaşırırlarmış. Günümüz dünyasında sınıf savaşımının önemini küçümseyenlerde yönünü şaşıyorlar, oportünizm batağına saplanıyorlar. Sınıf savaşımının belirleyici rolünü bilinçli ya da bilinçsiz olarak göremeyenler, tekelci sermayenin kampında yer alıyorlar.

İdeolojik açıklık ve kararlılık, ancak sınıf savaşımının özü kavranırsa olanaklıdır. Bu, herkesi seçim yapmaya zorluyor. İki sandalyede birden oturulamaz, iki sınıf arasında yer alınamaz. Bundan ötürü uluslararası alanda sosyalizmi destekleyenler de grevi destekleyenler gibi işçi sınıfına bağlılığını sergiliyorlar.

İşçi sınıfının tarihteki rolünü ve yerini daha açık olarak görmek için sınıf savaşımının fikirlerini daha açık olarak kavramak gerekiyor.

1 Mayıs'ın 100 yıllık tarihinden, proletaryanın sınıf savaşımlarından çıkarılacak başlıca ders işte budur.

## Dayanışmaya çağıran gelenekler

.İbrahim Zekeriya

Dünya Sendikalar Federasyonu  
Genel Sekreteri

Bundan 100 yıl önce Şikago'da, uluslararası işçi hareketinin o zamandan sonraki gelişmesi üzerinde çok büyük etkiye bulunan bir olay oldu. Amerikan emekçilerinin o zamanki grevi, her yıl proletaryanın en şanlı, en etkin geleneklerinden biri olan 1 Mayıs gösterileri yapılması geleneğinin başlangıcı oldu. Bunların örgütlenmesi yönünde, Uluslararası Sosyalist Kongre tarafından (1889) Paris'de alınan karar geniş yankı buldu. Hemen ertesi yıl 1 Mayıs birçok ülkede emekçilerin uluslararası bayramı olarak kutlandı. O zamandan bu yana 1 Mayıs'ın önemi sürekli arttı ve gerçekten bütün ilerici insanlığın bayramı durumuna geldi.

1 Mayıs, herşeyden önce uluslararası dayanışma günüdür, değişik ülkelerden işçilerin, emek insanlarının yüce kardeşliğine bağlılığını yeniden resmen vurguladığı gündür.

1 Mayıs, sosyal ve politik haklar için, sömürü ve ezginin her biçimine karşı, barış, demokrasi ve ilerleme uğrunda savaşım günüdür.

1 Mayıs, bütün kıtalardan emekçilerin savaşım gücünün sergilenmesi, sınıf kavgalarının içinde doğan, sosyal adalet, özgürlük ve mutluluk özleminin simgesi olan bir bayramdır.

1 Mayıs gezegenimizdeki seferine çıktığında, birçok ülkede ancak bir avuç insanı biraraya getirebiliyordu. Toplantı ve mitingler bu ülkelerde yasaktı ve polisin ağır kovuşturması altındaydı. Bugün de iktidarların göstericilere saldırdığı devletler vardır. Ama yine de son 100 yılda durum nitel bakımdan değişti. Bugün Mayıs ayının ilk gününde değişik uluslardan yüz milyonlarca insan sokaklara ve alanlara çıkıyor. Gericiliğin bunu engellemeye yönelik her girişimi, emekçilerin güçlü tepkisini karşısında buluyor. Sosyalist ülkelerde ve daha birçok devlette 1 Mayıs resmi bayram oldu. Dünya Sendikalar Federasyonu Genel Kurulu'nun Şikago'daki şanlı olayların yıldönümü dolayısıyla geçen yıl kabul ettiği kararda şöyle deniyor: «Geçen yüz yıllık dönemde işçi sınıfının, tarihin temel itici gücü, köklü toplumsal dönüşümlerin en kararlı savunucusu, yaratıcısı olarak oynadığı rol açıkça ortaya çıktı. Bugün işçi sınıfı sosyalist ülkelerde erkte bulunuyor; sermayenin erkte olduğu ülkelerde tekellerin sömürsüne ve ezgisine karşı, emekçilerin haklarının genişletilmesi için savaşıyor, gelişmekte olan ülkeler halklarının ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımında giderek daha büyük bir rol oynuyor».

Bu sınıf çağımızın merkezinde yer alıyor. Günümüzün hiçbir önemli sorunu işçi sınıfının çıkarları gözönüne alınmadan, onun politik ve mesleki örgütlerinin katılımı olmadan, çözülemez. Tarihsel zorunluluğun karşı konulmaz gücü, işte böyle ortaya çıkıyor.

## YENİ KOŞULLAR, YENİ SORUNLAR

20. yüzyılda uluslararası emek ordusunun büyüme dinamizmi, bilimsel-teknik ilerlemenin, yeni üretim alanlarının ortaya çıkmasının, işçi sınıfının toplumdaki rolünün azalmasına, neredeyse işçi sınıfının yokolmasına yolaçtığı yolunda zaman zaman ileri sürülen iddiaların tamamen tutarsız olduğunu ortaya koyuyor. Yüzyılın başından bu yana ücretle çalışanların sayısı 10 kat arttı ve 80'li yılların ortalarında 1 milyarı aştı. Bunların işçi sınıfına ait bölümü, 71 milyondan 660 milyona çıktı. İşçi sınıfının 240 milyonu aşan güçlü müfrezesi, gelişmiş kapitalist ülkelerde çalışıyor. Gelişmekte olan ülkelerde işçi sınıfı hızla büyüyor. Yüzyılın başında dünyanın bu bölümünde ancak 13 milyon, öncelikle çiftliklere dağılmış tarım proleteryası bulunurken, bugün Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinde 200 milyonun üzerinde işçi vardır. Bunların yaklaşık yarısı sanayi işletmelerinde çalışıyor. Sosyalist ülkeler dünya «emek coğrafyası»nda ilkesel düzeltmeler yaptılar. Son 35 yılda bu ülkelerdeki işçilerin sayısı üç kat artarak, bugün 200 milyonu aşmış bulunuyor.

Sayısal değişikliklerin yanı sıra, derin nitel, yapısal değişimler de oluyor. Bilimsel-teknik devrimin etkisiyle kalifiye işçilerin sayısı artıyor, öncelikle kafa emeğiyle meşgul olan kesimin sayısı hızlı bir artış gösteriyor. Gelişmiş kapitalist ülkelerde bunlar artık ücretlilerin yaklaşık yarısını oluşturuyor. Kol emeğinin ağırlıkta olduğu ekonomi dallarında bile, işçilerin genel eğitim ve mesleki hazırlık düzeyi birkaç on yıl öncekinden daha yüksektir. Karmaşık işlemlerin uygulanmasını gerektiren birçok yeni uzmanlık alanlarının ortaya çıkması, emekçilerin kültür düzeyinin yükselmesine yolaçıyor. Mühendis-teknik kadroların, ticaret-büro emekçilerinin devam eden proleterleşme süreci, işçi sınıfının nitel yenilenmesine yardımcı oluyor, onun kendi çıkarları için etkin savaşım olanaklarının genişlemesine yol açıyor.

Kuşkusuz, bütün bunlar, işçi sınıfının gelişmesinde güçlükler olmadığı anlamına gelmiyor. Eski sorunlar çetinleşiyor, yeni ve karmaşık sorunlar ortaya çıkıyor. Bunlar, günümüz kapitalizminin nesnel evrim koşulları sonucu, tekellerin ve onların çıkarlarını savunan politik güçlerin amaca yönelik eylemleri sonucu ortaya çıkıyor. İşçiler arasında daha önceleri bilinmeyen bölünme, biçimler, onların mesleki ve politik bilincinin, sınıfsal eylem birliğinin yükselmesini engelleyen başka etmenler ortaya çıkıyor.

Kapitalizm koşullarında bilimsel-teknik devrim değişik emekçi grupları

arasında ek engeller çıkarıyor. Örneğin, emeğin entelektüelleşmesi eğilimini teşvik etmekle, bilimsel-teknik devrim aynı zamanda yüksek düzeyde kalifiye işçiler, bilgi sayar operatörleri, uzaktan kumandalı torna ayarlamacıları vb. ile uzmanlık ve kalifikasyon düzeyi düşük ve bütün görevi çoğu kez otomatların nasıl çalıştığını gözetlemekle sınırlı olan işçiler arasındaki uçurumu derinleştiriyor. Büro emekçileri arasında da benzeri bir süreç gözleniyor; yüksek düzeyde kalifiye teknik personelin sayısının artmasına yolaşan bilgisayar kullanımındaki yükseliş, aynı zamanda işçilerin birçok kesimini kalifiyelik düzeyi düşük, mekanik operasyonlara mahkum ediyor. Özel bilgisayarların yaygınlaşması sonucu olanaklı olan «elektronik ev işçiliği» yeni sorunlar yaratıyor. Uzmanların değerlendirmelerine göre, örneğin ABD’de yüzyılın sonuna doğru bu tür ev işçiliği işgücünün yüzde 10–20’sini kapsayacaktır. Anlaşılacağı gibi, bu durum emekçilerin birleştirilmesi davasını zorlaştırıyor.

Bilimsel-teknik devrim, kapitalist ülkelerde istihdam üzerinde çok kötü etkide bulunuyor. Ekonomik bunalımın sürdüğü, tekeller arası rekabetin sertleştiği koşullarda işverenlerin en yeni tekniği kullanmaya geçmesi işsizliği kamçılıyor, ona kronik bir nitelik kazandırıyor. Mekanik kısımların elektronik kısımlarla değiştirilmesi, işgücü masraflarını yüzde 40–50 oranında azaltıyor. Günün 24 saatinde aralıksız çalışabilen, üstelik grev yapamayan robotların üretim alanında kullanılması, istihdamı azaltıyor. Kimi hesaplamalara göre, ABD’de 2.000 yılına doğru işyerlerinin yarısını robotlar almış olacaktır. Silahlanma yarışı kapitalist ülkelerin ekonomilerini istikrarsızlaştırıyor ve sosyal gereksinimler için ayrılan harcamaların azaltılması sonucunu getiriyor.

Tekeller, bilimsel-teknik devrimin etkisiyle değişik emekçi grupları, çalışmakta olan ve işsiz durumundakiler arasında ortaya çıkan farklardan yararlanarak, bunları bölmeye çalışıyor, bunlar arasında rekabet havası yayıyor, sendikaların konumlarını sarsıyorlar. Buna yanıt olarak işçi örgütleri yeni tekniğin emekçiler zararına kullanılmasına karşı savaşıyor, bilimsel-teknik devrimin sonuçlarının kullanımı konusunda demokratik alternatif geliştiriyorlar. Savaşım, istihdamın korunması, emeğin örgütlenmesi ve dağılımı, eğitim ve mesleki hazırlık, sosyal güvenlik ve sağlığın korunması gibi sorunlar etrafında yoğunlaşıyor. Sendikal hareketin bir dizi geleneksel sorunu çetinleşiyor ve yeni biçimlerde ortaya çıkıyor. Örneğin, ücretin ne olacağı, bugün artık yalnız hayat pahalılığındaki artışla değil, aynı zamanda emek üretkenliğindeki artışla, emeğin kalifiyelik düzeyiyle emeğin yoğunluğuyla, insan organizmine yüklenen yük (hem fiziksel, hem de sinirsel, duygusal) bağlı olarak, iş saatinin azaltılması ise, yalnız sömür düzeyinin düşürülmesiyle değil, aynı zamanda işsizliğin azaltılmasıyla, emekçilerin mesleki ve kültürel bakımdan gelişmesi için gerekli koşulların yaratılmasıyla bağlı olarak ele alınmak zorundadır.

Bu savaşımда işçilerin çıkarları, en başta bilimsel-teknik ilerlemeyi

belirleyen alanlarda eylem yürüten uluslarötesi tekellerin iştahlarıyla, kaçınılmaz olarak çelişiyor. Nitekim, en büyük 866 uluslarötesi tekelin yurt dışı üretim toplamının yüzde 60'ı karmaşık teknoloji alanlarında odaklaşıyor. BMO uzmanlarının hesaplamalarına göre, bu on yılın sonuna doğru uluslarötesi tekeller kapitalist ve gelişmekte olan ülkelerde üretimin yüzde 40'ını kontrolü altında bulunduracaktır. Bugün bu işçi hareketinin en güçlü ve en tehlikeli düşmanıdır. İşçi hareketinin karşısında üretim alanında, mali-ekonomik ve sosyal alanlarda olağanüstü geniş manevra serbestliğine sahip olan uluslararası sermaye vardır.

Uluslarötesi tekeller, elindeki muazzam kaynakları kullanarak, işletmelerini işgücünün ucuz olduğu, sendikal hareketin ise henüz zayıf ya da hiç bulunmadığı ülkelere aktarıyor. Örneğin, Amerikan tekellerine ait yurtdışı işletmeler kompleksi, sayıca ABD'deki imalat sanayiinde çalışanların yarısı kadar işçi ve memur ordusundan yararlanıyor. Tekeller bir yandan güçlü sendikaların bulunduğu ülkelerde görece yüksek ücretli bir işçi zümresi, öte yandan da gelişmekte olan ülkelerde düşük ücretli, en çok sömürülen proleterler müfrezesi ve aynı şekilde, göçmen-işçiler grubu yaratmaya çalışıyorlar. Kurnazca hazırlanmış ücret belirleme sisteminin, değişik öncelikler cetvelinin yardımıyla tekeller her ülkede, her işletmede bir seçkin işçiler zümresi oluşturuyor, bunu emekçi yığınının karşısına çıkarmayı amaçlıyor.

Sendikalara saldırılarını artıran uluslarötesi tekeller, sendikaların etkisini baltalamaya, onları modern teknoloji uygulamasıyla, öteki sosyal-ekonomik konularla ilgili sorunların çözümünden tamamen dışalamaya çalışıyorlar. Ekonomik güçlüklerden ve işçi sınıfı için işgücü pazarındaki değişiklik sonucu oluşan elverişsiz ortamdan yararlanan sermaye, emekçilerin birçok sosyal kazanımını yoketmeye çalışıyor. Bunu yaparken, sendika düşmanı yasaları kullanan, baskıya başvuran burjuva devletin desteğine dayanıyor.

İngiltere bunun tipik bir örneğidir. Bu ülkede 80'li yılların başında kabul edilen yasalara göre, neredeyse bütün grevler «yasadışı» ilan edilebiliyor ve dayanışma grevi fiilen yasak altına alınıyor. İngiliz madencilerinin grevine, Amerikan hava alanları kontrol memurlarının direnişine saldırılar ve öteki kapitalist devletlerde işçi düşmanı terör eylemleri kara bir ün salmış bulunuyor. Gelişmekte olan birçok ülkede sendikal haklar sorunu ivedi bir sorun durumunda bulunuyor. Son yıllarda ABD, İngiltere, FAC, Japonya ve öteki kapitalist ülkelerde birçok sendika tekeller karşısında ciddi ödünler verdi. Bu da halk yığınının durumunu etkiledi. Kimi ülkelerde işçi örgütlerinin sayısında azalma gözlemlendi. Bu, büyük ölçüde işsizliğin artmasının, reformist görüşlerin yaygınlığındaki düşüşün ve «sosyal partnerlik» belgisiyle ilgili hayal kırıklığının bir sonucudur.

Sermayenin emekçilere saldırısına karşı direnişi örgütleme, tekellerin

sosyal ölçalma politikasına karşı etkin savaşım önlemlerini hazırlama konusunda duyulan ısrarlı gereksinim ortadadır. İşçi sınıfının, sendikaların elinde, birçok emekçi nesillerinin savaşımı sonucu oluşan çok büyük potansiyel vardır. Proleter dayanışmanın bağrında tükenmez olanaklar gizlidir.

## BAşLICA SİLAHIMIZ

Zamanında K. Marks'ın belirttiği gibi, kapitalistler «birbirine karşı rekabette bu kadar az kardeşlik duygusu gösterirken, bir bütün olarak işçi sınıfına karşı savaşımda gerçekten mason kardeşliğini oluşturuyorlar». <sup>(1)</sup> V. İ. Lenin'in belirttiği gibi, «ekonomik kapitalist birliğin temelinde yatan, bütün ölkelerin emperyalistlerinin genel birliği, sermayeyi savunmak için doğal ve kaçınılmaz olan birlik» <sup>(2)</sup> işte böyle oluşuyor.

Bu sözler bugün herzamankinden daha günceldir. Sermayenin kozmopolitikleşmesi ve uluslarötesi tekellerin eylemleri yalnız uluslararası sömürü sisteminin oluşmasına değil, aynı zamanda işçilerin savaşım koşullarının birbirine yakınlaşmasına da yol açıyor, bunların eylemlerini ulusal ve uluslararası çapta birleştirmeleri zorunluluğunu da getiriyor. şikago'daki 1 Mayıs olaylarından sonraki yüz yılda emekçiler birlik için savaşımda büyük deneyim biriktirmiş bulunuyorlar. 1945'de kurulan ve uluslararası sendikal hareketin tarihinde, o zaman varolan ulusal sendika merkezlerinin ezici çoğunluğunu birleştiren ilk gerçek genel örgüt olan Dünya Sendikalar Federasyonu, bu deneyime önemli katkıda bulundu, bulunuyor. DSF'nun Paris'de yapılan 1. Dünya Sendikalar Konferansında kabul edilen Tüzüğünde, Federasyonun temel görevleri belirlendi. Bu görevler, güçlü ve kalıcı barışı sağlamak amacıyla savaşa karşı savaşımı, bütün uluslararası organlarda emekçilerin çıkarlarının savunulmasını, sosyal-ekonomik haklara ve demokratik özgürlöklere yönelen saldırılara karşı, çalışma hakkı için bütün ölkelerin sendikalarının ortak eylemlerinin örgütlenmesini öngörüyor.

O zamandan bu yana birlik ve dayanışma bağları sürekli güçlendi. Bugün sendikal hareket evrensel boyutlara ulaşmıştır. Bugün sıralarında 500 milyon insan bulunuyor. DSF 206 milyon emekçiye, yani kurulduğu zamankinin üç katı daha fazla emekçiye birleştiriyor. Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu (UHSK) ve Dünya Emek Konfederasyonu (DEK) olmak üzere öteki iki etkin uluslararası sendika örgütünde, sırasıyla 85 ile 18 milyon insan birleşmiş bulunuyor. Onmilyonlarca emekçi de bağımsız sendikal örgütlerde bulunuyor.

(1) K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 25, B. 1, s. 217 (Rusça). («Kapital», c. 3.)

(2) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 36, s. 328 (Rusça). (Merkez Yürütme Komitesinin ve Moskova Sovyeti'nin toplantısında konuşması'ndan.)

Dünya Sendikalar Federasyonu yalnız en büyük uluslararası sendikal örgüt değil, aynı zamanda politik görüşlerine, dinsel inancına ve parti mensubiyetlerine bakmaksızın, sosyalist, kapitalist ve gelişmekte olan ülkelerden işçilerin yer aldığı tek sendikal örgüttür. DSF, sıralarında 90 ulusal sendika merkezini birleştirmektedir. DSF'nin içinde, bir ya da birkaç ekonomi dalından işçilerin eylem birliğini sağlayan 11 uluslararası sendikal birlik örgütü kurulmuş bulunuyor. Bu birlik örgütleri 600 işkolu örgütünü, bu arada ulusal sendika merkezleri DSF üyesi bulunmayan ülkelerden 60'ın üzerinde işkolu örgütünü kapsıyor.

Federasyonumuz ortak çıkarların savunulması temelinde sendikal hareketin ulusal müfrezelerinin güçlenmesine yönelik ardıcıl bir politika izliyor. Bu çıkarlar uğrunda savaşımında başlıca silah proleter dayanışmadır ve öyle de kalmaktadır. Bu dayanışmanın önemi günümüzde artıyor, yalnız emekçilerin hakları için savaşımında belirleyici rolü oynamakla kalmıyor, aynı zamanda barışın korunmasında, termonükleer yıkımın önlenmesinde çok önemli bir etmen olarak ortaya çıkıyor.

Biz, günümüzün bu temel sorununun çözümünün büyük ölçüde sendikaların çabalarının birleştirilmesine, onların eylemlerinin aktifliğine ve gücüne bağlı olduğunun tamamen bilincindeyiz. Gezegenimizde barış savaşımı, silahlanma yarışının durdurulması için savaşım işçi sınıfının, uluslararası sendikal hareketin savaş karşıtı geleneklerini geliştiriyor, aynı zamanda emekçi yığınların sosyal-ekonomik çıkarlarının korunmasına yardımcı oluyor. Bu nedenle bu savaşım Federasyonumuzun dikkat merkezinde yer alıyor.

DSF'nun ve uluslararası sendika birliklerinin yasal girişimleri sırasında, düzenli bir biçimde barış ve silahsızlanma savaşımını konu alan özel oturumlar yapıyor. Örgütümüz Reagan'ın «Yıldızlar savaşı» planlarını kesinlikle kınıyor, Batı Avrupa emekçilerinin yeni Amerikan roketlerine karşı savaşımını destekliyor, yeryüzünün değişik yörelerinde atomsuz bölgeler, Hind Okyanusu'nda ve Akdeniz'de barış bölgeleri oluşturulmasından, nükleer silah denemelerine tamamen son verilmesinden yana çıkıyor.

Gezegenimizin bütün barışsever güçleriyle birlikte DSF, SBKP MK Genel Sekreteri M. S. Gorbacov'un 15 Ocak 1986'da açıkladığı ve Sovyet komünistlerinin 27. Kongre kararlarına geçen, 2.000 yılına kadar nükleer silahları tamamen ortadan kaldırma programını destekliyor.

Yokedici nükleer çatışmaya izin vermeme, tehlikeli ve yıpratıcı silahlanma yarışına son verme kararlılığını emekçiler, İkinci Dünya Savaşı'nın başlangıcının yıldönümünde, sendikaların barış için eylem günü 1 Eylül'de de sergiliyorlar. Bu gün, savaş karşıtı mitinglerle, yığınsal gösterilerle, sendikaların hazırladığı bildiriler geniş çapta dağıtılarak kutlanıyor. Bu eylemlerde silahlanma yarışının halklara getirdiği yıkıcı sonuçlar uygun

*bir biçimde anlatılıyor, silahlanma yarışının durdurulması için barışçı girişimlerin önemi vurgulanıyor.*

Dublin Komitesi denen, Barış ve Silahsızlanma için Uluslararası Daimi Sendikalar Komitesi, dünya sendika hareketinin savaş karşıtı eylemlerinin eşgüdümünde önemli rol oynamaya başladı. Silahsızlanmanın sosyal-ekonomik yönlerini konu alan Dünya Sendikalar Konferansı'nın (Paris, 1981) kararı uyarınca bundan 4 yıl önce İrlanda'nın başkentinde kurulan bu merkez, yürüttüğü aktif eylemlerle büyük saygınlık kazandı.

DSF'nun kanısına göre, barış ve silahsızlanma için çıkışlarla, istihdam için, sosyal alanda yeni başarıların sağlanması bakımından zorunlu olan dünya ekonomisinde yükseliş için savaşım arasında kopmaz bir bağ vardır. Her şeyden önce askersel alanların barışçı raylar üzerine oturtulması gereği söz konusudur. Uluslararası sendikal hareket militarizm ve saldırı güçlerinin ileri sürdüğü, silahsızlanmanın işsizliğin artmasına yol açtığı yolundaki efsaneye kararlılıkla karşı çıktı. Sendikaların yaptığı araştırmalar, tersine, askersel alanda üretimin azaltılmasının, istihdam bunalımının giderilmesini ve öteki sosyal sorunların çözümünü önemli ölçüde kolaylaştıracağını gösteriyor. Federasyonumuzun önerdiği barış ve istihdam stratejisi, emperyalizmin silahlanma yarışını sürdürme politikası ve emekçilerin haklarına saldırılar karşısında gerçekçi bir alternatiftir.

İlerici sendikalar kendi savaş karşıtı eylemlerini emperyalizmin ve suç ortaklarının Orta Amerika'da, Yakındoğu'da ve Çin-Hindi'ndeki saldırgan girişimlerine karşı eylemlerle sıkıca örüyorlar. Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki insanlıkdışı ırkçı rejime karşı savaşanlarla dayanışma içinde bulunuyor, kuralları çiğneyerek ülkelerini işgal eden Güney Afrika rejimine karşı Namibya sendikalarını ve emekçilerini destekliyorlar. Bu tür eylemler, dolaysız hedefinin yanı sıra, uluslararası işçi sınıfının birliğinin güçlenmesine yardımcı oluyor.

DSF, politik doğrultularına bakmaksızın, sendikaların eylem birliğini ardıcıl olarak savunuyor. ABD yönetiminin saldırısına uğrayan hava alanları kontrol memurlarını destekleme savaşımını yürütürken, Türkiye, Güney Afrika ve öteki ülkelerde sendikaların kovuşturulmasına karşı protesto kampanyasını örgütlerken bu konudan hareket etmiş, 1984-1985'de İngiltere madencilerinin grevini geniş çapta propaganda ederek, bu grevin haklılığını dünya kamuoyuna anlatarak, sınıf kardeşlerini grevcilere yardıma çekmek için elden geleni yapmıştır. Uluslararası örgütümüzün girişimiyle birçok ülkede, grevcilere yardım fonuna para toplandı, yiyecek ve giyecek gönderildi. Yüzlerce grevci, aileleriyle birlikte sosyalist ülkeler sendikalarından dinlenmek için davetiye aldı.

Son yıllarda DSF uluslarötesi tekellere karşı savaşımında emekçilerin sendikal örgütleri arasında eylem birliğinin güçlenmesi için büyük çabalar harcadı. Onun amaçları, sendikaların geniş çapta katılımıyla uluslar-



ötesi tekellerin yıkıcı eylemleri üzerinde demokratik denetimi kurmak; işletme değiştirme durumunda eşit işe eşit ücret ilkesini yerleştirmek; yeni teknoloji uygulama planlarının hazırlanması ve gerçekleştirilmesinde sendikaların zorunlu katılımını ve bu arada işçilerin uzmanlık düzeyini yükseltmesini sağlamak; emekçilerin gereksinimlerinin giderilmesine, işyerleri açılmasına hizmet edecek, sosyal yönelimli yatırım politikasını yaşama geçirmektedir.

Federasyonumuzun uluslararası tekellerin keyfi tutumuna karşı yönelik girişimleri, dünya sendika hareketinde giderek artan bir ilgiyle karşılanıyor. Özellikle uluslararası tekellerle ilgili daimi komisyonumuzun çalışmaları, onun bir dizi tekele karşı somut girişimleri geniş ilgiyle karşılanıyor. Bu deneyimden hareketle DSF Genel Konseyi, 1985 yılı sonunda bütün uluslararası, bölgesel ve ulusal sendika örgütlerine, uluslararası tekellerin gerici politikasına karşı koymak için eylem birliğini güçlendirme çağrısında bulundu.

DSF üyesi sendikalar, BMO'nün 1974'de kabul ettiği, yeni uluslararası ekonomik düzen kurulmasına ilişkin açıklama ve programı aktif bir biçimde destekliyor, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik geri kalmışlığına ve bunun sonucu olan sefalete, açlığa ve işsizliğe bir an önce son verilmesinden yana çıkıyorlar. Latin Amerika, Asya ve Afrika ülkelerinin muazzam dış borçlarının yol açtığı bunalımlı durumu, bu ülkeleri ekonomik bakımdan daha da köleleştirmek, işçilerine karışmak için kullanmaya çalışan emperyalist devletlerin yenisömürgeci politikasının içyüzünü açığa vuruyorlar.

Gelişmekte olan ülkelerin işçi sınıfının çıkarları uğrunda savaşımda DSF, Latin Amerika Emekçilerinin Sendikal Birlik Daimi Kongresi, Afrika Sendikal Birlik Örgütü, Uluslararası Arap Sendikalar Konfederasyonu vb. örgütlerle sıkı işbirliği yürütüyor.

Geçen yıl, Asya ve Latin Amerika'da sosyal-ekonomik ilerlemenin ivedi sorunlarının, dış borçların giderilmesi, yeni uluslararası ekonomik düzen kurulmasıyla ilgili sorunların görüşüldüğü bir dizi önemli sendika toplantısı yapıldı. Bu gibi geniş katılımlı forumlar giderek daha da sıklaşıyor. Asya ve Okyanusya ülkeleri sendikalarının gelişme ve uluslararası yeni ekonomik düzen sorunlarının ele alındığı Şubat 1985 Delhi konferansı, sendika hareketi içinde temel gelişme sorunlarında görüş birliği bulunduğunu gösterdi.

Bu konferansa katılan DSF, UHISK, DEK ve değişik bağımsız birliklerin üyesi sendikaların temsilcileri, kabul ettikleri açıklamada, bölge ülkelerinin, gelecek yüzyılın gereksinimlerine uygun bir düzeyde gelişmesini öngören uzun vadeli demokratik programın yaşama geçirilmesi için emekçilerin ve onların örgütlerinin katılımının zorunlu koşul olduğunu belirttiler. Açıklamada, «ortak amaçlara ulaşılması için, sosyal düzenleri

ve gelişme düzeylerine bakmaksızın, bütün ülkelerin sendikalarının ortak eylemleri zorunludur ve yaşamsal önemdedir. Günümüz dünyasında ulusal bağımsızlığı kazanmak ya da savunmak için savaşımlarla, demokratik hak ve özgürlükleri savunanlarla dayanışma eylemleri özellikle önemlidir» deniyor. <sup>(3)</sup>

Günümüz koşullarında Avrupa'da emekçilerin ve onların örgütlerinin dayanışmasını güçlendirmek için yeni olanaklar ortaya çıktı. DSF, hangi sosyal sisteme ait olduğuna ve gelişme düzeyine bakmaksızın, bütün Avrupa ülkeleri sendikaları arasında karşılıklı anlayışın güçlenmesine yardımcı olmak için değişik yönelimli sendika merkezleri ve birlikleri ile ilişkilerin gelişmesini elden geldiğince teşvik ediyor. Avrupa sendika örgütlerinin 1985'de, Moskova'da yapılan toplantısında belirtildiği gibi, bu ilişkiler karşılıklı güvensizliğe son verilmesini, işçi hareketinin sorunlarının ve bunları çözme yöntemlerinin analizi konusundaki yapay engellerin, görüş ayrılıklarının giderilmesini kolaylaştırıyor.

Yaşam, bölgesel ve uluslararası çapta eylem birliğini güçlendirme zorunluluğunu ısrarla dayatıyor. Sendika hareketinde kimi çevrelerin saflarımızdaki ayrılıkların giderilmesini engelleyerek sektör tutumlarında ayak diremeleri emekçi yığınları pahalıya mal oluyor. Uluslararası tekel-lerin, bölücü ideolojinin propagandasının finanse edilmesine doğrudan katılması, bu bakımdan ilginçtir. Özellikle, kapitalist ülkelerle sosyalist ülkeler sendikaları arasında işbirliğine karşı saldırılar acımasız oluyor. Söz konusu sendikaların önünde ilkesel olarak farklı amaçlar bulunduğunu ve bu nedenle aralarında işbirliği için reel bir temel olamayacağını iddia etmeye kalkışıyorlar.

Kuşkusuz, iki farklı toplumsal sisteme ait ülkelerin sendikalarının çalışmalarında önemli özellikler bulunduğunu gözardı edemeyiz. Ancak, bu özellikler, nerede çalışma yürütürlerse yürütsünler, emekçilerin mesleki birliklerinin amaçlarının sınıfsal bakımdan ortak olmasını ortadan kaldırmıyor. Emek insanlarının çıkarlarının bir olması, bütün doğrultulardan sendikaların barış, demokrasi ve sosyal ilerleme için savaşım belgisi altındaki proleter dayanışmanın temelidir, öyle de kalacaktır.

Uluslararası sendikal hareket, sosyalist ülkelerin deneyimine dayanarak, sosyal gelişme alanında demokratik alternatif istemlerinin tamamen gerçekçi olduğunu açıkça gösterebilir. Çalışma hakkı, öğrenim hakkı, tıbbi yardım hakkı gibi temel haklar bugün bu devletlerde ekonomik ve sosyal-kültürel sorunların çözümüne emekçilerin ve onların meslek örgütlerinin geniş katılımı temelinde dayanan bütün sosyal-ekonomik politika tarafından güvenilir bir biçimde garanti ediliyor. Sosyalist toplumun yaşamında işçi kolektiflerinin oynadığı önemli rol, sosyalist ülkeler komünist partilerinin bundan bir süre önce yapılan kongrelerinde yeniden vurgu-

<sup>(3)</sup> Dünya Sendika Hareketi, 1985, sayı 4, sayfa 26.

landı. Yeni dünyanın sendikaları, emekçilerin birliğinin ve uluslararası dayanışmasının güçlenmesine büyük katkılarda bulunuyorlar.

M. S. Gorbacov'un, kuruluşunun 40. yıldönümü dolayısıyla DSF Genel Konseyi'ne gönderdiği mesajı büyük bir memnuniyetle karşıladık. Mesajda, Sovyet sendikalarının bundan böyle de «bu saygın uluslararası örgütte çalışacağına, onun çalışmalarının etkinleşmesine, dünya sendika hareketinde eylem birliği görüşünün güçlenmesine yardımcı olacağına» kesin inanç dile getiriliyor ve «Sovyet sendikaları gelecekte de kesinlikle proleter enternasyonalizmi konumlarında yer alacak, yurtdışındaki sınıf kardeşlerinin haklı savaşımını destekleyecektir. Emekçilerin dayanışması, sendika hareketinin büyük bir güç kaynağıdır» <sup>(4)</sup> deniyor.

Şimdi biz, bu yılın Eylül ayında DAC'nin başkenti Berlin'de yapılacak olan 11. Dünya Sendikalar Kongresine hazırlanıyoruz. DSF Genel Konseyi bütün sendikaları, tüm emekçileri bu kongreyi kapsamlı ve temsili bir foruma çevirmeye çağırıyordu. Biz, değişik politik, felsefi ve dinsel görüşlerden delegelerin katıldığı gerçekten yapıcı bir diyalog için çalışıyoruz. Kongre, birlik, dostluk ve uluslararası dayanışma davasına katkıda bulunmaya hazır olan bütün sendikalara açık olacaktır. Kongrede ortak çabalar ve emekçilerin temel çıkarları ön planda olacaktır. Dünya sendika hareketi çerçevesinde, sınıfsal dayanışmayı ve eylem birliğini güçlendirmek amacıyla içtenli görüş değiş tokuşu, tam da bu temel üzerinde yürütülebilir.

---

(4) Agy, 1985, sayı 11, sayfa 5.

# 1 Mayıs'ın tarihçesi

## NASIL BAŞLADI?

1 Mayıs (!) günü Şikago'da hava mükemmeldi. Michigan gölü üzerinden esen şiddetli rüzgar birden durdu, güneş iyice açtı. O gün her yerde bir sessizlik vardı. Fabrikalar çalışmayı durdurmuş ve boşalmıştı, mağazalar kapatılmıştı, arabacılar işi durdurmuş, sokaklar tenhalaşmıştı, inşaat yerlerinde çalışmalar durdurulmuştu, fabrika bacaları tütüyordu, salhaneler susmuştu.

1 Mayıs, Cumartesi, normal çalışma günüydü, ama kalabalık işçiler bayramlık elbiselerini giymişler, birbirleriyle sohbet ederek, gülüp eğlenerek, şakalaşarak, eşleri ve çocuklarıyla birlikte Michigan sokağında gösteri yapmak için toplanıyorlardı. Bu sokakta bayram havası vardı. Hazır elbise mağazalarından satın alınmış bayramlık elbiseler içinde kendilerini biraz rahatsız hisseden boylu boslu insanlar, memnuniyetle şunu tekrarlıyorlardı: «Bizim evdekilerin tümü, hatta kendi bile sokağa çıktı.» Ne var ki, komşu sokaklarda ve komşu evlerin damlarında durum hiç de iç açıcı değildi.

Göstericilerin gececekleri ana caddelerin yakınında ve bu caddeye çıkan sokaklarda zora başvurarak «yasaları ve düzeni korumak» isteyen silahlı polis ve emniyet kuvvetleri toplanıyordu. Stratejik merkezlerdeki evlerin damlarına tüfek ve daha başka silahlarla donatılmış polisler, Pinkerton'un ücretli askerleri yerleştirilmişti. Eyaletteki kışlalarda 1.350 muhafız askeri tüfek ve daha başka araçlarla donatılmış olarak her an saldırmak için hazır durumda bekliyordu. Merkez belediye binasında Şikago Kenti Yurttaşlar Komitesi'nin yöneticileri toplanmıştı. Toplantı aralıksız sürüyordu. Kentin çeşitli yerlerinden buraya çatışma tehlikesini duyuran haberler geliyordu. Burası Şikago'yu komünist 8 saatlik işgünü tehlikesinden korumak için yürütülecek savaşın yönetileceği bir tür genel kurmaylık haline getirilmişti . . .

Yürüyüş başladı. Yürüyüşe binlerce kişi katılıyordu. Yürüyüşe katılanlardan her biri artan dayanışmadan memnuniyet duyuyordu. Bazen çocuklar ileri koşuyorlardı. Tüm insanlarda özel bir heyecan vardı, neşeliydiler. Öndekiler geriye dönüp muazzam yürüyüş kollarına bakıyorlardı. Bu, biraraya gelen, birlik ve dayanışma içinde olan emekçilerin gücünü açık olarak gösteriyordu. Bu uçsuz bucaksız yürüyüş kolları arasında «Mert işçiler» Amerikan Emek Federasyonu üyeleri de bulunuyordu. Yürüyüşçüler arasında Çekler, Almanlar, Polonyalılar, Ruslar, İrlandalılar, İtalyanlar, zenciler ve şimdi salhanelerde çalışan eski kovboylar da

(!) 1 Mayıs 1886'da. (Not Red.)

vardı. Yürüyüş kollarında katolikler, protestanlar ve Yahudiler, anarşistler ve cumhuriyetçiler, komünistler ve demokratlar, sosyalistler ve «tek vergi» yandaşları biraraya gelmişti ... Bunların tümü tek amaçta, 8 saatlik işgünü sağlama amacıyla birleşiyorlardı ... Yürüyüş kolu, kalabalık insanların bulunduğu, İngilizce, Çekçe, Almanca ve Lehçe konuşmaların yapıldığı alana doğru ilerliyordu.

... Kan dökülmedi ve Paris Komünü tekrarlanmadı. Sabahtan var olan sinirlilik yatıştı, polis güçleri dağıtıldı, gösteriye katılan çok sayıdaki kasabalılardan kıyafetleriyle ayrılan abkerler belirli bir şaşkınlık içinde kışallarına döndüler. Gazeteler, özür diler gibi bir edayla konuşarak, zora başvurulacağı yönündeki tahminlerinin çok ciddiye alınmaması gerektiğini yazıyorlardı ...

1 Mayıs'la ilgili beklentilerinin gerçekleşmemesine öfkelenen polis, grevdeki McCormick fabrikasına 300 grev kınıcısı soktu. Grev yaptıkları gerekçesiyle işten atılan işçilere saldırarak, kendini tatmin etmeye çalışıyordu. Öğleden sonra işten atılan çok sayıda işçi fabrikanın önünde toplandı. Grev kınıcılarının fabrikadan çıkmalarını bekliyorlardı. Ansızın silahlı polislerin saldırısına uğradılar. Görgü tanıklarının belirttiğine göre, işçiler ancak polis ateş açtıktan sonra çekilmişlerdir. Kaçarken yaşlılar ve çocuklar öldürülmüştür.

(Richard O. Boyer, Herbert M. Morais,  
«Labor's Untold Story», New York,  
1955, Sayfa 92, 93, 94.)

## ULUSLARARASI SOSYALIST KONGRE'NİN PARİS'TE KABUL ETTİĞİ KARAR

14-21 Temmuz 1889

Tüm ülkelerde ve tüm kentlerde emekçilerin hep birlikte iktidar çevrelerinden belirli bir günde 8 saatlik işgünü yasası çıkarılması, aynı zamanda Paris'teki Uluslararası Kongre'nin öteki kararlarının yerine getirilmesi isteminde bulunmaları için büyük uluslararası gösteri yürüyüşünün her zaman aynı günde yapılması kararlaştırılıyor.

Böyle bir gösteri yürüyüşü artık Amerikan Emek Federasyonu (American Federation of Labour) tarafından 1888 yılının Aralık ayında yapılan kongresinde 1 Mayıs'ta yapılması kararlaştırdığı için uluslararası çapta da yürüyüşlerin bu tarihte yapılması kararlaştırılmıştır.

Değişik uluslardan emekçiler, bu yürüyüşleri kendi ülkelerinin koşullarına uygun biçimlerde örgütleyeceklerdir.

(Alıntının kaynağı: G. D. H. Cole. *The Second International*, London, 1956, s. 9.)

## F. ENGELS'İN YAZDIĞI «KOMÜNİST PARTİSİ MANİFESTOSU»NUN ALMANCA BASKISINA ÖNSÖZ'DEN

Londra, 1 Mayıs 1890

«Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!» Bundan kırk iki yıl önce, proletaryanın kendi öz dileklerini öne sürerek ortaya atıldığı ilk Paris Devrimi arifesinde, biz bu sözleri dünyaya ilan ettiğimizde, pek az yerden ses alabiliştik. Bugün, ben bu satırları yazarken, Avrupa ve Amerika proletaryası ilk kez tek bir ordu halinde, tek bir bayrak altında, tek bir yakın amaç için – 1866 Cenevre Kongresi'nde ve sonra tekrar 1889 Paris İşçi Kongresi'nde ilan edildiği üzere sekiz saatlik normal işgününün yasal olarak tanınması için – seferber olmuş savaş güçlerini teftiş ediyor. Bugünkü manzara, bütün ülkelerin kapitalistlerine ve büyük toprak sahiplerine, bütün ülkelerin işçilerinin bugün sahiden birleşmiş oldukları gerçeğini gösterecektir.

Keşke bunu kendi gözleriyle görebilmek için Marks şimdi yanımda olsaydı!

(K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 22, s. 63. Rusça)

## V. İ. LENİN'İN «1 MAYIS» BAŞLIKLİ YAZISINDAN

İşçi arkadaşlar! Tüm ülkelerden işçilerin bilinçli yaşama geçişi kutladıkları, her tür baskıya ve insanın insan tarafından ezilmesine karşı savaşında, milyonlarca emekçinin açlıktan, yoksulluktan, aşağılanmaktan kurtulması için savaşında birleşmelerini kutladıkları 1 Mayıs <sup>(2)</sup> yaklaşıyor. Bu büyük savaşında iki dünya, sermaye dünyası ile emek dünyası, sömürü ve kölelik dünyası ile kardeşlik ve özgürlük dünyası birbirine karşı duruyor.

Bir yanda bir avuç zengin asalak yer alıyor. Bunlar fabrikaları, üretim araçlarını, makineleri ellerine geçirmişler. Bunlar milyonlarca hektar toprağı ve büyük miktarda parayı özel mülkiyetleri haline getirmişler. Bunlar hükümeti ve orduyu kendi hizmetçisi, yığıldıkları zenginliklerin koruyucusu durumuna getirmişlerdir.

Öte yanda müthiş geçim sıkıntısı çeken milyonlarca kişi yer alıyor. Bunlar, zenginlerden, dilenircesine onlar için çalışma izni istemek zorunda kalıyorlar. Bütün zenginlikleri bunlar emekleriyle yaratıyorlar, kendileri ise bütün hayat boyu bir parça ekmek sağlamak için iş arıyorlar, son derece ağır işlerde çalışarak kuvvetten düşüyorlar, sağlık durumları bozuluyor, köylerde kulübemsi evlerde, büyük kentlerde gecekondularda, bodrum katlarında, tavan odalarında yarı aç yaşıyorlar.

(<sup>2</sup>) 1 Mayıs 1904. (Not Red.)

Ve işte bu yoksulluk içinde kıvranan emekçiler zenginlere ve sömürücülere savaş açmışlardır. Bütün ülkelerden işçiler, emeğin ücretli kölelikten kurtulması için, yoksulluktan kurtulmak için savaşım veriyorlar. Onlar ortak çalışmalarla yaratılan zenginliklerin bir avuç zengin babasının çıkarına değil, tüm emekçilerin çıkarına olacağı bir toplum için savaşıyorlar. Onlar toprağın, fabrikaların, makinelerin bütün işçilerin ortak mülkiyeti haline gelmesini sağlamaya çalışıyorlar. Onlar zenginlerin ve fakirlerin olmayacağı bir toplum kurulmasını, emeğin ürünlerinin çalışanlara yarar sağlamasını, insan aklının bütün buluşlarının, çalışmalarda elde edilen yeniliklerin işçiyi ezmek için değil, emekçilerin yaşamını iyileştirmek için kullanılmasını istiyorlar.

Emeğin sermayeye karşı verdiği büyük savaşta bütün ülkelerden işçiler çok kurban vermiştir. İşçiler, yaşam koşullarını iyileştirmek için ve gerçek özgürlük için çok kan dökmüşlerdir. Hükümetler, işçilerin davasını savunmaları kovuşturmayaya devam ediyor. Ne var ki, bütün bu kovuşturmalara karşın, dünya işçilerinin birliği artıyor, güçleniyor. İşçiler, sosyalist partilerde giderek daha sıkı biçimde birleşiyorlar, sosyalist partilerin yandaşlarının sayısı milyonları buluyor ve onlar sömürücü kapitalistler sınıfı üzerinde tam zafere doğru adım adım yaklaşıyorlar . . . Halka sahte değil, gerçek özgürlüğü ancak bilinçli ve örgütlü proletarya sağlayabilir. Halkı aldatma, haklarını çiğneme, onu burjuvazinin basit bir aracı haline getirme denemelerine ancak bilinçli ve örgütlü proletarya karşı koyabilir.

. . . 1 Mayıs bayramı sıralarımıza binlerce yeni savaşçı katmalı ve bütün halkın özgürlüğü için, bütün emekçilerin sermayenin ezgisinden kurtarılması için verilen büyük savaşta gücümüzü kat kat artırmalıdır.

*(V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 8, s. 181—184, Rusça.)*

## Komünizm kuruculuğu ve barış yolunda

*Georgi Razumovski*

*SBKP MK Sekreteri*

Sovyetler Birliği Komünist Partisi 27. Kongresi çalışmalarını tamamladığı günden bu yana pek fazla bir zaman geçmedi. Ama, Kongrenin Sovyet insanlarının yaşamında ne denli derin, silinmez izler bıraktığı onun fikirleri ve kararlarının partimizin, tüm halkın çalışmalarına ne denli büyük etkiler yaptığı ve giderek artan ölçüde yapmaya devam ettiği daha şimdiden açıkça görülüyor.

Kongre, ülke tarihinde ve bir bütün olarak çağdaş dünyada kesin değişiklikler olduğu bir dönemde toplandı. Bu da, Kongrenin önemini, çalışmalarının karakterini, onun aldığı kararların ve kabul ettiği belgelerin içerik ve politik yönelimini pek çok bakımdan belirlemiş oldu. 27. Kongre, partinin ülkenin bugünü ve geleceği için, SSCB'de komünizm kuruculuğu için, dünya barışını ve uluslararası güvenliği sağlama konusunda halkımız önünde taşıdığı büyük sorumluluğu inandırıcı bir biçimde gözler önüne serdi. Kongre, Leninci gelenekler ruhunda, ilkesellik ve birlik, yüksek sorumluluk ve bolşeviklere özgü gerçeklik, eksikleri ve hataları açık yüreklilikle ortaya koyma atmosferi içinde geçti. Sovyet toplumunun gelişmesinin iç ve dış koşullarının derin ve çokyönlü analizini yaptı. Kongre, yaşamın parti ve halkın önüne koyduğu temel sorunlara yanıt getirdi, yaşanan dönemin içerik ve özelliğinin derinlemesine kavranmasına yardım etti, partinin yüce amaç ve planlarını milyonlarca insanın umut ve özelemleriyle organik olarak birleştiren gerçekçi bir eylem programı hazırladı.

Kongre çalışmalarının özünü SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbacov yoldaşın okuduğu Merkez Komitesi Politik Raporu oluşturdu. Rapor da, SBKP'nin Üçüncü Programının kabulünden bu yana geçen çeyrek yüzyıllık dönem içinde partinin ve Sovyet halkının çalışmaları, tüm dünya ölçüsündeki gelişmeler derinlemesine ve her yönüyle Marksist-Leninist konumlardan ele alındı ve gerekli sonuçlar çıkarıldı, toplumda olgunlaşan sorunlar tüm açıklığıyla ve açık yüreklilikle ortaya kondu, bilimsel komünizmin genel teorik ve pratik sorunları yaratıcılıkla ve yenilikçi bir yaklaşımla ele alındı, partinin programatik amaçları, onun ekonomik ve politik stratejisi temellendirildi. Bu belge, komünistlere, tüm Sovyet insanlarına önde duran görevleri açıkça görebilme olanağı veriyor. Rapor da dile getirilen görüşler, çıkarılan sonuçlar ve ilkesel saptamalar delegeler tarafından oybirliğiyle onaylandı ve kabul edilen geniş kapsamlı kararın temelini oluşturdu.

Kongre, etraflıca incelenip tartışıldıktan sonra Parti Programı'nın yeni-



den kaleme alınmış biçimini, SBKP Tüzüğü'ndeki değişiklikleri, SSCB'nin 1986–1990 yılları arasında ve 2.000 yılına kadarki dönemde ekonomik ve sosyal gelişmesinin temel doğrultularını onayladı. Partimizin demokratik geleneklerine bağlı kalınarak tüm bu belgelerin tasarıları bütün parti örgütlerinin, tüm halkın tartışmasına sunuldu. Bu genel halk tartışması Sovyet insanların partimizin politik doğrultusunu, iç ve dış politikasını, somut parti planlarını tamamiyle desteklediğini açık seçik gösterdi. Tartışma, SBKP'nin belirlediği ödevlerin halkın istemlerine ve özlemlerine tamamen uygun düştüğü konusunda kesin bir kanıya varılmasına, aynı zamanda bu önemli belgelerin içeriğinin geniş emekçi yığınlarının deneyim ve görüşleri dikkate alınarak, daha da zenginleştirilmesine büyük katkıda bulundu.

MK'nin Politik Raporu, bu rapor üstüne Kongrenin aldığı karar, SBKP Programı'nın yeni biçimi, SSCB'nin ekonomik ve sosyal gelişmesinin temel doğrultuları partinin muazzam teorik çalışmalarının, toplumsal gelişmenin nesnel gereksinimleri ve temel eğilimlerinin, komünizm kuruculuğu pratiğinin ve tüm dünyadaki durumun derin Marksist-Leninist analiz ve değerlendirilmesinin birer ürünüdür. Bu belgelerde partinin yaratıcı fikri, onun kollektif aklı, gelişmenin perspektiflerini önceden görebilme yeteneği, sosyalist düzenin tükenmez olanaklarına, yığınların yaratıcı gücüne olan sarsılmaz inanç, en yoğun bir biçimde ifadesini buluyor. Tüm kongre belgelerinin tarihsel önemi, bu belgelerin esinlendirici ve seferber edici gücü, her şeyden önce bu belgelerde SSCB'nin komünizm perspektiflerinin, Sovyet toplumunda nitel yeni bir durumu sağlama yollarının çok açık olarak belirlenmiş olmasından ileri geliyor.

Partimizin 27. Kongresi gibi bir forumun gerçekleştirilmesinin, böylesi dev boyutlu ve uzun vadeli kararların hazırlanması ve alınmasının iyi, sağlam temelini ise SBKP MK'nin Nisan 1985 Plenumu attı. Bu Plenum partinin ve Sovyet halkının tüm çalışmalarına güçlü bir ivme kazandırdı, temel ekonomik-politik ve sosyal ödevlerin çözümüne yenilikçi ve yaratıcı ruhta yaklaşılmaya ortamını yarattı. Plenum kürsüsünden çalışmalarımızdaki eksiklikler ve karşılaşılan zorluklar açık yüreklilikle dile getirildi, bunların giderilmesi için kesin önlemler alınması gerekliliği vurgulandı. Nesnel gereksinimleri dikkate alan Plenum, Sovyet toplumunun bundan böyle de çok yönlü gelişmesinin, komünizm kuruculuğu yolunda başarıyla ilerlemenin gerekli koşulu olarak, ülkenin sosyal-ekonomik gelişmesini hızlandırma anlayışını yükseltti. Bu anlayış, komünistlerin, milyonlarca emekçinin aktif desteğini kazandı. Bu görüş, partinin Kongre öncesi tüm çalışmalarına canlı bir biçimde yansıdı, parti forumunun odak noktasını oluşturdu ve MK Politik Raporunda, Parti Programı'nın yeni biçiminde, Parti Tüzüğü'nde, SSCB'nin 12. Beşyıllık Plan döneminde ve yüz yılımızın sonuna kadarki dönemde ekonomik ve sosyal gelişmesinin temel doğrultuları belgesinde daha da geliştirilerek, somut ifadesini buldu.

Kongre SBKP'nin iç ve dış politikasının ana doğrultusunu, ülkenin sosyal-ekonomik ilerlemesini hızlandırma ve yeryüzünde barışı pekiştirme doğrultusunu onayladı. Kongre çalışmalarının başlıca politik sonucunu bu oluşturuyor. Kongreyi kapanış konuşmasında Mihail Gorbaçov şunu vurguluyordu: «Biz, hızlandırma stratejisini yükseltirken SBKP'nin ne denli büyük bir tarihsel sorumluluk üstlendiğini, omuzlarına ne denli büyük bir yük aldığını çok iyi anlıyoruz. Ama biz böylesi bir stratejinin yaşamsal bir zorunluk olduğunun da bilincindeyiz. Biz bu stratejinin gerçekçi olduğuna eminiz. Sosyalizmin tükenmez olanak ve üstünlüklerine, halkın canlı yaratıcılığına dayanarak biz tüm belirlediklerimizi gerçekleştirebiliriz.»

Partimiz, sosyal-ekonomik gelişmeyi hızlandırmayı *uzun vadeli stratejik bir doğrultu* olarak görüyor. Bu doğrultu, bilimsel-teknik devrimin kazanımları temelinde ülkenin tüm maddi-teknik potansiyelinin köklü bir biçimde yenilenmesini; toplumsal ilişkilerin, en başta da ekonomik ilişkilerin mükemmelleştirilmesini; çalışmanın içerik ve karakterinde, insanların maddi ve manevi yaşam koşullarında derin değişikliklerin gerçekleştirilmesini; tüm politik, toplumsal ve ideolojik kurumlar sisteminin aktifleştirilmesini öngörüyor. Parti, bu fikri ortaya atarken, bunun nasıl ve neyle gerçekleştirilebileceğini halka açık ve somut bir biçimde anlattı.

Bunun için birincisi, sosyalizmin ekonomik sistemini yetkinleştirerek üretici güçlerin büyümesine, bilimsel-teknik ilerlemeye yeni güçlü ivmelerin kazandırılması, ülke ekonomisinin\*muazzam yedek kaynaklarının harekete geçirilmesi gerekiyor.

İkincisi, emekçilerin refah düzeyini artırmayı, insana çok yönlü ilgi göstermeyi adalet ilkelerini ardıcılıkla gerçekleştirme çabalarıyla sıkı sıkıya bağlayarak, aktif ve güçlü bir sosyal politikanın uygulanması gerekiyor.

Üçüncüsü, demokrasiyi derinleştirerek, halkın sosyalist özyönetimini sürekli geliştirerek, partinin ve toplumun yaşamında açıklığı genişleterek her emekçinin girişimciliği ve özyaratıcılığı için geniş alan açılması gerekiyor.

Dördüncüsü, ideolojik ve örgütsel çalışmaları yaşamın gerçek istemleriyle daha sıkı bağlayarak, bunun insana daha da yakınlaştırılması, güçlükleri aşmaya, önümüzde duran görevlerin pratik çözümüne yöneltmesi gerekiyor.

Partinin ekonomik doğrultusu ve sosyal politikası, komünizm kuruculuğunun görevlerini yerine getirmek için yığınları örgütleme ve seferber etme yönünde, emekçilerin ideolojik-politik eğitimi uğrunda gösterdiği tüm pratik eylemleri işte bu amaçlara ulaşılmasını öngörüyor.

Sosyal-ekonomik ilerlemenin hızlandırılması için, her şeyden önce insan faaliyetinin en belirleyici alanı olan *ekonomide* derin dönüşümleri sağlamak, onun gelişme tempolarını kesin artırmak gerekiyor.

Yüksek ve istikrarlı gelişme tempoları her zaman Sovyet ekonomisine özgü bir olay olmuştur. İstikrarlı büyümenin tempolarını sağlayan planlama sisteminin üstünlüklerinden yararlanarak partimiz ve halkımız tarihsel bakımdan kısa bir süre içinde ekonomik ve sosyal kuruculuğun tüm alanlarında büyük başarılar elde etti. Ülkemizde yüksek düzeyde gelişmiş bir ekonomi kompleksi oluştu, muazzam üretim ve bilimsel-teknik potansiyel yaratıldı, en karmaşık ödevleri çözmeye yetenekli işçi sınıfının kalifiye kadroları, mühendis ve bilimsel-teknik kadro yetişti. Sovyetler Birliği üretim, bilim ve teknik alanların pekçok kollarında dünya ölçüsünde en önde gelen konumlarda sağlam bir yer tutuyor. Bizde, her hangi başka bir ülkede üretilenden çok daha fazla petrol, doğal gaz, demir-çelik, çimento ve yapay gübre, traktör vb. sanayi ürünleri üretiliyor.

Bununla birlikte, son 10 yıllık dönemde ekonomik ve sosyal gelişme tempolarında belirli bir yavaşlama eğiliminin başladığı gözlemlendi. Bunu gidermek, ekonomik büyümeyi önemli ölçüde hızlandırmak için tüm ekonominin ilkesel yeni bir teknik ve örgütsel-ekonomik aşamaya yükseltilmesi, entansif gelişme rayları üzerine oturtulması; toplumsal emek üretkenliği, kalite ve üretimin verimliliği alanlarında en yüksek dünya standartlarına ulaşılması; bütünsel ve dengeli bir ekonomi kompleksinin en uygun yapıya kavuşturulması; emek ve üretimde toplumsallaşma düzeyinin önemli ölçüde yükseltilmesi gerekiyor. Partinin ekonomik stratejisi tam da buna yönelmiş bulunuyor ve onun başlıca amaçlarını da bu oluşturuyor. Bu strateji, üretici güçlerin çökyönlü gelişmiş olduğu, örgütlülük ve verimlilik düzeyi çok daha yüksek aşamaya çıktığı bir ekonomiye geçişin sağlanmasını öngörüyor. Yüzyılımızın sonunda ülkenin tüm ekonomik potansiyeli, köklü niteliksel bir yenilenme sayesinde iki kat artmış olacaktır.

Partinin ekonomik stratejisinin temel taşı *bilimsel-teknik ilerlemenin her bakımdan hızlandırılması* oluşturuyor. Öne konulan ödev şudur: Tüm ekonominin yeni teknik temelinde yeniden kuruluşunu, en yeni teknik kazanımlara dayanarak üretim aygıtının hızla yenilenmesini gerçekleştirmek, bilimsel-teknik potansiyelin artırılmasını ve en verimli bir biçimde kullanılmasını sağlamak.

Bütün bunlara dayanarak, emek üretkenliğinin ileride de artırılmasını sağlamak gerekiyor. Önümüzdeki 15 yıl içinde emek üretkenliğinin 2,3-2,5 kat artırılmasının öngörülmesi yüksek emek üretkenliğini sağlama yolunda önemli bir hedef oluşturuyor. SBKP, bilimsel-teknik ilerlemeyi üretimin ve tüketimin tüm aşamalarında doğal kaynakların, hammadde, malul, yakıt ve enerji kaynaklarının rasyonel kullanımının hizmetine sunmayı amaçlıyor.

Parti, mal ve ürünlerin kalitesini ve teknik düzeyini her bakımdan yükseltmeyi kendi ekonomik stratejisinin ana halkalarından biri olarak görü-

yor. Burada sözkonusu olan, çıkarılan her mal ve ürünün kendinde bilimin en son kazanımlarını simgelemesi, tüketicinin en yüksek teknik-ekonomik, estetik ve öteki istemlerine uygun düşmesi, dünya pazarında rekabet gücü ve yeteneğine sahip olmasıdır.

Bütün bunlar yapısal değişiklikleri ve yatırım politikasında da kimi dönüşümleri gerekli kılıyor. Kongre'de vurgulandığı gibi, değişikliklerin özünü, dikkat merkezinin nicel göstergelerden kalite ve verimlilik, ara sonuçlardan sonul sonuçlar, üretim fonlarının genişletilmesinden bunların yenilenmesi, yakıt ve hammadde kaynaklarının artırılmasından bunların kullanımının iyileştirilmesi, bilimin yoğun kullanıldığı sektörlerin, üretim ve sosyal altyapıların gelişmesinin hızlandırılması üzerinde yoğunlaştırılması oluşturuyor.

Ekonomik alandaki bu yeni ödevlerin çözümü ekonomik mekanizmada derin bir düzenlemeye gitmeden olanaksızdır. Burada sözkonusu olan, Leninci demokratik merkezîyetçilik ilkesinin, yani bir yandan merkezi yönetimin hareketlilik ve etkinliğini artırmak, öte yandan da ekonomik örgütlerin ve işletmelerin ekonomik bağımsızlığını ve sorumluluğunu genişletmek gibi iki bileşenin birliğini ifade eden bu ilkenin ardıcılıkla uygulanması temelinde bu mekanizmanın etkinliğini artırmaktır.

Bununla birlikte ekonominin sosyal yönü de güçlendirilecek, Sovyet halkının artan gereksinimlerinin daha tam olarak karşılanmasına yönelik dönüşüm de ardıcılılıkla gerçekleştirilecektir. Partinin ekonomik stratejine uygun olarak yapılması öngörülen her şey, eninde sonunda emekçilerin maddi ve kültürel yaşam düzeyinin sürekli yükselmesini, «toplumun, bütün üyelerin tam genişliğini, özgürce ve çokyönlü gelişmesini» (1) sağlama yönünde sürekli ilerlemesini sağlayacaktır. Bu, partinin her zaman programatik amacıydı ve öyle de kalmaktadır.

SBKP'nin sosyal politikası da onun ekonomik stratejisiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Parti bu sosyal politikayı ülke gelişmesini hızlandırmanın, yığınların emek ve toplumsal-politik aktifliğini artırmanın, yeni insanın biçimlenmesinin, sosyalist yaşam tarzını yerleştirmenin güçlü bir aracı, toplumda politik istikrarın önemli etmeni olarak görüyor. Sosyal politikanın başlıca ödevlerini insanların çalışma ve yaşama koşullarının sürekli iyileştirilmesi; toplumsal ilişkilerin tüm alanlarında sosyal adalet ilkesinin çok daha tam olarak gerçekleştirilmesi; sınıflar, sosyal gruplar ve katmanlar arasında yakınlaşmanın sağlanması, kol ve kafa emeği arasındaki, kent ve köy arasındaki önemli farklılıkların giderilmesi; ulusal ilişkilerin mükemmelleştirilmesi, ülkemizin tüm ulus ve halkları arasındaki kardeşçe dostluğun güçlendirilmesi ödevleri oluşturuyor.

Sosyal politikanın başlıca amacını da Sovyet insanların genişliğinin

(1) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 6, s. 232 (Rusça). («Plehanov'un İkinci Program Taslağı üzerine notlar»dan.)

nitel yeni bir aşamaya yükseltilmesi; maddi, sosyal ve kültürel nimetlerden yararlanmada öyle bir düzey ve yapı sağlanmalı ki, bütün bunlar çokyönlü gelişmiş ve manevi bakımdan zengin kişiliklerin biçimlenmesinin gereksinimlerini en iyi biçimde karşılasın; her insanın yeteneklerini, istidadını ve becerisini daha tam ortaya koyabilmesi için koşulların yaratılması oluşturuyor. Önümüzdeki 15 yıl içinde halkın gereksinimlerini karşılamaya yönelik kaynakların iki kata çıkarılması öngörülüyor.

Partimiz çalışmanın yaratıcı içeriğinin ve kollektivist karakterinin güçlendirilmesine, çalışma kültürünün yükseltilmesine birincil önem veriyor. Bu soylu amaca ulaşmak için partimiz, kol emeği payının önemli ölçüde azaltılmasına, monoton, ağır fiziksel ve az kalifiye gerektiren çalışmayı asgariye indirmeye ve gelecekte bunu tamamen ortadan kaldırmaya yönelik doğrultunun ardıcılıkla uygulanmasını gerekli görüyor. 2.000 yılına kadar üretim alanında kol emeğinin payının yüzde 15-20'e indirilmesi öngörülüyor.

Ülkenin ekonomik olanakları genişledikçe halkın reel gelirleri de artacaktır. 15 yıl içinde halkın reel gelirlerinin 1,6-1,8 kat artması öngörülüyor. Ücret sisteminin yetkinleştirilmesi, ücret ve maaşların artırılması, toplumsal fonların daha da büyümesi ve bunların dağılımının iyileştirilmesi bu amaca hizmet edecektir. Burada söz konusu olan, halkın yüksek kaliteli ve çok daha çeşitli mallara artan ölçüde duyduğu gereksinimlerin tam olarak karşılanması, ticaretin ve toplumsal yiyecek satış ve dağıtım ağının geliştirilmesi, çağdaş hizmet sektörünün oluşturulmasıdır.

Parti, konut sorununun çözümünün hızlandırılmasını sosyal önemi büyük olan bir ödev sayıyor. 2.000 yılına kadar her Sovyet ailesinin ayrı bir konutu ya da ayrı bir evi olacaktır. 15 yıl içinde en az 2 milyar metre kare konut kurulacaktır.

Sovyet insanların sağlığını korumaya, çocuklu annelerin durumunu iyileştirmeye, gençlerin istem ve gereksinimlerini daha tam karşılamaya, aynı zamanda emeklilerin ve Anayurt Savaşı emektarlarının maddi durumlarını iyileştirmeye yönelik kapsamlı bir önlemler paketi hazırlanmıştır.

Parti, çalışma, yaşama ve kültür alanlarına ilişkin sosyal sorunların çözümüne sürekli ilgi gösterilmesini tüm devlet ve ekonomi organlarının, toplumsal kuruluşların yasal eylem ve görevleri arasında saymaktadır.

Parti, V. İ. Lenin'in «sosyalizm, halk yığınlarının yarattığı canlı ve yaratıcı bir organizmadır» (2) sözlerini kendine kılavuz edinerek, temsili ve dolaysız demokrasinin tüm biçimlerinden etkin olarak yararlanılmasını,

(2) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 35, s. 57 (Rusça). (Sol Eser'lerin önermesine yanıt>tan.)

devlet ve öteki kararların hazırlanmasına, kabul edilmesine ve gerçekleştirilmesine halk yığınlarının katılımının sürekli geliştirilmesini önemli bir iş saymaktadır. Bununla ilgili olarak Merkez Komitesi'nin Politik Raporu'nda, öteki Kongre belgelerinde toplumun politik sistemini mükemmelleştirmenin ana yönleri, halk temsilcileri konseyleri (Sovyetler), sendikaların, Komsomol'un, tüm toplumsal örgütlerin, emekçi kolektiflerinin ve halk denetimi organlarının aktifleştirilmesi yönündeki önlemler saptanmıştır.

Sovyetler'deki yürütme komitelerinin, yargıçların, bakanların ve öteki yönetim organları yöneticilerinin emekçi kolektifleri önünde ve yerleşim yerlerindeki toplantılarda düzenli hesap vermesini sağlayacak etkin bir sisteminin oluşturulması, yönetim aygıtının çalışmalarının halk tarafından denetlenmesine ilişkin çeşitli kontrol biçimlerinden yararlanılması zorunluluğu vurgulanmıştır.

Sendikaların ve Komsomol'un, sanatçı ve aydın birliklerinin, çeşitli dernek ve kadın örgütlerinin rolünün daha da artırılması için Kongre, devlet organlarının ancak ve ancak ilgili toplumsal örgütlerin doğrudan katılımıyla ya da bunların onayını alarak çözebilecekleri sorunlar çerçevesinin genişletilmesinin, bu kuruluş ve örgütlere kimi durumlarda idari kararların uygulanmasını durdurma hak ve yetkisi verilmesinin gerekliliğine işaret etmiştir.

Partimiz, dolaysız demokrasinin tüm biçimlerinin geliştirilmesine, her şeyden önce de emekçi kolektiflerinin rolünün artırılmasına, bunlarda sosyalist yardımlaşma ortamının yaratılmasına, sorumluluk duygusunun iyice yerleşmesine, emekçilerin üretimin eşit haklı sahipleri olduğu duygusuyla eğitilmesine özel bir dikkat ve ilgi gösteriyor. Bununla ilgili olarak, Emekçi Kolektifleri Yasası'nda yer alan demokratik ilke ve normları pratikte uygulama mekanizmasının köklü bir biçimde iyileştirilmesi, emekçi kolektiflerinin vereceği kararların kesin olacağı sorunlar çerçevesinin genişletilmesi, işçi ve emekçi toplantılarının rolünün artırılması ödevi öne konmuş bulunuyor. Emekçi kolektifleri konseylerinin oluşturulmasına ve ayrıca işletmelerde yönetici kadronun seçim yoluyla işbaşına getirilmesinin zamanla genişletilmesine ilişkin öneriler destek buldu.

SBKP, ülke yaşamına ilişkin büyük sorunların halkın genel tartışmasına ve onayına sunulması, yerel sovyetlerin kararlarının halk tarafından tartışılması pratiğinin daha yetkinleştirilmesine, yurttaş toplantıları, seçmen dilekçe ve önergeleri, basın, radyo, televizyon, emekçi mektupları gibi kamu oyunun görüş ve eğilimlerinin ortaya çıkmasını sağlayan tüm araç ve olanaklardan, dolaysız demokrasiyi geliştirmenin öteki kanallarından çok daha iyi yararlanılmasına büyük önem veriyor. Devlet ve öteki organların çalışmalarına açıklık getirilmesi ve bunun daha da

genişletilmesi, bu organların aldıkları kararlar hakkında ve bu kararların nasıl uygulandığı konusunda halkın bilgilendirilmesi burada ilkesel bir önem taşıyor.

Kongre kararları devletin ve toplumsal yaşamın hukuksal temellerinin sürekli güçlendirilmesini, yasalara titizlikle uyulmasını, Sovyet insanının hak ve özgürlüklerinin derinleştirilmesini, bunların güvencelerinin sağlanmasını amaçlıyor.

SBKP'nin 27. Kongresi partimizin derin enternasyonalist karakterini yeni bir güçle bir kez daha gözler önüne serdi. Kongre'ye katılan yabancı konuklar onuruna Kremlin'de verilen yemekte konuşan Mihail Gorbaçov, Lenin'in partisinin iç ya da dış politik nitelikli hangi sorunu çözerse çözsün, her zaman kendini tüm devrimci, demokratik ve ilerici güçlerin ayrılmaz bir parçası saydığını vurguladı. Gorbaçov, «biz, Ekim Devrimi'nin amaçları ve ülkeleri için savaşımda elde ettiğimiz her başarının, her utunun barış ve toplumsal ilerleme potansiyelini güçlendirdiğini göz önünde bulunduruyoruz» dedi. SBKP, Sovyetler Birliği ile sosyalist topluluk üyesi ülkeler arasında dostluğu her bakımdan güçlendirmeyi, ilişkileri geliştirmeyi ve mükemmelleştirmeyi kendi birincil enternasyonalist görevi sayıyor. SBKP MK'nin Nisan Plenumu'ndan sonra kardeş devletlerle ilişkilerde yeni olumlu nitelikler ortaya çıktığına işaret eden Kongre, şunu bir kez daha vurguladı: Kardeş devletler arasındaki politik işbirliğinin candamarını erkteki komünist partilerinin eylem birliği, sosyalizm kuruluşunun çeşitli sorunları üstüne operatif danışmalar yapılmasını sağlayan bu iş ve eylem birliğinin yöntem ve biçimlerinin sürekli yetkinleştirilmesi ve yenilenmesi oluşturuyor.

SBKP, dünya sosyalist sisteminin tüm komünist partileri ve devletleriyle içten ve açık ilişkilerden yanadır, birbirlerine daha da yakınlaşmaları yönünde atılan her adımı, aralarındaki ilişkilerde her olumlu değişikliği selamlamaktadır. SBKP MK Politik Raporu üstüne Kongre'nin aldığı kararda, SSCB ile onun büyük komşusu sosyalist Çin arasındaki ilişkilerde belirli bir iyileşme kaydedildiği memnuniyetle belirtiliyor, kimi uluslararası sorunlara yaklaşımlarda farklılıkların olmasına karşın, iki ülke arasında işbirliği için büyük rezervlerin bulunduğu, her iki ülke halkları için sosyalizm ve barışın birbirinden ayrılmaz en büyük değer olduğuna işaret ediliyor.

Uluslararası komünist ve işçi hareketinin sorunlarını ele alan Kongre, komünistlerin çalışma koşullarının hızla değiştiğine, yeni sorunların ortaya çıktığına işaret ederek, bütün bunların pek çok şeyin Marksizm-Leninizm öğretisi temelinde, objektif gerçeklerin titizlikle dikkate alınması yoluyla yeniden gözden geçirilmesini gerekli kıldığını vurguladı. Bu objektif gerçeklerden biri de komünist hareketin hem kendisinin hem de onun önünde duran görevlerin çok çeşitli oluşudur. Bu olgu bazan görüş

ayrılıklarına ve anlaşmazlıklara yol açıyor. SBKP, komünist partileri arasında her zaman ve her konuda tam bir görüşbirliği olmayışını dramatikleştiriyor, çeşitliliği hareketin her hangi bir bölümmüşlüğüyle eş anlamlı saymıyor. Partimiz, gezegenimizin komünist ve işçi partileri arasında, onları birleştiren yüce barış ve sosyalizm davası uğrunda sınıfsal dayanışmayı ve eşit haklı işbirliğini her bakımdan güçlendirmek ve pekiştirmek için ileride de elinden gelen çabayı gösterecektir.

27. Kongre'de, şimdiye kadarkinden çok daha geniş boyutlarda devrimci-demokrat, sosyalist ve sosyal-demokrat partiler temsil edildi, savaşa karşı çıkan başlıca toplumsal hareket ve akımların temsilcileri hazır bulundu. Kongre çalışmaları boyunca SBKP'nin ulusal ve sosyal kurtuluş güçleriyle sarsılmaz dayanışması, onun sosyalist yönelimli ülkelerle, bağılantısızlar hareketiyle karşılıklı ilişkileri sıkılaştırma ve geliştirme doğrultusu açık ifadesini buldu. Pratiğin de gösterdiği gibi, komünistlerle sosyal-demokratlar arasında derin ideolojik ayrılıklara karşın, peşin yargılardan sıyrılarak, birbirlerinin konumları ve görüşleriyle tanışmaları her iki taraf için, özellikle barış ve uluslararası güvenlik uğrundaki savaşımı aktifleştirme planında yararlı olmaktadır.

Partimiz, uluslararası arenada güçler dengesinin barıştan, sağduyu ve iyi niyetten yana değişmesi eğiliminin sağlam ve ilkesel bakımdan geridönmez olduğu kanısındadır. Tüm dünyadaki barış ve ilerleme güçleri emperyalizmden kaynaklanan savaş tehlikesini etkisizleştirebilir, dünyanın bir savaş uçurumunun kenarına doğru kaymasını durdurabilir, uzayın bir savaş alanına dönüşmesini önleyebilir.

SBKP'nin 27. Kongresi büyük teorik ve pratik önemi olan şu saptamayı yapmıştır: Günümüz koşullarında nükleer bir savaşta kazanan taraf olmayacağı gibi, silahlanmayı tırmandırma işinden de kazançlı çıkan olmayacaktır; kapitalizm ile sosyalizm arasındaki savaşım öncelikle barışçı yarışma ve barışçı rekabet biçiminde olmalıdır. Bunun içindir ki Kongre, partinin uluslararası eylemlerinin temel doğrultusunun nükleer savaş tehlikesine, silahlanmadaki tırmanışa karşı, dünya barışını korumak ve pekiştirmek için savaşım doğrultusu olarak kalacağını vurguladı.

Günümüz dünyasındaki durumun ve onun gelişme perspektiflerinin yaratıcı analizi SBKP'ni, yeryüzünde barışın geleceğine gerçekten ilgi duyan hükümetler, partiler, toplumsal örgütler ve akımlarla, kapsamlı bir uluslararası güvenlik sisteminin oluşturulması için tüm halklarla çok daha sıkı ve verimli işbirliği yollarını arayıp bulmanın gerekli olduğu sonucuna götürmüştür. Kongre, uluslararası güvenliğin askersel, politik, ekonomik ve insancıl yanlarını ilk kez tek bir potada birleştiren böyle bir sistemin ilkesel temellerini formüle etti. Bu temeller tüm dünyada, haklı olarak, uluslararası politikada yeni bir ses olarak nitelendirildi. Bütün bunlar, mantıksal olarak, SBKP Programı'nın özünden kaynaklanıyor, bizim somut



dış politik girişimlerimize, en başta da SBKP MK Genel Sekreteri tarafından 15 Ocak günü açıklanan girişimlere tamamen uygun düşüyor. Bu açıklamada Sovyetler Birliği, dikkatleri en başta nükleer ve öteki yığınsal kırım silahlarının tamamen yok edilmesi üzerinde yoğunlaştırarak, silahsızlanma sorunlarına bir bütünsellik içinde yaklaşılmasını öneriyor. Burada, kesin bir takvime bağlanmış, zamanlaması saptanmış aşamalı bir eylem planı söz konusudur. Kongre, açıklamada yer alan barış programını gerçekleştirmek için savaşımın SSCB'nin gelecek yıllardaki dış politikasının ana doğrultusunu oluşturması gerektiğini vurgulamıştır.

SBKP'nin uluslararası doğrultusu sosyalist toplumun insancıl yapısından kaynaklanıyor. Bu doğrultu, partinin ülke içinde köklü, stratejik ödevleriyle sıkı sıkıya bağlıdır, Sovyet halkının yaratıcı çalışma, tüm halklarla barış içinde yanyana yaşama istemlerini yansıtmaktadır. 27. Kongre sosyalizm ile barışın, barış ile yaratıcılığın birbirinden ayrılmaz olduğunu bir kez daha inandırıcı bir biçimde gözler önüne serdi.

Partimizin tüm çalışmaları, onun hazırladığı planlar SBKP'nin tüm halkın gerçek öncüsü olduğunu yadsınmaz bir biçimde kanıtlıyor. Ülkenin önünde büyük ve sorumlu ödevlerin bulunduğu yeni tarihsel koşullarda *Sovyet toplumunun yaşamında SBKP'nin yönetici rolü de yasal olarak armaktadır.* Bunu, Parti Programı'nın yeni biçiminde açıkça belirtilen ve parti politikasında, onun komünizm kuruculuğunu yönetmedeki günlük çalışmalarında sürekli gözönünde bulundurulan iç ve uluslararası nitelikteki objektif faktörler gerekli kılmaktadır.

Tüm Kongre belgeleri, halkın çıkarlarıyla iç içe yaşayan, bilimsel olarak temellendirilmiş perspektiflere sahip olan, öne konan amaçlara ulaşılabilceğine kesin inancı kendi somut tutum ve çalışmalarıyla pekiştirebilen bir partinin gelişmeyi hızlandırma faktörlerini seferber edebileceği olgusuna dayanmaktadır. Parti, eğer kendisi sürekli bir gelişme içindeyse, «kusursuzluk» tutkusundan kurtulabilmişse, elde edilenleri eleştirel bir gözle değerlendirebiliyor ve yapılması gerekenleri açıkça görebiliyorsa, yeni ödevleri başarıyla çözebilir.

Şimdiki aşama, — toplumda nitel değişiklikler sağlama aşaması—partinin yığınlar içindeki politik, örgütsel ve ideolojik çalışmalarının düzeyinin sürekli yükseltilmesini, komünizm kuruculuğunu yönetmedeki parti çalışmasının stil ve yöntemlerinin daha da yetkinleştirilmesini zorunlu kılıyor. Bu da, tüm parti çalışmasında esaslı bir yenilenmeyi, dönüşümü gerektiriyor. Böyle bir yenilenmenin özünü ise, her parti örgütünün parti doğrultusunu somut olarak yaşama geçirmek için aktif savaşması, yaratıcı bir arayış atmosferi içinde yaşaması oluşturuyor. Bu dönüşüm, ancak ve ancak tüm komünistlerin çabalarıyla, parti-içi demokrasiyi her bakımdan geliştirme yoluyla, kolektif yönetim ilkesini her düzeyde gerçekleştirmekle, eleştiri ve özeleştiriye, denetimi, her iş karşısında sorumlu davranışı

daha da yaygınlaştırmakla sağlanabilir. Kongre kararları, parti kuruculuğunun sorunlarıyla ilgili olarak Programın yeni biçiminde yer alan sap-tamalar ve SBKP Tüzüğü'nde yapılan değişiklikler işte bütün bunların sağlanmasına yöneliktir. Bunlar, Lenin tarafından saptanmış olan ve pratiğin sınamasından geçmiş bulunan parti kuruculuğunun bolşevik ilkele-rini, parti çalışmasının stil ve yöntemlerini, komünistlerin moral ve ahlâk kurallarını pekiştirip daha da geliştirmektedir. SBKP, bütün bunlara titizlikle uyulmasını, bunların ardıcılıkla yaşama geçirilmesini çalışmalarının başarısı için gerekli önkoşullar saymaktadır.

Kongre'nin de açıkça gösterdiği gibi, bugünkü aşamada partinin gelişmesinin belirgin niteliklerini, parti sıralarının daha da büyümesi ve pekişmesi, demokratik merkeziyetçilik ilkesi temelinde parti-içi ilişkilerin daha da mükemmelleşmesi oluşturmaktadır.

Partinin gücü sürekli artıyor, onun tüm halk kesimleri içinde saldırgan kökler gitgide sağlamlaşıyor. Geçen beş yıl içinde SBKP'nin üye sayısında 1,6 milyonluk bir artış oldu ve şimdi parti saflarındaki komünistlerin sayısı 19 milyonu geçiyor. Partinin sosyal yapısına gelince, parti üyelerinin yüzde 45'ini işçiler, yüzde 11,8'ini kolhozcular ve yüzde 43,2'sini de mühendis ve teknikerler, bilim, sanat, eğitim, sağlık ve kültür alanlarında çalışan memur ve aydınlar oluşturmaktadır.

Bir bütün olarak partinin sosyal yapısının oluşması, onun saflarının büyümesi Tüzük normlarına uygun bir biçimde gerçekleşiyor. SBKP, sosyal yapıda ve kendi saflarında işçilerin ağırlıkta olmasını gerekli sayıyor. Böyle bir sosyal yapı partinin sınıfsal doğasına ve genel halkçı niteliğine tamamen uygun düşüyor. Partiye yeni kabul edilenlerin yüzde 59'unu, yani yaklaşık üçte ikisini işçiler oluşturmaktadır. Son beş yıl içinde SBKP saflarına yeni katılanların yüzde 26'sını ekonominin çeşitli sektörlerinde çalışan uzmanlar; tüm yeni üyelerin beşte dördünü gençler ve yaklaşık üçte birini de kadınlar oluşturmaktadır.

Partinin sosyal yapısı ve saflarındaki bu olumlu değişikliklere işaret eden Kongre, tüm parti örgütlerini SBKP'ne üye kabul etme işlerini daha da iyileştirme hedefine yöneltti, parti sıralarının arılığını titizlikle koruma, partiye rasgele kişilerin girmesini önleme ödevini öne koydu, komünist onuru ve partililik ahlâkını temiz tutmak için ardıcıl savaşımın önemini vurguladı. Parti üyelerinin sorumluluğunu her bakımdan artırarak, parti disiplinine sıkıca uyulması, Tüzük yükümlülüklerinin her üye tarafından titizlikle yerine getirilmesi istemlerini yükselterek SBKP, komünistin soyut bir öncülük rolü olamayacağı, bunun pratik iş ve davranışlarda somutlandığı görüşünden hareket ediyor.

Kongre, tüm parti organlarını kollektif yönetim ilkesine titizlikle uyma ve bunu her bakımdan güçlendirme hedefine yöneltti. Parti bunu, her parti örgütünün sağlıklı yaşamının, çok iyi düşünülmüş ve temellendiril-

miş kararlar almanın önemli bir koşulu sayıyor. Parti, kolektif yönetim organları olarak plenumların, parti komiteleri bürolarının ve parti toplantılarının rolünü daha da artırmayı, bunlarda sorunların serbestçe ve yaratıcı bir biçimde tartışılması ortamının yaratılmasını sağlamayı amaçlıyor.

Merkez Komitesi'nin Politik Raporu'nda da vurgulandığı gibi, eğer biz yeni tarzda çalışmayı öğrenemez, durgunluk ve tutuculuğun her biçimini ve belirtisini aşamazsak, eğer durumu soğukkanlılıkla değerlendirme, durumu olduğu gibi görme, nesneleri kendi adlarıyla söyleme, olup biteni açıklıkla ortaya koyma cesaretini gösteremezsek, ileriye doğru tek bir adım atamayız. Bununla ilgili olarak Kongre, eleştiri ve özeleştirisinin geliştirilmesi; gösterişe, kendini beğenmişliğe, her şey yolunda diye yan gelmeye karşı savaşın hızlandırılması zorunluluğuna işaret etti. Kongre şu istemi yükseltti: Parti içinde denetimden uzak, eleştiriye kapalı hiç bir örgüt olamaz, hiç bir yönetici kendini parti sorumluluğu dışında hissedemez. Bu istem Parti Programı'nın yeni biçiminde, Parti Tüzüğü'nde kesin ifadesini buluyor ve bundan böyle partinin, her parti örgütünün eylem ve yaşamında vazgeçilmez bir yasa haline gelmiş bulunuyor.

Kongre'de, çalışma stiline yetkinleştirilmesi sorunlarına büyük bir dikkat verildi. Sorumluluk, yaratıcılık, ardıcılık, sözle iş arasında birlik, en verimli yöntem ve araçların aranıp bulunması, insanların görüşlerinin titizlikle dikkate alınması, tüm toplumsal güçlerin eylemlerinin ustalıkla koordine edilmesi, şimdi bizim çalışma stilimiz işte böyle olmalıdır. Ve parti böyle bir stilin parti çalışmaları, devlet ve ekonomi yönetiminin tüm alanlarında iyice yerleşmesi için ısrarla çalışacaktır. Burada, sayıları 440 bini aşan temel parti örgütüne sorumlu bir rol düşüyor. Kongre parti komitelerini, sürekli olarak bu temel parti örgütlerine dayanmaya, çalışmalarda girişimci ve bağımsız davranmayı geliştirmeye yönlendirdi; tasarı ve kararların açıklığıyla, komünistlerin insancılığı ve karşılıklı titizliğiyle, onların ortak davaya azalmayan ilgisiyle nitelenen dolgun ve faal bir yaşamın her parti örgütünde sağlanması hedefine yöneltti.

Parti, yönetimin mükemmelleştirilmesi ve etkinleştirilmesini, tüm ödevlerin başarıyla çözümünü kadrolarla çalışmayı daha da iyileştirmekle, onların girişimcilik ve sorumluluklarını her bakımdan artırmakla sıkı sıkıya bağlıyor. Son zamanlarda parti ve devlet çalışmasının, ekonomik faaliyetlerin pekçok alanlarında kadrolar güçlendirildi, pekçok yeni, enerjik ve çağdaş kafa yapısına sahip emekçi sorumlu görevlere getirildi. Kongre, kadroların niteliksel yapısının iyileştirilmesi yönünde, itibarını yitirmiş olan ya da çağdaş istemlere ayak uyduramayan kişilerin değiştirilmesine ilişkin Merkez Komitesi'nin aldığı önlemleri oybirliğiyle onaylayarak, tüm parti örgütlerinin önüne bundan böyle de ilkesel kadro politikasının ardıcılıkla ve ısrarla uygulanması, kadro seçiminde ve kadroların

değerlendirilmesinde politik olgunluk, beceri ve moral niteliklerin dikkate alınmasına ilişkin Leninci ilkelere titizlikle uygulanması görevini koydu.

Parti, deneyimli parti işçileri ile genç kadrolar arasında uyum sağlama doğrultusunun ileride de uygulanmasını, kadrolarla çalışmanın ve bunun örgütlenmesinin, yarın sorumlu görevlere gitirilecek güvenli bir kadro rezervinin oluşturulması çalışmalarının daha da mükemmelleştirilmesini gerekli görüyor.

MK'nin Politik Raporu'nda, parti yönetiminin özü ve içeriği çok açık biçimde ifade edildi. Bu belgede, partinin politik yönetimi gerçekleştirdiği, gelişmenin genel perspektifini belirlediği vurgulanıyor. Parti, yaşamın sosyal-ekonomik ve manevi alanlarına ilişkin temel görevleri belirliyor, kadro seçimini ve kadroların dağılımını, genel denetimi gerçekleştiriyor. Somut ekonomik ve sosyal-kültürel sorunların çözümünün yol ve yöntemlerine gelince, burada her yönetim organına, emekçi kolektifine, ekonomik alanda çalışan kadrolara geniş seçenek olanakları ve serbesti tanınıyor. Parti, yönetim biçimlerini ve yöntemlerini yetkinleştirirken, parti komitelerinin işlevlerinin devlet ve toplumsal organların işlevleriyle karıştırılmasına kesin karşı çıkıyor.

SBKP'nin 27. Kongresi komünistleri, tüm Sovyet insanlarını yeni fikirlerle zenginleştirdi, onları açık ve doğru saptamalarla silahlandırdı, ülkenin sosyal-ekonomik gelişmesini hızlandırmak için onlara nelerin ve nasıl yapılacağını gösterdi. Kongre kararları, komünizm kuruculuğuna ilişkin olarak Kongre'nin belirlediği planlar parti ve halk tarafından büyük bir coşkuyla karşılandı tüm ülke ölçüsünde politik aktifliği artırdı, emek alanında yeni yeni atılımlara yol açtı. Şimdi parti, bütün bunların ardıcılıkla yaşama geçirilmesini, düşünceler enerjisinin somut eylemler enerjisine dönüştürülmesini sağlamayı başlıca ödev sayıyor.

SBKP MK Politik Bürosu, 27. Kongre kararlarının ve MK Politik Raporu'nda yer alan saptamaların yerine getirilmesine ilişkin somut önlemler saptadı. Politik Büro, Sovyet politik sisteminin tüm halkalarının, Kongre tarafından öne konan kapsamlı görevlerin gerçekleştirilmesi yönündeki enerjik çalışmalara zaman yitirmeden katılması gerekliliğini vurguladı. Ekonominin gelişmesine, sosyal politikaya, devlet kuruculuğuna, ideolojik çalışmaya ilişkin temel sorunların çözümüyle ilgili olarak somut bir önlemler paketi hazırlandı.

Her sektörde, her işletmede, örneğin, üretimin yenilenmesine ilişkin perspektif programların hazırlanması, planlamanın iyileştirilmesi yönünde gerekli adımların atılmasının sağlanması, ekonomiyi yönetmede, ekonomi dalının çıkarlarıyla yerel çıkarların doğru bir biçimde birleştiril-

mesinin sağlanması, mal kalitesi konusunda bir yasanın çıkarılması öngörülmüştür.

Mihail Gorbaçov'un belirttiği gibi, eğer insanları ilgisiz, kayıtsız bırakırsak; eğer yığınlarda çalışma ve toplumsal aktiflik uyandıramazsak, onların enerji ve girişimciliğini teşvik edemezsek, bizim tüm planlarımız kağıt üzerinde kalacaktır. Bu uyarıdan hareketle parti örgütleri, Kongre kararlarının ruhunu ve özünü her Sovyet yurttaşına taşımak için, SBKP 27. Kongre belgelerinin geniş bir propagandasını örgütlemiş bulunuyor. Burada sözkonusu olan, Kongre'nin ilkesel saptamalarını sadece açıklamak, anlatmak değil, aynı zamanda bu kararların yerine getirilmesini örgütlemektir. İşte böyle bir propaganda-örgütleme çalışması gerçekten de yapıcı, yaratıcı bir iş niteliği kazanıyor.

Tüm parti komiteleri, temel örgütler, emekçi kolektifleri en yüksek parti forumunun sonuçlarını tartışarak, görüşerek kendi somut görevlerini belirliyor; içinde bulunduğumuz ve bir bütün olarak da 12. Beşyılığın planlarını gerçekleştirmeye, bilim ve tekniğin kazanımları ve öncü deneyim temelinde üretimin entansifleştirilmesine, disiplin, düzenlilik ve örgütlülüğün pekiştirilmesine yönelik önlemler alıyor ve bunları uyguluyorlar. Ve bu, daha bugünden meyvelerini veriyor, ekonomik kuruculuk ve kültürel yaratıcılık alanlarında elde edilen sonuçlara çok olumlu bir biçimde yansıyor. Böylece Kongre'nin ideleri insanların bilincinde derin bir yer ederek, yığınları sararak, Marks'ın deyimiyle muazzam bir maddi güce dönüşüyor.

Partimiz, Kongre sonrası döneme çok daha örgütlü, safları çok daha pekişmiş, savaştan bir güç olarak, iyi düşünülmüş uzun vadeli bir politikayla girmiş bulunuyor. Partinin önündeki ödevler ne denli kapsamlı ve karmaşık olursa olsun, parti, sosyalist toplumun muazzam potansiyeline, yığınların yaratıcı gücüne dayanarak, bütün düşünülenleri yaşama geçirmeye, bütün öngörülenleri gerçekleştirmeye kesin karardır.

✱

## Gündemdeki sorun: Demokratikleşme

*Gilberto Vieira*

*Kolombiya Komünist Partisi  
MK Genel Sekreteri*

Kolombiya yalnızca geleneksel iki partili sistemin temellerini değil, aynı zamanda bu yıl 100. yılına girecek olan ve uzun süreden beri işlevini yitirmiş bulunan Anayasa'yı da tehdit eden ağır bir politik bunalıma doğru gitmektedir. Politik ve toplumsal çelişkiler aşırı ölçüde keskinleşmiştir. Bu, bir yandan kimi demokratik kazanımların elde edilmesini sağlamaktadır, öte yandan da en gerici saldırgan militarist çevrelerin ve yerel oligarşinin en gerici kanadının yeni bir gruplaşmasına yardım etmektedir.

Bundan önce, KKP'nin 13. Kongresi'nin (Kasım 1980) demokratikleşme için savaşım belgisini öne sürdüğü şöyle bir ortam vardı: Ülkemiz, burjuva demokrasisi kılıfına karşın askerlerce yönlendirilen bir hükümet tarafından yönetilmekteydi. Kongre, politik kararında, Kolombiya'da halk egemenliği ilkesiyle bağdaşmayan bir devlet yapısının yaratılmakta olduğunu belirtti. Gerici ve militarist çevreler kovuşturmaları artırmayı ve daha baskıcı bir diktatörlük rejimi kurmayı amaçlarlarken, halkın ilerici güçleri ulusal gelişme için yeni olanakları açacak gerçek bir demokratik alternatif istemini öne sürüyorlar. (1)

### «SINIRLI» DEMOKRASI

Kolombiya burjuva demokrasisinin son derece sınırlı ve büyük olasılıkla kapitalist dünyanın en tek taraflı demokrasisi oluşundan hareket eden parti demokratik bir alternatif sorununu yükseltti.

Ülkemizde, İspanyol sömürgeciliğine son verildikten sonra doğan, bizim geleneksel diye adlandırdığımız iki güç, iki parti Tutucu Parti ve Liberal Parti, egemenliklerini sürdürüyor. Geçen yüzyıl içinde Kolombiya'nın yaşamını belirleyenler, sayısız iç savaşlarla iktidar için mücadele yürüten bu güçlerdi. İçinde bulunduğumuz yüzyılda kapitalizmin gelişmesiyle birlikte bu iki parti de temelde büyük burjuvazinin araçları haline geldi. 1957'de ise o zaman iktidarda olan askersel diktatörlüğün devrilmesinden sonra bunlar ülkeyi ortaklaşa yönetmeyi Anayasa'yla daha da pekiştirdiler. Partimizin yeraltında çalıştığı o dönemde ustalıkla tezgahlanan bir halk oylamasıyla yürütme otoritesinin liderlik sorumluluğunun liberal ve

(1) Bak Apertura Democratica para Colombia. Documentos del 130 Congreso del PCC, Bogota, 1980, s. 47-48.

muhafazakar partiler tarafından paylaşıldığı «dostane» bir sistem yasalaştırıldı. Kolombiya'nın bu partiler tarafından ortaklaşa yönetilmesi Anayasa'ya ve öteki yasalara geçirildi.

Yaklaşık yirmi yıldır Kolombiya komünistleri halkın bu oligarşik sisteme karşı yığıtçe mücadelesinin başını çekiyorlar. Bu sistem, demokratik güçlerin eylemleri ve halkın hoşnutsuzluğu (bu seçimlerde oylamaya katılmayanların sayısının yüksek oluşuyla ifade edilmiştir) sonucunda yavaş yavaş değişmeye başlamıştır. «Tedrici yeniden yapılandırma» adı verilen bu sürecin sonuçlarından biri olarak 1970'in başlarında yerel yönetimlere yalnızca muhafazakar ya da liberallerden değil, öteki politik örgütlerden de üyelerin seçilmesi olanaklı olmuştur, 1974'ten sonra ise parlamento üyelerinin geleneksel partilerden olması zorunluluğu kalkmıştır.

Ne ki cumhurbaşkanının devleti, yönetimin tüm düzeylerine bu iki partiden birinden olan bakan ve memurların «uygun ve adil» katılımı ile yönetmesini zorunlu kılan Anayasa'nın 120. maddesi yürürlüktedir. Üstelik Anayasa, bunlar tarafından satın alınabilen, örneğin adli organları ve daha da kötüsü seçim aygıtı gibi hangi devlet kurumlarının ve yönetim organlarının bunlara verebileceğini belirlemeye devam ediyor. Bir başka deyişle Kolombiya'da adalet mekanizması içinde liberal ya da tutucu partiye üye olmayan herhangi bir hakim ya da yüksek düzeyde memur olamaz. Bu görevler, bu iki parti arasında eşit bir biçimde dağıtılmıştır. Görevi, seçimleri örgütlemek, denetlemek ve oyları saymak olan seçim kurulları için de durum aynıdır.

Bu antidemokratik sistem devlet yapılarındaki herhangi bir reformun ya da demokrasiye doğru herhangi bir ilerlemenin önündeki en ciddi engeldir. İşte bundan ötürü partimiz, ancak gerçek demokratikleştirmenin, Kolombiya'nın içinde bulunduğu bunalımdan çıkmasına olgünak sağlayacağını savunuyor.

KKP'nin 13. Kongresi gericilerin saldırısını durdurma ve demokrasi için mücadelede yeni bir sayfa açma yeteneğindeki demokratik güçleri tanımladı. Bunlar, 1982 seçimlerini ülkenin bunalımdan barışçı bir şekilde çıkıp çıkamayacağını belirleneceği bir tartışmaya dönüştüren güçlerdir. Oligarşinin adayları da bu tartışmaya katılmak zorunda kaldılar. Halk muhalefeti tarafından başlatılan ve daha sonra «barış tartışması» olarak adlandırılan bu fikir çatışmasının sonucunda, birçok insanı şaşırtan bir biçimde Betancur hükümeti Kolombiyalılar arasındaki silahlı mücadeleyi durdurmaya yönelik adımlar atmaya başladı ve Orta Amerika'da barışçı bir çözümde yana çıktı. Böylece hiç kuşkusuz politik yaşamımızda yeni bir aşamanın yolu açıldı. (2)

Uluslararası alanda Kolombiya, Arjantin'in Malvina adalarındaki İngi-

(2) Bak: «Documentos del 14 Congreso del Parti do Comunisto Colombiano» *Pun to de Vista*, sayı 15, 1984. sayfa 13.

liz sömürgeci yönetimiyle ilgili doğru tutumunu destekledi, bağlantısızlar hareketine katıldı ve Contadora grubunun oluşturulmasına aktif katıldı. Bütün bunlar Kuzey Amerika çizgisinin izlenmesi geleneğinden kökten farklıdır. İç politikada ise bir af yasasının çıkarılması ve silahlı gruplarla görüşmeye oturulması, önce ülkenin en eski ve en güçlü gerilla hareketi olan Kolombiya Devrimci Silahlı Kuvvetleri ile daha sonra da 19 Nisan Hareketi (M-19), Halkın Kurtuluşu Ordusu, ve İşçilerin Öz Savunması örgütleri ile ateşkesi sağladı. Böyle bir ateşkes anlaşması imzalamayı reddeden gerilla örgütü olarak bir tek Ulusal Kurtuluş Ordusu kaldı. Ne yazık ki bu örgütün birleşik bir yönetimi yoktur ve birçok rakip gruplara bölünmüştür.

Ateşkes Kolombiya'da otuz yılı aşkın bir zamandan buyana hükümet birlikleri ile (genellikle ordu ve polis) köylü yığınlarına kopmazcasına bağlanmış olan yılmak bilmeyen gerilla birlikleri arasında sürmekte olan silahlı çatışmalara bir son vermeyi amaçlayan demokratik bir barış için güçlü bir hareketin oluşmasına yol açtı.

Kolombiya Devrimci Silahlı kuvvetleri ile imzaladığı ateşkes uyarınca hükümet en ivedi demokratik reformları uygulamayı yükümlendi. Ne ki Betancur yönetimi reformlar üzerine konuşmaktan başka birşey yapmamaktadır. Tartışmalar parlamenter çoğunluğun (şu anda kimi gerici tutucu çevrelerle birleşmiş olan liberallerden oluşmaktadır) bu reformların en önemlilerinin uygulamaya sokulmasını reddetmesiyle sonuçlanmıştır. Örneğin komünistlerin parlamentoya getirdiği ve tarımda, kentte ve seçim sisteminde reformlar yapılmasını öngören son derece önemli tasarılar engellenmiştir. Özellikle önerilen seçim yasası gerici parlamenter çoğunluğun şiddetli saldırılarına hedef oldu. Bu çoğunluk, kuşkusuz oligarşi tarafından, her şeyden önce büyük toprak sahipleri, çiftlikçiler, bankerler ve en etkili sanayiciler tarafından destekleniyor. Aslında her tür reforma karşı çıkan ana güçler de bunlardır. Bunlar, bilindiği gibi Kolombiya'nın «sınırlı demokrasisi»ni tüm Latin Amerika'ya dayatılabilecek bir model olarak gören Kuzey Amerika emperyalizmi tarafından destekleniyorlar.

Hükümet, reformlar sunarak ve bunları yaşama geçirmeye çalışarak, yükümlülüğünü yerine getirdiğini açıklayarak, bir bakıma ellerini yıkmaktadır. Aslında ise bunu yapmak için kılını bile kıpırdatmadığı kanıtlanmıştır. Onun gerçekten istediği tek reform belediye başkanlarının genel seçimlerle belirlenmesi olmuştur. Bu tür seçimler Kolombiya dışında tüm Latin Amerika ülkelerinde yapılmaktadır ve bu durum ülkedeki devlet kurumlarının demokrasi açısından ne denli geri olduğunun kanıtıdır. Belediye başkanlarının genel seçimlerle belirlenmesi üzerindeki tartışma sonuçta Kolombiya parlamentosunun neredeyse son iki yıldaki çalışmasının tümünü kapsayan merkezi bir sorun haline dönüşmüştür. Birkaç kez tasarı çoğunluğun engellemeleri nedeniyle safdışı kalmanın eşiğine geldi. Nihayet tasarı savunucuların (komünistler de dahil olmak üzere)



verdikleri ödünler sayesinde, ancak 1988'den başlayarak yürürlüğe girmesi koşuluyla kabul edildi.

Bütün bunları Kolombiya oligarşisinin en mütevazı politik reformlara bile ne kadar karşı olduğunu göstermek için ayrıntılarıyla yazıyoruz. Verdiğimiz bu örnek demokratik değişimler için mücadelenin komünistlerin 1980'deki Kongrelerinde öne koyduklarından büyük olasılıkla olacağına işaret ediyor. Ancak Kongre'den çıkan demokratikleşme çağrısının büyük bir yankı bulduğu, halkın geniş kesimleri tarafından ve hatta Betancur yönetiminin kimi görevlileri tarafından olumlu karşılandığı belirtilmelidir.

### ASKERLERİN ATAĞI

Askerler başlıca gerilla grupları ile varılan ateşkes anlaşmasına karşı çıkıyorlar. Bu, yüksek görevdeki subayların tertipledikleri bir komplodur ve tüm askerlerin duygularını yansıtmamaktadır. Bu komplocuların attıkları ilk adım ateşkes anlaşmasının temellerini çökmeye yönelmektir. Bunu silahlı askeri birliklerle gerillalar arasında çatışmalar yaratarak, sayısız provokasyonlar tezgahlayarak, halk hareketinin liderlerini, özellikle silahlı mücadeleyi bırakarak yasal politik faaliyet yürütenleri öldürerek yapıyorlar.

M-19 hareketi gerici subayların bu provokasyonlarına dayanamadı ve ateşkesi uymalarını olanaksız bulduklarını açıkladı. Bu, örgütün yönetimi tarafından 1985 Temmuzunda açıklandı ve çatışmalar tekrar başladı. İlk başlarda buna yalnızca merkezi dağlık bölgelerdeki kimi bireysel gruplar katıldılar. Ancak daha sonra ne yazık ki, M-19'da maceracılar hakim oldu ve bunlar gürültülü reklamlar sağlayan, ama yıkıcı politik hatalar olarak geri tepen «cesaretli» eylemler çağrısı yaptılar. Bunun sonuçlarından bir tanesi yargıtayın ve Kolombiya devlet konseyinin bulunduğu Adalet Sarayı'nı ele geçirmek gibi ölümcül bir hata oldu. M-19'un liderleri geçen birkaç yıl içinde ülkede yeralan politik değişimleri hesaba katmamışlardı. Bunların eylemi yeni kan banyosunu başlatmak için bahane aramakta olan ordunun gerici elitinin en ateşli arzusuyla üstüste düştü. Sonuç, kelimenin gerçek anlamıyla, bir trajedi oldu. Saraya saldıranların hepsi ve en demokratik ve ilerici üyeleri de içinde olmak üzere yargıtayın 11 üyesi öldü.

Bu dramatik olaylar askerlerin Kolombiya'da uğursuz bir rol oynadıklarını ve devlet başkanını dikkate olmadan yürütme erkinden bağımsız olarak, kendi başlarına eylem yürüttüklerini gösterdi. Kimileri bu türden eylemleri bir darbeyle eşit tutuyorlar. Ancak gerçekte bunlar, Kolombiya militarizminin saldırganlığını ve cumhurbaşkanlığını ve hükümeti yalnızca rejimin sivil bir kılıfı olarak kullanarak bunların yönetimlerini aşan biçimde davranmadaki kararlılığını ortaya koyan olgulardan başka birşey değildir.

Komünist Partisi yalnızca M-19'un eylemini değil, Adalet Sarayı'nın işgali sırasında gerillalarla bir diyaloga girmeyi reddeden Betancur'un aldığı tutumu da şiddetle eleştirdi. Ancak suçlamamız herşeyden önce gerici subaylara ve başlıca olarak da ulusal savunma bakanı Vega Urube'ye yönelik oldu; çünkü bu katliamın gerilla hareketine gözdağı verilmesi ve aynı zamanda Kolombiya'da gerçek demokratik girişimler için savaşanların tümünün tedirgin edilmesi amacıyla önceden planlandığına inanıyorduk.

Adalet Sarayı'na saldırı ülkedeki politik ortamı ciddi bir şekilde karmaşıklaştıran bir dönüm noktası oldu. Kendi güçlerini hisseden askerler bir terör dalgası başlattılar. M-19 militanlarının kovalandığı bahanesiyle polis Cali kentinin Siloe mahallesine saldırdı ve yaşlılar ve çocuklar da dahil olmak üzere, birçok insan öldürüldü. Gerilla birliklerine karşı tekrar provokasyonlar düzenlenmeye başlandı. Uraba dolaylarındaki Kolombiya Devrimci Silahlı Kuvvetleri'nin bir askeri kampı uçaklar tarafından saldırıya uğradı, 22 kişi öldü. Ertesi gün muz plantasyonları işçilerinin sendika toplantısına el bombalarının atılması sonucu dört kişi öldü ve birçoğu da yaralandı.

Bu olaylar Uraba bölgesindeki bir genel grev de içinde olmak üzere halkın geniş protestolarına yol açtı. Yerel «goril»lerin eylemleri hakimler ve memurlar da içinde olmak üzere adalet mekanizmasının üyeleri tarafından kınandı ve halkın askerlere karşı hoşnutsuzluğunu önemli ölçüde derinleştirdi.

Komünist Partisi ve Kolombiya Devrimci Silahlı Kuvvetleri (DSK) geriliğin genel saldırısının bir parçası olarak askerlerin «Operasyon-85» ve «Condor Planı» adlı planlarını ülke ve dünya kamuoyuna açıkladılar. <sup>(3)</sup> Askersel istihbarat servislerinin kimi eylemlerini, Kolombiya DKB adına davrandığını iddia eden «Ricardo Franco» grubu ardına gizlenerek yürüttüğü akılda tutulmalıdır. Bu grup Partimizin Yürütme Komitesi üyeleri Fernando Hurtado, Jaime Caicedo ve Alvaro Vazquez'in yaşamlarını kasteden suikastlerin (şanseseri bunlar ölümcül sonuçlara yol açmadı) de sorumlusudur. Kolombiya gerilla hareketini karalamayı amaçlayan kirlî propagandayı da bu grup yönetmektedir. Bütün bunlar bu grubun çete

<sup>(3)</sup> «Operasyon-85» Gerillaların çatışmalara çekilmesi ve ateşkesi çiğnemeye zorlaması amaçlarıyla Kolombiya Devrimci Silahlı Kuvvetleri'nin tek tek birliklerine ve genel komutanlıklarına saldırmasını öngörüyordu.

«Condor Planı» ise terör eylemlerini içeriyordu: Komünist Partisi'nin, halkın örgütlerinin ve demokratik kuruluşların liderlerinin öldürülmesi ve KKP'nin ve gençlik örgütlerinin, sendikaların ve Yurtsever Birlik'in binalarının bombalanması. «Operasyon-85» planının yerine getirilmesini düzenli ordu birlikleri üstlenirken, «Condor Planı» ordunun ve polislin gizli servisleri tarafından yerine getiriliyor.

başı Jose Fedor Rey (gerçek adı Javiel Delgado)'ın talimatı üzerine 164 gerillaya uygulanan vahşî yöntemlerce de doğrulanıyor. Bu gerillalar sözde gruba sızmış olan askersel istihbaratın ajanları oldukları iddiasıyla işkenceden geçirildi ve vurularak öldürüldü. Gerçekte tüm grubun sayısı 200'ü aşmıyordu.

Ne yazık ki, ölümlerle sonuçlanan suikastler de oldu. Birçok komünist, halk ve demokrasi lideri öldürüldü. Ordunun özel servislerinin ajanları olan kiralık katiller izlerini örtmeyi bile denemediler. «Condor Planı» (Ak-baba Planı) ve «Operasyon-85» yalnızca Kolombiya Devrimci Silahlı Kuvvetleri'nin liderlerine değil, bu yılın başındaki oturumlarından birinde hükümetin atadığı barış komitesi üyelerine de açıklamalarda bulunan bir askeri istihbarat subayı tarafından açığa vuruldu. Uzun süreden buyana militarizme karşı yiğitçe ve yorulmaz bir savaşım yürüten Kolombiya Komünist Partisi Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nda sürekli faaliyet yürüten ve büroları bizzat ulusal savunma bakanlığının makam binasında bulunan Kuzey Amerika Askersel Misyon'u tarafından yönetilen cinayet ve baskı politikasını protesto etmektedir.

Elbette silahlı kuvvetlerdeki eğilimler arasında ayırım yapıyoruz ve kimi zaman bu ikisi arasında bir ayırım çizgisi çekmek zor olmakla birlikte genel olarak askerleri değil, yalnızca gerici askeri kliği suçluyoruz.

Komünistler, subaylar arasında, oldukça saygınlık kazanmış ve yeni demokratik ve yurtsever süreçlerin özünü kendi kişiliklerinde yansıtanların da olduğunu biliyorlar. Bunun belirgin örneklerinden biri şu anda emekli olan ve Kolombiya ordusunda muazzam bir saygınlığa sahip olan Jose Jaakuin Matallana'dır. Şimdi o ilerici bir tutum benimsemiştir. Kolombiya ordusunun Pentagon'a bağlılığını sergilemekte, ABD'nin kanatları altında toplanan Amerikalılar arası askersel konferanslara katılmaması gerektiği görüşünü savunmakta, Kolombiya Devrimci Silahlı Kuvvetleri ve öteki gerilla gruplarıyla ateşkesten yana çıkmakta ve demokratik reformlar önermektedir. Onun örneği ordu içinde askersel elitin izlediği politikaya ve ABD askersel misyonuna hizmet edilmesine karşı çıkan çevrelerin olduğunu göstermektedir.

KKP'nin 14. Kongresi komünistlerin ülkenin silahlı kuvvetlerinde ilerici yönde, ordunun Pentagon'a bağımlılığına son verecek değişimlerin yer alacağı umudunu kaydetmiştir. Ancak bu durumda faşist yönelimden ve oligarşinin ona dayattığı utanç verici polis işlevini yerine getirmekten kurtulan ordumuz ulusal egemenliğin savunucusu rolünü oynayabilir. Kongre, Silahlı Kuvvetler'in kelimenin gerçek anlamıyla demokratikleşmesi ve kendisini işkenceye katılımla ve terörist paramiliter çetelere üyeliği ile gözden düşmüş kişilerden temizlenmesinin gerektiğini vurguladı.

(4) *Vot*, sayı 1368, 1369 ve 1370, 1986.

## YURTSEVER BİRLİK (YB)

Yurtsever Birlik, Kolombiya'nın mevcut ortamında yeni ve son derece ilginç bir politik unsurdur. Ateşkes anlaşmasının imzalanmasının ardından ülkenin gereksinim duyduğu demokratikleştirme ve politik ve toplumsal reformları gerçekleştirme uğrunda savaşımlar için geniş bir cephe olarak, KDSK'nın girişimiyle oluşturuldu. KDSK'dan birçok eski gerillayı, işçilerin Öz Savunması'nın üyelerini Halkın Kurtuluşu'nun ateşkesi imzalamış olan iki cephesinin üyelerinin ve liberal ve tutucu partilerin alt düzeylerdeki örgütlerinin üyelerini birleştirmektedir. Kurulduğu günden buyana, Komünist Partisi, Yurtsever Birlik'in çalışmalarında aktif olarak yer almaktadır.

Geçtiğimiz Kasım ayında Yurtsever Birlik ilk ulusal kongresini topladı, YB'nin temel programını kabul ederek, Ulusal Yurtsever Cunta adındaki yönetim organını seçti. Yeni örgüt hızlı bir şekilde kırsal alanlarda kök saldı. Etkisi kentlerde de artmaktadır, ancak bu daha yavaş olmaktadır.

YB'nin başarıları provokasyon ve baskı politikasında zorlanmakta olan askersel kesimler arasında panik yarattı. Seçimlerin yaklaştığı bir dönemde bu çevreler konumlarını güçlendirmek için 6.000 yedeği orduya geri çağırıldı. Geleneksel partilerin en gerici patronları son derece korktukları, ve halkın Yurtsever Birlik'e oy vermesini engellemek için çeşitli manevralara giriştiler. Parlamentonun geçen yılki oturumlarında bunlar YB'nin oylarını geçersiz kılan ve onu «kılıç zoruyla inanç değiştirmekle» suçlayan bir yasa geçirmeye çalıştılar. Başka bir deyişle gerillalar halkın desteğini, oyları silahla tehdit ederek elde etmekle suçlanıyorlardı.

Bu yalanı reddeden Komünist Partisi, Kolombiya'da «kılıç zoruyla inanç değiştirme»nin olmadığını, ancak silahla tedirgin etmenin her zaman resmi çevreler ve büyük toprak sahiplerinin hizmetindeki cinayet grupları tarafından halk hareketine karşı kullanılmakta olduğunu açıkladılar.

Bu gerici tasarının Temsilciler Meclisi'nden geçmemesi, Kolombiya demokrasisinin bir kazanımı olarak nitelendirilmelidir. Bu, ilerici güçlerin büyük potansiyele sahip olduğunu göstermektedir.

1986 yılının Ocak ayında yapılan KKP MK Plenumu, aldatıcı manevralarla ve baskılarla belirlenen şimdiki ortamda ve seçim kampanyasının sıkı yönetim altında yürütülmesi olgusu nedeniyle, komünistlerin nüfusun geniş kesimleriyle ilişkilerinin sınırlı olduğunu belirtti. Plenum, bağlaşıklık kurmada, başlatılmış olan şiddete karşı savaşıma hazır partnerler seçmede ve demokratik bir banışı kazanmaya, ateşkes anlaşmasına uyulmasını sağlamaya ve emekçilerin çıkarlarını korumaya yönelmede daha büyük bir esneklik gösterilmesini önerdi. Ayrıca Yurtsever Birlik'in ülke çapında kazandığı etkinin demokrasiden yansıyan oyların sayısını önemli ölçüde arttırmaya yardımcı olacağı da dile getirildi.

Temelleri Yurtsever Birlik'in yardımıyla atılmakta olan demokratik ve antiemperyalist güçlerin geniş cephesinin yalnızca seçimlere katılmak amacıyla yaratılmadığını belirtmek gerekir. Bunun daha uzun erimli açınımları vardır ve ümit ediyoruz ki, seçimlerden hemen sonra görece hızlı olarak Kolombiya toplumsal yaşamının başlıca bir etmeni haline gelecektir.

## BİRLİK POLİTİKASI

Partimiz politik birliğin sağlanmasını amaçlıyan bir politika izliyor. Herşeyden önce Yurtsever Birlik'in daha da büyümesi bunun bir ifadesidir. Bu aynı zamanda komünistlerin sendikalarda ve toplumsal yaşamın tüm alanlarında yürüttükleri çalışmalar da bu amacı gütmektedir.

Sendikal harekete ilişkin olarak işçi sınıfının eylem birliğini sağlamak ve devrimci sürecimizin yerel kapitalistlerin ve Washington'un ustalıkla kullandığı başlıca zayıflığı olan bölünmelere bir son vermek, KKP'nin amacıdır. Partimiz, geçmişte gericiliğin yarattığı koşullar nedeniyle işçi sınıfının birliği için savaşımın başlıca üsleri haline dönüşen en militan ve ileri sendikaları bağrında toplamış, bağımsız bir sendika birliğinin Kolombiya İşçi Konfederasyonunun oluşturulmasını desteklemeye zorlanmış olmakla birlikte, her zaman birlik politikasından yana olmuştur.

Birçok örgütleriyle köylüleri, değişik yığın hareketlerini, marjinal tabakaları ve kadınları birleştirmeye çalışıyoruz. Birlik, yaratıcı aydınlar ve son zamanlara kadar genç insanlar içinde hakimiyet kurmuş olan aşırı solcu duyguların neden olduğu bunalımdan bir çıkış yolu bulmaya çalışan öğrenciler için de yaşamsaldır. Demokratik ya da devrimci bir tutum alan çok sayıdaki dindar da birlik istemektedir. Bunların sözcüleri polisin elinde can veren rahip ve gerilla Camilo Torej Restirepo'dur. Yurtsever Birlik içinde militanca çalışan rahipler vardı ve bunlardan kimileri partimizin üyesidir. Merkez Komitesi Ocak ayındaki Plenumu'nda, ortamın çeşitli demokratik eğilimlerin, ülkenin silahlı gerilla hareketlerindeki değişik politik ekollerle birleştirilmesini dayattığını vurguladı. Bizim bunlarla yakınlaşma deneyimimiz, genel olarak, verimli oldu. Bu çizgi izlenmelidir. Ancak elbette bu, Rey gibi ajanprovokatörler grubu ile bağlaşıklık imzalayan M-19 örgütü yönetiminin işlemediği olduğu türden hataların eleştirilmesini engellemelidir.

Komünist Partisi tüm silahlı birliklere gerillalarla hükümet arasında bir ateşkesin gerekliliğinin açıklanmasının ne kadar önemli olduğunun yeterince bilincindedir, çünkü bu, gerillaların, yalnızca politik liderler tarafından değil, aynı zamanda yasalar ve adalet tarafından da bir yetkili taraf olarak tanınması anlamına gelecektir. Bu anlayıştan yola çıkan partimiz, Ulusal Kurtuluş Ordusu'nun çatışmalara son vermek istemeyen çe-

şitli gruplarının ve aynı zamanda provokasyonlara teslim olan ve askerlerin arzuladığı bir zamanda çatışmalara başlıyan M-19'daki yoldaşların faaliyetini yanlış olarak görüyor. Gelişmelerin özünü açıkça gören partimiz herşeye rağmen silahlarını bırakmayan Ulusal Kurtuluş Ordusu ve M-19 da içinde olmak üzere tüm partizan gruplarıyla diyalogu ve ilişkileri korumayı amaçlamaktadır. Komünist Partisi, M-19'un yürütmekte olduğu çatışmalara karşın hükümetin bu örgüt ile görüşmelere yeniden başlaması ve ateşkes önerisini yenilemesi ve M-19'dan demokratikleşme için çalışan güçlerin çabalarına katılmasını talep ediyor.

## PERSPEKTİFLER

Kolombiya'daki ekonomik bunalım, tüm öteki Latin Amerika Cumhuriyetlerinde (sosyalist Küba ve Sandinist Nikaragua dışında) olduğu gibi emekçilerin yaşam düzeyini ciddi şekilde etkilemekte ve sınıf çatışmalarını şiddetlendirmektedir. Ülkemizde işçi sınıfı eylemleri, grevler ya da daha iyi çalışma koşulları istemi biçiminde artarken birçok durumda da (bu Kolombiya'ya özgü bir durumdur) sivil itaatsizlik eylemleri olarak gelişmektedir. Bunlar, katılanların sayısı açısından çok geniştir ve somut bir sorunun çözümü için toplumun en çeşitli tabakalarını harekete geçirerek bütün bir bölgeyi kucaklamaktadır.

Ekonomideki bunalım, ortama bağlı olarak derinleşmekte ya da hafiflemektedir. Şu anda ülkenin başlıca dış satım ürünü olan kahvenin fiyatındaki artış nedeniyle, bunalım bir ölçüde ılımlıdır. Fiyat artışının nedeni Brezilya'yı sarsan ve kahvenin % 50'sini imha eden ciddi kuraklıktır. Kahvenin fiyatı artmaya devam da edebilir. Politik bunalıma gelince, bu Kolombiya'da sürekli ve geneldir. Cumhuriyetin gelişmesi, rejimin zamanını doldurmuş kurumları, mutlakiyet yönetim birimi ve özellikle de mevcut iki partili sistem tarafından sürekli engelleniyor. Bu nedenle bunalım daha da hızlanacak ve derinleşecektir. Bu, cumhurbaşkanlığı seçimleri sırasında yığınsal eylemlere ve politik çatışmalara yolaçabilir. Kolombiya Komünist Partisi, şu görüşü savunuyor: Oluşan durumdan ancak demokratik bir yolla çıkılabilir ve demokratikleşme için savaşım başta gelen görevdir. Kolombiya'da demokrasinin sağlanmasını isteyen önemli güçler bulunmaktadır. Bunların geniş potansiyelleri vardır. Ve eğer bunların eylemleri birleştirilirse, cuntanın ve gericiğin planları suya düşecektir. Komünistler ciddi zorlukların kaçınılmaz olduğunun farkındadırlar, ancak mevcut durumdan demokratik bir çıkış yolu olduğunun da bilincindedirler. Partimiz bunu sağlamak için ardıcıl olarak çalışmaktadır.

Elbette demokratik bir çıkıştan korkanlar güçlüdür ve bunların gerici planları küçümsenemez.

Askerlerin ve aşırı sağın planları iki yoldan gerçekleştirilebilir. Bunlardan biri silahlı ayaklanmadır, yani despotik ve terörist bir rejimi kurmadaki klasik Latin Amerika yoludur. Ne ki bu mevcut ortama uymamaktadır. Kolombiya halkının ezici demokratik çoğunluğunun özelemlerine ters düşmektedir ve Kolombiya'da bir gerilla hareketinin varlığı gibi politik önemini kolay görmezden gelinemeyecek bir etmenle çatışmaktadır. Şu anda bu hareketle bir ateşkes anlaşmasına varılmıştır, ancak bu hareket ülkede derin kök salmıştır. Gericici bir darbe girişimi olduğu durumda gerillalar eylemlerini yükseltecek ve halkın seferber edilmesine etkiye bulunacaktır. Bunu yerel goriller de görmekte, bunu ABD'nin emperyalist stratejistleri de bilmektedir.

Gericiliğin ve askerlerin öteki seçeneği de özellikle tutucu başkan adayı Alvaro Gomez Hurtado'nun başını çektiği aşırı sağcı çevreleri destekleyerek, gelecek başkanlık seçimlerinde görece yasal yollardan iktidarı elde etmektedir. Hurtado şu anda partisi içinde, cumhurbaşkanı'nın temsilcisi olarak davranmaya çalıştığı kesime muhalefet eden güçleri temsil etmektedir.

Tüm belirtiler askerlerin sahte demokratik bir meske altında otoriter bir hükümet istediklerini ortaya koyuyor. Gerçek halk güçleri böylesi bir rejime karşı birleşecek ve kuşkusuz ülke zorlu günler yaşayacaktır. Kolombiya tarihinin önceki dönemlerinde olduğu gibi toplumsal çatışmalar ve silahlı çarpışmaların bir kez daha ortaya çıkması büyük olasılıktır.

Bu yılın 9 Martında yasama organları için yapılan seçimlerde bu türden planlara büyük bir darbe indirildi. Çünkü bu seçimler A. Gomez Hurtado'nun ABD ile yakın bağları olan bir merkez politikacı ve teknokrat Virgilio Barco'dan daha az desteğe sahip oluşunu ortaya koydu. Liberal parti içinde «yeni liberalizm» eğiliminin adayı (ki bu, partinin asıl adayının oylarının bir bölümünü tehdit ediyordu) geri çekilirken Yurtsever Birlik, baskılara ve seçim oyunlarına karşın kayda değer bir ilerleme sağladı.

## DEMOKRASİ VE BARIŞ GÜÇLERİNİN BÜYÜMESİ

Askerler ve gericilik şu anda Latin Amerika'da gelişmekte olan demokratikleşme sürecinin önünü tıkıyor. Bu süreç Arjantin, Uruguay ve Brezilya'daki iyi bilinen olaylarla kıtanın güney ucunda başladı. Bu bağlamda Kolombiya'nın demokratikleştirilmesinin önüne dikilmeye çalışan gerici askersel elitin eylemleri, şimdiki barışın güçlendirilmesi ve uluslararası gerginliklerin azaltılması eğilimiyle çelişmektedir.

Savaşımızın kıtada yükselmekte olan devrimci sürecin bir parçası olduğunu biliyoruz. Bu, ülkeyi pençesine alan bunalımdan demokratik bir çıkış yolunu kapatmaya çalışan askerlerin eylemlerinin neden olduğu

zorluklara karşın, bize büyük iyimserlik aşlamaktadır. Bölgedeki anti-emperyalist halk güçlerinin büyümesi Kolombiya'daki gelişmeleri etkilemeye devam edecektir. Kendi özgüllükleri olan bizim deneyimimiz de, halk eyleminin bütün biçimlerini kullanma politikasını sağlam konumuyla birleştiren KKP'nin büyük saygı gördüğü öteki Latin Amerika ülkeleri için yararlı olmaktadır zaman geçtikçe Latin Amerika'nın öteki ülkeleri için farklı ve oldukça öğretici olan bu deneyim kardeş partilerin artan ilgisini çekmektedir.

Kolombiya komünistlerinin de katkısı bulunduğu kıta halklarının kendi geleceği için savaşımının boyutları ve derinliği açısından şimdiye kadar benzeri olmayan sıkı örülmüş bir Latin Amerika antiemperyalist cephesinin oluşturulması sorununu ortaya atmaktadır Aklıma ilk olarak Fidel Castro'nun büyük bir sezişle dayanılmaz dış borç yüküne karşı başlattığı ve geniş destek gören kampanya geliyor. Kolombiya da içinde bölgenin tüm ülkeleri Castro'nun önerilerine büyük ilgi gösterdiler. Kolombiya'da da dış borcun sonuçları yalnız işçileri değil, tüm nüfusun yaşam düzeyini etkilemektedir.

Kolombiya Komünist Partisi yurtsever ve ardıcıl enternasyonalist bir partidir. Kardeş parti ve halkların savaşımıyla her zaman dayanışma içindedir. Bugün ülkemizdeki askerlerin planlarını sergilemek amacıyla komünist partilerinin uluslararası alanda dayanışma eylemlerini artırmaya çağırıyoruz. Her bir partinin potansiyellerine bağlı olarak çeşitli dayanışma eylemlerinin bize askerleri yalıtılamada ve onların genelde demokratik harekete, özelde partimize karşı planlarının bozguna uğratmada paha biçilmez bir yardım olacağına inanıyoruz.

Biz yurtseverlerin ve enternasyonalistlerin partisiyiz. Ve bu nedenle Merkez Komitesi'nin Ocak Plenumunda vurgulandığı gibi, ABD'nin en saldırgan çevrelerinin askersel militarist histerisi sonucu karmaşıklaşan uluslararası durumu iyileştiren her adımın yalnızca yumuşamanın düşmanlarına bir darbe olmakla kalmayıp aynı zamanda Kolombiya'nın demokratikleştirilmesi için verdiğimiz savaşımımıza da bir katkı olduğunu biliyoruz. (5)

Bu bağlamda SBKP'nin 27. Kongresi'nde halkların barış, demokrasi, toplumsal ilerleme ve ulusal bağımsızlık için genel nükleer silahsızlanma ve tüm ülkeler arasında normal, sağlıklı ilişkilerin kurulması için verdikleri antiemperyalist savaşıma sarsılmaz bir desteğin ifade edilmesinin değerini biçmek oldukça zordur. Sovyet komünistlerinin sosyalizmin her yönde mükemmelleştirilmesini sağlamaya ve geliştirilmesini hızlandırmaya ilişkin yeni yapıcı planları bizi esinlendiriyor ve sevindiriyor. Bu, bugün insanlığın beklediği kökten değişimler için son derece yaşamsal olan güçler dengesinde barış lehine bir değişimi daha da ilerletecektir.

(5) Agy, sf. 16.



## **Ansar kampı cehenneminde dize gelmeyenler**

*Refik Samhun*

*Lübnan Komünist Partisi Merkez Komitesi  
Politik Büro Üyesi*

İsrail'in Lübnan işgalinin en korkunç sembollerinden biri olan Ansar tutuklu kampının öyküsü, Arap halkları arasında kuşaktan kuşağa aktarılacaktır. Nazilerin Auschwitz, Buchenwald ve Oradour kamplarında işlediklerin suçları sert bir biçimde mahkum eden İsrail yöneticileri, Ansar'da aynı hunhar ve iğrenç uygulamaları yaptılar. Onlar, bunları halkımızı, Lübnan yurtseverlerini sindirmek ve onların kendi ülkesinin kutsal toprağını savunmak için verdiği haklı savaşa son vermek için uyguladılar.

Ne ki Ansar kampı, İsrail işgaline karşı kahramanca direnişin dev bir sembolü olarak da anılacaktır. Kamptakiler, en başta da komünistler ve sempatizanları, halkımızın tarihine ve siyonist işgalcilere karşı savaşımına unutulmaz bir sayfa eklediler. Korkunç işkenceler altında eşsiz bir sağlamlık göstererek ve gardiyanlara karşı yürekli eylemler gerçekleştirerek, kampı, düşmana karşı yurtsever direnişin bir kalesine dönüştürdüler. Lübnan halkında ve öteki ülkeler halklarında hayranlık yarattılar.

Ansar kampında ne oldu? Bunları olgular, tutukluların mektupları ve açıklamaları anlatsın.

Ansar, İsrail askerlerinin Lübnan'ı 4 Haziran 1982'de işgal eder etmez kurmaya başladıkları en büyük toplama kampıdır. İşgalciler büyük bir alanın etrafını dikenli tellerle çevirdiler ve etrafına projektörlü gözetleme kuleleri yaptılar. Kampı her birinde 20 çadır bulunan 30 bölüme ayırdılar. Ayrıca kamptakilerin işkence gördüğü, «sorgulama çukuru» denilen bir özel bölüm vardı.

Güney Lübnan'ın kent ve köylerinden ülkenin dağlık bölgelerinden, Bekaa Vadisinin batı yakasından ve Beyrut'tan Lübnanlılar ve Filistinlilerden oluşan tutukluların sayısı 6.500–10.000 arasında değişiyordu. Bunlar arasında çocuklar ve yaşlılar da vardı. İçerdekilerin yaşları 13–73 arasındaydı. Çok farklı mesleklerden ve inançlardan insanlardı. İşçilere, köylülere, doktorlara, mühendislere, gazetecilere, üniversite öğretmenlerine, öğrencilere, dinsel liderlere, esnaflara raslamak mümkündü. Kimileri, Lübnan ya da Filistin yurtsever partilerinin ya da örgütlerinin üyeleri idi.

Her tutuklu, kampa gönderilmeden önce özel İsrail merkezlerinde sorgulanırdı. Dövülürler ve elektrik işkencesinden geçirilirlerdi. Moral bakımından çökertmek amacıyla, uyumaları engellenir, iki metre uzunluğu ve 70 santimetre genişliği olan hücrelere konur, önceden kazılmış çukurlara konup diri diri gömülmekle tehdit edilirdi. Elias yoldaş şunları

anlatıyor «Komünistler kesinlikle bütün suçlamaları reddederler ve sorulara yanıt vermezlerdi. Sorgulamalar, genel olarak işbirliği önerileriyle birleştirilirdi. Konuşan her tutuklu, derhal yeni sorgulamalar için İsrail'e sevk edilirdi». Ve konuşmayı reddeden herkese adının yerine geçecek bir numara verilir ve son nokta olan Ansar'a gönderilirdi.

Sorgulama, kampta da sürerdi. Ahmet yoldaş şöyle diyor: «İşgalciler, bir tutuklunun komünist olduğunu ve Sovyetler Birliği'nde eğitim gördüğünü öğrenmişlerse, nerede kiminle okuduğunu, öteki öğrencilerin Sovyetler Birliği'deki yaşam hakkındaki izlenimlerinin ne olduğu, öğretmenlerinin adı, dershanelerde nelerin tartışıldığı üzerine sorular sorarlardı. İsraililer en küçük bir ayrıntıya bile ilgi gösteriyorlardı. Ayrıca tutuklunun Lübnan ya da Filistinli bir politik ya da askersel örgüte üye olup olmadığını, örgütün öteki üyeleri ve Lübnan yurtseverlerinin savaş operasyonları hakkında birşey bilip bilmediğini de öğrenmek isterlerdi».

Bunların yanı sıra, her tutuklu, görüşleri, dinsel inançları, fikirleri ve özel yaşamı üzerine ayrıntılı bir form doldurmak zorundaydı. Altı yaşından tutuklandığı güne kadarki yaşam öyküsünü de yazması gerekiyordu. Şöyle sorulara yanıt vermek zorundaydı: «Birisini seviyormusun? Baban anneni döver mi? İyi bir yüzücü müsün? Yurt dışına çıktın mı? Sendikacı mısın? Hangi okula gittin? Bir müslüman okulu muydu yoksa hristiyan okulu mu? Hristiyanlarla yanyana yaşamayı seviyormusun? Müslümanlığa karşı tutumun nedir? Komünizm hakkında ne düşünüyorsun? Mısır'a karşı tutumun nedir? Irak'a karşı tutumun nedir? FKO üyeleri kahraman mıdır yoksa korkak mı? «İsrail savunma kuvvetleri» güçlü müdür, zayıf mıdır? Boğa görüşlerini seyretmeyi sever misin?»

Sorunların niteliği, işgalcilerin Ansar kampını ve öteki kampları sosyal-psikolojik deneyler için tutukluların kobay olarak kullanıldığı bir siyonist laboratuvara dönüştürdükleri konusunda kuşku bırakmıyor. Formlar ve sorgulamalar, Arapların kafa yapısının ve çeşitli aşamalarındaki gelişme düzeylerinin incelenmesinin amaçlandığı sonucunun çıkarılmasına götürüyor. Tıpkı, nazilerin halkları sınıflandırmadaki değerlendirmeleri gibi.

Sorgulanacak olan her tutuklunun elleri ve ayakları bağlanır ve hücrelerinde iki gün aç bırakılırdı. Uyumasına izin verilmezdi. Gardiyanlar, şu dökerek, bütün bir gece sarsarak, işkencedeki tutukluların çığlıklarını ve inlemelerini dinleterek, onu uyutmazlardı. Amaç, sorgudan önce moral bakımdan çökertmekti. Konuşmayı reddeden herkes korkunç biçimde dövülürdü. Sonra işkenceciler daha barbar «sorgulama» yöntemlerine geçer, örneğin cinsel organları bir çift özel mandal ile sıkıştırılırdı. Kurbanların çoğu bayılırdı. Sonra işkenceciler tutuklunun üzerine su döker, kulaklarından, dilinden ve cinsel organlarından elektrik verirlerdi. Bu tür işkenceler genellikle kısırlaşmaya yol açmaktadır.

Siyonistlerin işkence çeşitleri gerçekten de tükenmez. Kışın kurban-

larını çıplak biçimde ıslak bir yatağa ya da pencerenin dışındaki parmaklıklara bağlarlar ve bu durumda 24 saat ya da daha fazla tutarlardı. Yazın tutuklular tabanı sivri çivilerle kapalı plaka demirden kafeslere konur ve yalın ayak saatlerce ve hatta günlerce ayakta tutulurlardı. Zaman zaman kafese demir sopalarda vururlar ve korkunç gürültü çıkarırlardı. Sanki, kurbanın ne kadar gürültüye tahammül edebileceğini incelemek istiyorlardı. Siyonistler, moral işkenceye de başvururlardı. Özellikle tutukludan hiçbir bilgi alamadıkları zamanlarda. Örneğin, tutukluyu karısını, kız kardeşini ya da nişanlısını kampa getirmekle tehdit ederler, tehdit işe yaramayınca, bunu gerçekten yapar ve tutuklunun gözü önünde ona tecavüz ederlerdi.

Ansar cehenneminden geçenlerin çoğu bugün sakattır. Ötekiler çıldırmıştır ya da çok ağır hastadır. Kimileri ölmüştür.

Siyonizm, Ansar'da insan düşmanı yüzünü tümüyle ortaya koydu. Bekçiler, defalarca tutuklulara ateş açmış ya da üzerine köpek salmıştır. Bu sadistler, birçok tutukluyu diri diri gömmüşlerdir. İçerdekiler, örgütlü direniş örgütlediklerinde, bunlara karşı gözyaşartıcı, boğucu gazlar ya da sinir gazları atarak başdönmesine, kasmaya, komaya yol açarlar, kurbanların iradesini kırarlar, bunları, etkisizleştirirdi. Kimi zaman tutuklular soyundurulur ve üzerlerine haşarat ilaçları atılırdı. Siyonistler, nazilerin deposundan «av» denilen bir uygulamayı almışlardı. Çit boyunca beyaz bir çizgi çizerler, gözetleme kulelerindeki «avcı»lar ellerindeki teleskoplu sessiz tüfekleriyle beyaz çizgiyi geçen herkese canları istediği zaman ateş edebilirlerdi. 21 Ocak 1985 günlü mektubunda, bir tutuklu şöyle yazıyor: «Her pazar kamp, bir atış alanına dönüyor. Sabahtan akşama kadar tepemizde mermiler uçuşuyor.» Dahası, İsrailliler genellikle patlayıcı mermiler kullanıyor. Ansar kampından sağ kurtulana kadar birisi şöyle anlatıyor: «Lübnan yurtseverlerinin her operasyonundan sonra gardiyanlar bizi gecenin zifiri karanlığında uyandırır, çadırlardan çıkartır ve dövmeye başlarlardı. Sonraları, kampa Lübnan'da öldürülen İsrailli askerlerin yakınlarını getirip, bizi göstererek: «İşte çocuklarınızın katilleri. Dövün, cehenneme gönderin!» diyorlardı.

İşgalciler bilinçli olarak sık sık tutukluları aç bırakırdı. Verilen yiyecekler miktarı asgariye indirilirdi. Küçük porsiyonlar halinde çadırlar arasında paylaştırılır, böylelikle tutuklular arasında kavga çıkması için provokasyon yaparlardı. Zaman zaman su kesilirdi. Yetkililerin gereken önlemleri almamaları sonucu kampın sağlık durumu çok kötüydü ve grip, verem, tifo, dizanteri ve öteki salgın hastalıklar yayılırdı.

İnsanlık dışı koşullara ve işkencelere karşı duran Ansar sakinleri, cellatlara karşı direniyordu. Mermiler karşısında boyun eğmiyorlardı. En güçlü silahları, sarsılmaz iradeleri, Düşmanın tutukluları bölme çabalarını birlik ile yenilgiye uğratiyorlardı. Birlik, sosyal kökeni, üye bulunduğu politik parti ya da örgüt ne olursa olsun, her tutuklunun sloganıydı. Karar-

lılıkları ve birlikleri, onlara kampta gizli çalışma yürütme, protesto eylemleri yapma ve kimi zaman da isyan etme olanağını vermiştir. Kimi durumlarda tepeden tırnağa kadar silahlı ve en modern araçlarla donatılmış olmalarına karşın, siyonistler isyanın olduğu bölüme korkudan giremez ve başkaldıranlarla görüşmek zorunda kalırlardı.

İlk zamanlar, itaatsizlik, tutuklular arasında tek tek görülen bir olguydu. Sonraları daha ilerici ögeler, herşeyden önce de komünistler, bunu kolektif hale getirmenin yollarını aramaya başladılar. Böylesi bir direnişi kırmak daha zordur ve üstelik de hem tutuklular, hem de gardiyanlar üzerinde güçlü bir etki yapar.

Komünistler en başarılı olabilecek protesto biçimleri üzerinde düşünülmesini önerdiler. Aynı zamanda kimi öteki güçlerin üyeleriyle birlikte kampta eğitim grupları örgütlediler. Bu gruplarda vurgu, tüm tutukluların birliğinin oluşturulmasına ve herkesin ortak savaşıma çekilmesine yapıldı. Tutuklular, kartonları, çuval bezi kullanarak yeraltı gazeteleri çıkardılar, afişler ve pankartlar hazırladılar.

İçerdekilerin moralinin yükseltilmesi için çok şey yapıldı. Mümkün olduğu kadar aileler, çocuklar, nişanlılar üzerine, yani duygusal konular üzerine konuşulmamasını ve birbirlerine düş kırıklığını aşmada yardım etmeyi kararlaştırdılar. Özellikle ağır koşullardan geçenler en yakın arkadaşlarından moral yardım aldılar. Tutuklular, kendilerine verilen yemeği son derece adil bir biçimde paylaştırdılar, sağlıklıkları, paylarına düşen yiyecek ve ilaçları hastalarla bölüştüler. İşgalcilerin bir grup tutukluya ayrıcalıklar tanıyarak, onu yalıtılma yolundaki tüm çabaları boşa çıkarıldı. Kamp yönetimi ile görüşmeler, seçilmiş sözcüler tarafından yapıldı. Daha sonra içerdekiler bir ortak komite kurdular. Bunun oluşmasında komünistler önemi bir rol oynadı.

Partimizin üyeleri, sempatizanları ve öteki politik bakımdan aydınlanmış tutukluların savundukları ve uyguladıkları güçbirliği taktiği, içerdekilerin direncine ve dikbaşlılığına ve düşmana karşı zafer inancına katkıda bulundu.

İşgalcilere karşı kolektif itaatsizlik, çeşitli biçimler almıştır. İlk başta tutukluklar aralarında anlaşarak, gece yarısı ve bütün kesimlerde aynı anda çanaklarına kaşıklarla vururlar ya da koro halinde yurtsever marşlar söylerlerdi. Daha sonraları, açlığı, sağlık koşullarını, tıbbi bakımsızlığı ve gardiyanların barbarlığını protesto için verilen yiyecekleri almama gibi öteki eylemlere geçildi. Kimi durumlarda tutuklular çadırlarını ateşe verdiler. Ellerine geçen herşeyi imha eder, gardiyanlara saldırır ve hatta silahlarını alırlardı. Kolektif kaçış için sık-sık denemeler olurdu. Kendilerine konulan yasaklara karşın tutuklular Lübnan'ın Bağımsızlık Günü'nü, Filistin devriminin ve Lübnan Komünist Partisi'nin kuruluş yıldönümlerini ve öteki günleri kutladılar. Kemal Canbulat'ı ölüm yıldönümünde andılar. Bu eylemlerin birçoğu, ateş açan, tutukluları yaralayan ya da öldüren

gardiyanlarla çatışma ile sonuçlanırdı. Ne ki işgalciler arasında da kav-galar çıktığı olurdu.

Ansar tutukluları, toplam 30'dan fazla eylem yaptılar. Bütün bu eylem-lerin hesabını tutmak olanaksızdır. O nedenle yalnızca bir kaçış olayının nasıl hazırlandığını ve içerdekilerin Lübnan Komünist Partisi'nin 60. kuru-luş yıldönümünü nasıl kutladıklarını anlatmakla yetineceğim.

İlk başlarda kaçma çabaları, çitte delik açarak olurdu. İşgalciler di-kenli tellerle çitlerin etrafını sardıktan sonra geriye kalan tek şey kam-pın dışına giden yeraltı tünelleri kazmaktı. İlk deneme, başarısızlıkla sonuçlandı, çünkü 2 Ağustos 1983'de, planlanan kaçış gününden iki gün önce İsrailliler altı metrelik yeraltı geçitini ortaya çıkardılar. Ne ki, bu, tutukluların moralini bozmadı. İkinci tüneli 73 tutuklu kazdı. 2,5 metre derinliğinde ve 27 metre uzunluğundaydı. Dört kişi bu fırsattan yarar-lanarak özgürlüğüne kavuştu, beşincisi ise dikenli tellere takıldı ve gar-diyanların dikkatini çekti. Bunun sonucu olarak uzun bir zamandan beri kaçmayı planlayan büyük bir grup tutuklunun kaçması planı gerçekleş-me-di.

Bu olaydan sonra işgalciler kampı iki alçak dağın arasındaki Cehen-nem Vadisi'ne aktardılar. Burada çadırların altında beton temel vardı. Tutuklular, çimentoyu kırmak için kaşık ve çatallarını bile kullandılar. Bir gün, 12 metre uzunluğunda bir yeraltı geçidi açmış olan tutuklular, iki dağın birinin altındaki kayalıklara vardılar ve daha ileriye gidemediler. Onlar bir başka denemede daha bulundular. Kaçma günü, 17 Mayıs 1984'e ABD'nin teşvik ettiği Lübnan-İsrail ihanet anlaşmasının yıldönü-müne denk düşürüldü. Bu kez, kaçış başarılı oldu. Operasyon, bir komü-nist olan Ahmet Ali Ramazan tarafından yönetildi. Ramazan, arkadaş-larını korurken, hayatını yitirdi.

Tutukluların isyanları ve yinelenen kaçışlar işgalcileri sürekli gergin bir durumda tutuyor ve psikolojik olarak yıpratıyordu. Tıpkı yurtseverlerin işgal altındaki ülke çapındaki direniş eylemleri gibi.

24 Ekim 1984'de Lübnan Komünist Partisi'nin 60. kuruluş yıldönümünün kutlanması, tutukluların moral gücünü ve birliğini kanıtlamıştır. Komü-nistler, bu kutlamayı hazırlamaya birkaç gün önceden başladılar. Plan-lanan toplantı için tarih belirlendi, belgeler saptandı, konuşmacılar seçil-di. Sloganlar, kartonların üzerine diş macunlarıyla yazıldı. Ayrıntılı direk-tif veren mektuplar taşlara bağlanarak bir bölümden ötekine atıldı. Yıl-dönümü dolayısıyla «Ansar» adlı gizli bir gazete çıkardılar. Bunda Par-tinin yıldönümünün önemi belirtiliyordu. Tutuklulara, işgalcilere karşı nasıl direnebilecekleri açıklanıyordu, kamp içinde ve dışında işgal edilen toprakların kurtarılması ve ulusal davanın utkusu için ortak eylemin önemi vurgulanıyordu.

Tutuklu şeyh Yusuf Müslüman'ın tanınmış yurtsever önder Mustafa Maruf Saad'a gönderdiği mektupta olaylar şöyle anlatılıyordu: «Değerli

Maruf kardeşim, sana 24 Ekim 1984'de, Lübnan Komünist Partisi'nin 60. kuruluş yıldönümünde olanları anlatmak istiyorum. Çarşamba günüydü. Öğleden sonra 2:35'te bir İsrail subayı bizim bölüme geldi ve yıldönümü afişini indirmemizi ve toplantı için hazırladığımız kürsünün üzerindeki kırmızı bayrağı kaldırmamızı istedi. 'Toplantı bittikten sonra kaldırırız' yanıtını verdik. Subay ısrar etti, fakat biz de herşeyi toplantı bitinceye kadar yerinde bırakmakta kararlıydık. Sonunda sabrı tükendi, yürüdü gitti. Ve ben hemen toplantının başlatılmasını önerdim. Birçok kişi konuştu. Ben, Müslüman Yurtsever Direniş'i adına konuştum. Ben konuşurken, bölüm komutanı 350 askerle geldi. Bölümü sardılar ve harekete hazır duruma geldiler. Fakat biz orali olmadık. Askerler bölüme saldırdığı zaman herkes olduğu yerde kaldı ve benim konuşmamı dinlemeye devam etti. Kürsüye 3 metre kala İsraililer gözyaşartıcı bomba attılar ve bizi korkutup toplantıyı dağıtmak için ateşe başladılar. Bunu ancak o korkunç gaz nedeniyle nefes alamayacak hale geldiğimiz zaman yapabildiler. Sonra müslümanlar, Nasırcılar, komünistler, Lübnanlı ve Filistinliler hepsi düşmanın üzerinde saldırdı ve onu kaçırttı ... Önemli olan ise toplantıyı bitirmeyi başarmamızdır. Düşman dört saldırı denemesinde daha bulundu, ama tümü başarısız kaldı. Tutukluların iradesi üstün geldi. Bizim kararlılığımız, düşmanı önce korkuttu, kızdırdı ve şaşırttı. Bütün tutukluların ayağa kalkıp benimle birlikte 'Ansar'ın tutukluları, birleşin!' diye haykırmaları, gerçekten görülecek bir şeydi.»

Tutuklular, direngenliklerini yalnızca açık protestolarla ve öteki eylemlerle kanıtlamadılar. Kamp koşullarında bile olağanüstü güzel sanat yapıtları yarattılar. Birçoğu ulusal tarzda ince elişleri yaptılar. Ötekiler Lübnan gazetelerinde yayınlanmak için Ansar dışına kaçırılan ateşli şiirler ve kısa öyküler yazdılar. Başkaları kamptaki savaşımalarına, özgürlüğe ve ülkelerine adanmış heykeller ve resimler yaptılar. Bütün bu yapıtlar, daha sonra Lübnan'da ve başka yerlerde düzenlenen sergilerde İsrail işgalcilerine karşı kahramanca direnişin simgeleri olarak sergilendiler.

Yakalanan ve Ansar'a gönderilenler de içinde, halkımız, eylemleriyle sadist işkencecileri, dikenli telleriyle işgalcilerden çok daha güçlü olduğunu ortaya koymuştur. İsrail'in kamptaki yurtsever direnişin ve tüm işgal altındaki bölgelerdeki baskının sonucu olarak Ansar kampını kaldırmak zorunda kaldığı gün geldi. Tutukluların çoğu serbest bırakıldı. Fakat işgalciler, birçoğunu da İsrail hapishanelerine ya da Lübnan'ın güneydeki işgal altındaki Atlit, Askalon, El Hiyam ve benzeri yerlerde kurdukları hapisanelere gönderdiler. Bu tutukevlerinde onları ezmeyi ve işkenceyi sürdürüyorlar.

Yeryüzünün tüm sağduyulu insanları, siyonistlerin dünyanın gözü önünde yaptıkları nazi uygulamalarını mahkum etsin, Lübnan'dan nakledilen ve bugüne kadar İsrail zindanlarında tutulan tüm tutukluların derhal salıverilmesini istesin!

## Sağduyu «Yıldızlar Savaşı» çılgınlığına karşı koyuyor

### ÜNLÜ BİLİM ADAMLARININ KOLLEKTİF GÖRÜŞMESİ

Uzayın silahlandırılması çabaları, dünya kamuoyunu derinden endişelendiriyor. ABD'de hazırlanmakta olan uzay saldırı sistemleri oluşturma programları, insanlığın önüne, bilimsel-teknik devrimin ürünlerinin ne gibi amaçlarla kullanılacağı sorununu tüm kesinliğiyle koymuştur. Bu sorun, SBKP'nin 27. Kongre belgelerinde günümüzün sosyal-ekonomik alandaki savaşımın temel sorunlarından biri olarak niteleniyor. Şu kesin seçimi yapmak gerekiyor: Ya bilim ve tekniğin kazanımlarıyla gezegenimizde bolluk nimetleri sağlanacak, toplumların ve kişinin çok yönlü gelişmesi için maddi koşullar yaratılacak ya da insan zekasının ve ellerinin yaratıcılığı giderek daha büyük boyutlarda insana karşı dönecek, yeryüzünde yaşamın varlığını tehlikeye sokacaktır.

Bilim adamlarının, bilimsel-teknik devrimin itici güçlerinin bu konudaki tutumu nedir? Derginin redaksiyonu, ünlü bilim adamlarına ABD'nin hazırladığı uzayın silahlandırılması ve «Yıldızlar Savaşı» planları konusunda görüşlerini açıklamaları için rica etti. «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin sorularına şu bilim adamları yanıt verdi: Nobel ödülü sahibi Prof. Linus Pauling (ABD), Nobel ödülü sahibi Prof. Dorothy Hadgkin (İngiltere), SSCB Bilimler Akademisi Başkan Yardımcısı Prof. Evgeni Velihov, Prof. Peter Starlinger (FAC); Prof. Albert Jacquard (Fransa); Dr. Allan Din (Stockholm Uluslararası Barış Sorunlarını Araştırma Enstitüsü). Aldığımız yanıtları kimi kısaltmalarla yayınlıyoruz.

● Dünya kamuoyu, insanlığa karşı somut bir tehlike oluşturan uzayın silahlandırılmasına, ABD Başkanı Reagan'ın sözümona «Stratejik Savunma Girişimi»ni (SSG) ileri sürmesinden hemen sonra karşı çıktı. Siz «Yıldızlar Savaşı» doktrininin gerçekleşmesinin getirdiği tehlikeyi somut olarak nerede görüyorsunuz?

Linus Pauling. Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika'nın birbirine nükleer silahlarla karşı koyma potansiyeline sahip oldukları günümüzde, bunlar arasında herhangi bir savaş düşünülemez, bu olanaksızdır. Hepimiz şunun bilincinde olmalıyız ki, bunun kabul edilmesi savaşların yeryüzünden kaldırılması yolunda atılmış ilk adımdır. «Yıldızlar savaşı» doktrini, olayların belirlenen doğrultuda gelişmesiyle nükleer silahlarla birbirine karşı koymanın önemini yitirmesine yol açabileceği ve nükleer silahlara sahip devletler arasında savaşı olanaklı kılabilmesi için gezegenimizde barışa karşı bir tehdit oluşturuyor. Şimdi bizim nükleer dengeyi daha da istikrarsızlaştırma ve silahlanmaya harcanan paraları azaltma çabalarına çok

daha büyük ihtiyacımız vardır. Başkan R. Reagan'ın «Stratejik Savunma Girişimi» dünyadaki zenginliklerin militarizm yararına daha fazla çar-çur edilmesine yol açıyor.

*D. Hodgkin.* Ben SSG'ye karşıyım. Bu, pahalı ve gereksiz bir projedir. Buna harcanan paralar gerçek anlamda bunları yele vermektir. Oysa bu paralar başka işler için çok gereklidir. Ben şöyle diyorum: Eğer nükleer silahlardan kurtulmak istiyorsanız (Reagan da bunu sağlamaya çalıştığını iddia ediyor) lütfen kurtulmak istediğiniz şeyi yok edin. Böylece uzaya korkunç araçlar fırlatmaya gerek kalmayacak.

*A. Din.* «Stratejik Savunma Girişimi» her şeyden önce silahlanma yarışını keskinleştirecek ve bunalımlı istikrarı <sup>(1)</sup> azaltacaktır. Nükleer silahları gereksiz hale getirmek için yeni ve daha köklü bir tutum izlemek gerek.

*P. Starlinger.* Uzayın silahlandırılmasına, savunma projesi diyorlar. Sözde bu proje, insanların ve kentlerin yüzde yüz korunmasını öngördüğü için, atom silahını gereksiz kılacakmış. Ne ki, Amerikan yönetiminden yüksek görevli temsilcilerin, bilim adamlarının çoğunluğunun kanısına göre, benzer bir korumanın sağlanması olanaksızdır. Yüzde yüz bir korumanın sağlanamadığı durumlarda, sözü geçen savunma sistemleri nükleer saldırı silah birimlerinin azalmasına değil, artmasına yol açacaktır. Sonuçta, değişik toplumsal sistemlere ait ülkelerin yanyana yaşama istikrarı azalacaktır. Bundan ötürü SSG'nin stratejik savunma değil, stratejik istikrarsızlaştırma girişimi olarak nitelenmesi daha doğru olur.

*A. Jacquard.* Amerika Birleşik Devletleri, kendisini koruyabilmek için, görevi bu yüzyılın sonuna doğru düşman roketlerini daha Amerikan topraklarına erişmeden yokedebilecek yeteneğe sahip duruma getirmek olan uzun erimli programların uygulanmasına geçiyor. Çekici bir amaç, ancak bu fikir de atom sığınaklarının kurulması gibi, basiretsiz, uzak görüşlü olmayan bir fikirdir. Diyelim ki, ABD'nin toprakları roketler için erişilmez hale gelecektir, ancak o da, diğer ülkelerin katılacakları ve yok olacakları çatışmanın neden olacağı nükleer kışın etkisinden mutlaka zarar görecektir. Amerikalıları da iki hafta sonra gün ortasında gece basacak, onlarda da uzun süre boyunca ısı eksi 23 dereceye kadar düşmüş olacak, radyoaktif maddeler onlara da çökecek, üstraviyole ışınları onları da etkileyecektir ... Diğerleri 6 ya da 7 kez, Amerikalılar ise «yalnızca» 3 ya da 4 kez ölecektir. Benzer bir amaç çok mu çekicidir? Nükleer silah, onu süsleyen bayrağın rengine bakmaksızın yalnız New York'u ve Moskova'yı değil, insanı, yeryüzünde tüm insanları hedef alacak bir silahtır.

*E. Velihov.* SSG'yi ben, Amerikan yönetiminin SSCB ve ABD, NATO ve

(1) Bu deyim, Batılı politika uzmanlarınca, silahlı çatışmaya dönüşmeyen uluslararası ilişkilerdeki bunalımlı durumları belirtmek için kullanılıyor. (Not Red.)



Varşova Antlaşması arasında oluşan nükleer dengeden kendisi için bir çıkış yolu bulma çabası olarak görüyorum. Stratejik denge Washington'a büyük ölçüde birikmiş bulunan yedek silahları ne politik ne de askersel amaçlar için kullanmasına izin vermiyor. «Nükleer pata» durumu, yani tarafların stratejik silahlar orantısındaki durumdan dolayı, bunlardan hiç birinin, nükleer savaşa ilk başlamış olsa bile, onu kazanacak yeteneğe sahip olmaması, askersel gücün politikanın aktif bir aracı olarak kullanılmasını gereksiz kılıyor ve aynı zamanda savaşı yürütecek araçların gide-rek geliştirilmesi zorunluluğu görüşünün reddedilmesi mantığını getiriyor.

«Yıldızlar Savaşı» projesi, Birleşik Amerika'daki sağcı çevrelerin «evrensel bir roketsavar kalkan» oluşturarak, kesin bir askersel üstünlük sağ-lama yeltenişlerini yansıtıyor. Ancak uzmanlar için SSG taraftarları da dahil, şu açıktır ki, hatta bilimsel-teknik bakımdan kusursuz olan bir evrensel roketsavar sistem bile, balistik roketlere ve uzay saldırı silahlarına karşı tam bir korumayı garanti edememektedir. Teknik bakımdan bir roketi ya da nükleer başlığı yokedecek yetenekte olan silahlar üretmek olanaklıdır. Ancak bu, düşmanın, tüm isteğine karşın, geçemeyeceği güvenli bir savunma sisteminin kurulmasıyla eş anlamlı değildir. SSG, herhangi bir alanı karşı saldırıdan yalnızca kısmen korumak için yararlıdır. Böyle olunca da, bunu, SSG'nin en ateşli savunucularından biri olan ABD savunma Bakanı C. Weinberger bile tanımak zorunda kalmıştır. Saldırı silahları üretme yarışı kesin bir biçimde hızlanacak, nükleer silah-ların gücü artacaktır.

Bir olguyu daha gözönünde bulundurmak gerekiyor. Uzayın silahlan-dırılması, gezegenimizin tüm bölgelerinde güvenliği zayıflatacaktır. Düş-manın nükleer başlıklı roketlerini yakalayacak olan balistik mermiyle donatılmış uzay saldırı sistemleri, küçük bir değişiklikten sonra yeryüzün-de, denizlerde, havada her yerde hedefleri yokedebilir. ABD'de artık bu yönde araştırmalar yürütülüyor. Benzer sistemlerin ortaya çıkması ne gibi sonuçlara götürebilir? Bugün ne SSCB, ne Birleşik Amerika ve ne de dünyanın herhangi başka bir ülkesi, uzaydan silahla tehdit edilmiyor. Uçakları, gemileri, özellikle karargahları, kumanda merkezlerini vura-bilecek yetenekte olan uzay sistemlerinin kurulması, tüm durumu istik-rarsızlaştırıyor.

Öyle görülüyor ki, SSG'nin nükleer silahlı gereksiz kılacağı iddiaları, safları tavlama amaçlıyor. Onun tüm silahlar toplamındaki üstünlüğü, ne yazık ki, günümüzde gerçek bir olgudur ve daha uzun bir zaman bunu gözönünde bulundurmak gerekecektir. Bu silah öylesine güçlüdür ki, onu stratejik güçler dengesinden öyle kolayca silmek olanaksızdır.

- SSG'nin öncülüğünü yapanlar, «Yıldızlar savaşı» pro-jesi hazırlıklarının bilim ve teknolojinin ilerlemesi için gerekli ve bu nedenle de askersel amaçlı uzay araştırmalarının

*kaçınılmaz olduğunu iddia ediyorlar. Sizin görüşünüz nedir? Bugün birçok bakımdan insanın yazgısının belirlendiği bir dönemde bilim ve politika arasındaki ilişkiler konusunda ne düşünüyorsunuz?*

*D. Hodgkin.* Bu yolla ilerleme sağlanamaz. Ve hatta, eğer bu amaçlar için büyük paralar ayrılrsa bile, bunun sonucu her zaman o ölçüde büyük olmayacaktır. Oysa, doğru yoldan, barışçı araştırmalar yolundan gitmek daha yararlıdır. Bu bilim, beni özellikle ilgilendiren molekül biyoloji alanı örneğinde çok iyi görülüyor. Burada elde edilen bir dizi dev kazanım, tam da böylesi bir çalışmanın sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bunlar özel bir harcamaya gerektirmemiştir.

*L. Pauling.* «Yıldızlar savaşı» ile ilgili araştırmalar, bilim ve teknik alanında kimi başarılar elde edilmesine yol açabilir. Ancak böylesi başarılar, eğer «Stratejik Savunma Girişimi»nden vazgeçilirse çok daha az bir harcamayla elde edilebilir, tasarruf edilen harcamalar da kısmen temel bilimlerin gelişmesinin finanse edilmesi için kullanılabilir.

*A. Din.* Askersel-uzay araştırmaları, bilim ve teknik ilerlemeye, nükleer çatışma rizikosunu artırmaya yardım ediyor. Bu rizikodan, bilim ve teknolojinin silahlar üzerinde kontrol ve denetleme için akılcıca kullanılması ile kaçınılabilir.

*P. Starlinger.* Hiç kuşkusuz SSG, askersel alandaki araştırmaları hızlandıracaktır. Ancak bilimin tüm tarihi, sözde böylesi araştırmaların sivil alanlarda gelişmeyi ileriye götüreceği yolunda güçlü deliller vermiyor. Askersel programların, barışçı araştırmalara ayrılan harcamaları, araştırma çalışmalarının gelişmesinde ve daha sonra tüm ekonomide tehlikeli bir orantısızlığı ortaya çıkaracak ölçüde kendinden yana çekmesine izin vermemek için daha şimdiden dikkat etmek gerekiyor.

*A. Jacguard.* Bazı politikacıların artan nükleer tehlike karşısındaki tutumu «teslimiyet» sözcüğüyle, olası bir nükleer yıkımın kurbanları karşısındaki tutumu da «boyun eğme» sözcüğüyle tanımlanabilir.

Kuşkusuz, her şeyi bilinçli irade başlattı. F. Roosevelt, «Manhattan» projesini, A. Einstein da dahil bir grup fizikçinin büyük etkisi altında kabul etti. Onlar Nazilerin atom bombası üretmesinden endişe ediyorlardı. SSCB'nin 1949'da gerçekleştirdiği nükleer deneme, Sovyet yöneticilerinin ABD'nin bu alandaki tekeline son verme çabalarının bir sonucuydu. Ama daha sonraki olayların sözde kimilerinin tutumunun diğerlerin eylemlerini dikte ettiği bir biçimde geliştiği, acıklı olaya katılanların her türlü bağımsızlıktan yoksun bırakıldıkları kısır bir döngü oluşturulduğu izlenimi doğuyor.

Burada Fransız «Vurucu gücü»nün kurulması örneğin çok karakteristiktir. Hangi tarihçi bize, ülkemize atom silahı verilmesi kararını kabul

eden kişileri ya da kişiyi gösterebilir? Fransa ilk atom denemesini 1960'ta Başkan General De Gaulle zamanında yaptı, ancak o, sadece erke gelmeden önce başlayan serüveni devam ettiren bir kişiydi. Daha 1958'de F. Gaillard hükümeti, olmuş bitmiş bir olgudan söz etmiş olsa da, Fransa'nın «bombaya» sahip olacağını ilan etmişti. Daha sonraki gelişmelerin analizi, ardarda gelen sorumlu kişilerin yeni kararlar almak yerine, artık başlamış bulunan bir sürecin kesilmesi için uzlaşmalara gittiklerini, çünkü bu sürecin kesilmesinin gerçek kararlar alınması gerektiği anlamına geldiğini göstermiştir.

Fransız silahlı kuvvetleri Genel Kurmaylığının 1952'de atom silahı üretmek için koşulları incelemekle ve gerekli kaynakları araştırmakla görevli olan «özel ordu komutanlığı» kurduğunu hatırlatmakta yarar vardır. İlk önceleri, sorumlu kişilerin ciddi bir dosya hazırlayıp, bunu politikacıların aynı sorunla ilgilendikleri bir dönemde sunmak amacıyla kabul ettikleri açık teknik önlemler söz konusuydu. Bundan sonra politikacılara, ciddi bir biçimde toplanan belgelerle ilgili olarak yalnızca hayranlıklarını belirtme araştırmalara baştan teorik, daha sonra somut ve sonunda da tam kapsamlı bir biçimde devam etme kararını verme işi kalıyordu. Gelişmeler tam da böyle oldu.

Söz geçeren süreç, yanlış ayarlamaları ya da rastgele başlayan yeni bir metabolizmanın kurbanı olan, denetimsiz parçalanan, şişkin bir tümöre dönüşüp tüm organizmaya yayılan ve onu ölüme götüren küçük hücreyle kıyaslanabilir.

Nükleer sistem, global, gezegenimiz ölçüsünde ele alındığında büyüyen böylesi kötü tabiatlı bir tümöre çok benziyor. Nükleer silahların yaygınlaştırılmasına katılan ülkeler bunun taşıyıcılarıdır.

E. Velihov. Bugün çok şey bilim ile politika arasındaki doğru ilişkilere bağlıdır. Kuşkusuz, yönü politika veriyor. Ama V. İ. Lenin'in de belirttiği gibi, bilim de sınıf savaşının çıkarlarına hizmet ediyor. (2) Politika, bilimle bu temelde birlikte hareket ediyor. Bugün çok sayıda bilim adamı gelecek sorumluluğunun bilincindedir, uzayın silahlandırılmasına karşı çıkmaktadır. Ancak, insanlık için tehlikeli olan projelerin gerçekleştirilmesiyle uğraşan oportünistler de vardır.

Politikaya öncelik tanıdığı için politikacılar SSG'nin dünyaya yalnızca karanlık perspektifler verebileceğini anlamak zorundadırlar. Ne ki bugüne kadar yürürlükte olan uzayla ilgili tüm anlaşmalar, uzayın barışçı amaçlarla kullanıldığı koşullarda imzalanmıştır. Uzayın askersel rekabet alanına dönüştüğü koşullarda herhangi bir konuda anlaşma yapmak olanaklı mıdır? Şüpheli Uzay, silahların hangi tarafa ait olduğuna bak-

(2) Bak: V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 1, s. 341 (Rusça). («Halkın dostları kimlerdir»den).

maksızın fizik kanunlarının gücüne göre, bunların öylesine birbirine karışacağı ve çatışma için gerekçelerin istenilenden daha çok olacağı, genel askersel bir üsse dönüşecektir. Kanıma göre, bunların sonuçlarının insanlık için ne olabileceğini açıklamaya gerek yoktur.

● *Size göre uzayın militaristleştirilmesini önlemek için ne gibi olanaklar vardır?*

*L. Pauling.* Uzayın militaristleştirilmesine son vermek için Birleşik Amerika ile Sovyetler Birliği ve diğer ülkelerin hükümetleri arasında anlaşmalar imzalanmalıdır.

*D. Hodgkin.* Eğer Pugwash hareketi <sup>(3)</sup> üstüne konuşursak, diyebiliriz ki, bugün yapabileceğimiz her şeyi, biz yapıyoruz. Aralık 1985'te, benim ülkemde, Londra'da değişik ülkelerden uzaycılık uzmanlarının katıldığı bir konferans yapıldı. SSG'nin gerçekleştirilmesi ile ilgili durumu analiz eden uzmanlar, bu programın temel görevlerinin yakın gelecekte gerçekleştirilmesinin büyük bir ihtimal olduğu sonucuna vardılar. Uzayın silahlandırılmasına yol vermemek gerekiyor.

Kanıma göre, M. S. Gorbaçov çok iyi bir plan açıkladı. Yıllardan beri taraflardan hiç birine öncelik vermeden, hiç bir ülkenin güvenliğini risikoya atmadan, nükleer silahların nasıl yokedilebileceği görüşü tartışılıyordu. Şimdi bu görevin aşamalı olarak çözüme bağlanması öneriliyor. Eğer siz silahların aşama aşama azaltılması yolunda gerçekten birlikte çalışmak istiyorsanız, o zaman siz kendinizi büyük bir güvenlik içinde hissedecek, birbirinizi daha iyi öğreneceksiniz ve ortaklarınızda karşı güveniniz artmış olacaktır. Bu, bizim Pugwash hareketinde çoktan beri inandığımız bir şeydir.

*A. Din.* Uzayın silahlandırılması yalnızca uyduları ve ışınli silahları yokedebilecek sistemler türünden «doğrudan» silahların değil, aynı zamanda örneğin irtibat ve seyrüseferleri sağlayan «dolaylı» sistemlerin de yokedileceği ya da denetime tabii tutulacağı geniş kapsamlı bir yaklaşımla ortadan kaldırılabilir. Bunalımlı istikrarı artıran istihbarat, denetim uyduları türünden askeri sistemlere, ancak, sonuçta bunların da uluslararası bir organın denetimine tabii kılınması koşuluyla izin verilebilir.

*P. Starlinger.* Uzayın silahlandırılması sadece tüm ülke halklarının ezici çoğunluğunun çıkarlarıyla değil, aynı zamanda tüm hükümetlerin ilan edilen çıkarlarıyla da çelişiyor. Toplumsal sistemler arasındaki ilişkiler yalnız barışçı yollarla düzenlenebilir. Askersel çatışma her şeyi

<sup>(3)</sup> Bilim adamlarının barış, silahsızlanma, uluslararası güvenlik ve bilimsel işbirliği için toplumsal hareketi. A. Einstein, Frederic Joliot-Curie ve B. Russell 1955'te hareketin kurulmasına öncülük ettiler. Birinci konferans 1957'de Pugwash'ta (Kanada) yapıldı. (Not Red.)

yokedebilir. İnsanlara, uzayın silahlandırılmasının bizi nükleer savaşa yaklaştırdığını anlatmak gerek. İnaniyorum ki, onlar bu gerçeği kavrayarak, tüm hükümetlere öylesine büyük baskı yapacaklar ki, sonuçta bunlar tüm devletlerin eşitliği temelinde silahsızlanma, akıllı ve dene-timli anlaşmalar için görüşmelere gitmek zorunda kalacaklar.

A. Jacguard. İnsanlık bugün onu zayıflatan ve eğer yayılmasına olanak verilirse yarın onu öldürebilecek olan kanser urunun etkisi altındadır. Bu, etkisi içe vuran boş bir iddia değildir. Ne yazık ki, bu, gerçeği yansıtır, gerçek ise bizim tasavvurlarımızı öylesine aşıyor ki, beyin artık önümüzde duran ve hareketsiz hale getirecek kadar büyüleyici bir biçimde yakın olan nükleer yıkımdan uzaklaşıyor ve onu görmek istemiyor.

Tutumu değiştirmenin zamanı gelmiştir. Değişik görüşlerden bilim adamları, tüm ülkelerin temsilcileri tehlike çanları çalıyor. Halkların baskılarının etkinliği, son umuttur. Herkes kendi başına hareket ederse güçlü olamaz, ancak hepimiz birlikte hareket edersek tarihi değiştirebiliriz. Çin Ata sözünü anımsayalım: «kar tanesi minnacıktır, ama tipi sırasında milyonlarca kar taneciği ağaca yığıldığında onu bükebilir, yıkabilir».

E. Velihov. Cesur politik girişimlere ve kararlara gereksinim vardır. M. S. Gorbacov'un önerdiği ve nükleer ve kimyasal silahların 2.000 yılına kadar aşamalı olarak yok edilmesini öngören plan, SSCB ile ABD'nin ve tüm diğer devletlerin nükleer tehlikeyi ortadan kaldırma, uzay silahları da içinde, her türden silah yarışmasını gemlemeye yönelik ortak çabalar için somut bir temel oluşturuyor.

Kuşkusuz, geniş halk yığınları silahsızlanma sürecinin dışında kalamazlar. Ne yazık ki, bugün Amerikan kamuoyunun SSG projesinin uygulanmasının getireceği sonuçlarla ilgili görüşü yanlıştır. Bu proje, dünyada herkes için bir tehlike oluşturuyor. ABD'nin nükleer silahların yardımıyla evrensel bir üstünlük sağlayamayacağını kavraması için kırk yılın geçmesi gerekti. Şimdi Amerikalıların kafasına, sözde bu amaca SSG'nin yardımıyla ulaşılabilceği görüşü sokulmak isteniyor. Kuşkusuz, bunlar şovenist sarhoşluktan, başka bir ulusun uzay silahları başları üstünde belirince ayacaklardır. Onlar, Washington'un uzay silahları üretme yarışını başlatarak, çok büyük bir hata yaptığını anlayacaklardır, ama artık geç kalınmış olacaktır. Dünyanın, tüm insanlığın geleceğini tehdit eden tehlikeli serüvenlere sürüklenmesine izin vermemek için, bugün eyleme geçmek gerekiyor.

- Son yıllarda çok sayıda bilim adamı silahlanma yarışına karşı, devletlerarasında barışçı ilişkiler ve günümüzün temel sorunlarının çözümünde tüm ulusların yapıcı ortak çabaları için eylem yürüten geniş toplum hareketlerine gi-

*derek daha aktif katılıyor. Size göre, bugün bilim adamının toplum önündeki sorumluluk ölçüsü nedir?*

*L. Pauling.* Çağdaş dünyada her büyük sorun şu veya bu ölçüde bilimle bağlıdır. Bilim adamları, bilime, yurttaşlarına kıyasla çok daha büyük bir anlayış gösteriyorlar. Kanıma göre, bilim adamları, yurttaşlarına günümüzün karmaşık sorunlarını kavramada ve bu konularda kendi görüşünü ortaya koymada yardımcı olmakla sorumludurlar.

*D. Hodgkin.* Bilim adamının ve toplumun karşılıklı ilişkiler sorununun birçok alanı vardır. Onun tüm dikkatlerini, kendi araştırma sorunlarının çözümü üzerinde yoğunlaştırarak çalışması gerekiyor. Kanıma göre, bilim adamına öylesine koşullar sağlanmalıdır, çünkü eğer sen kendini belli bir soruna tam olarak vermezsen ve zam zaman çevrendeki olup bitenlerden kopamazsan, her hangi önemli bir araştırma yapamazsın. Ama, eğer daha sonra insanların yaşamını etkileyecek yeteneğe sahip büyük bir buluşu ortaya çıkardığınızı anlayınca ve eğer bu sizin istediğiniz biçimde onların yararına kullanılmıyorsa, sanıyorum ki, ilgisiz kalmanız çok zor olacaktır.

*A. Din.* Bilim adamlarının sorumluluğu şundan ibarettir ki, onlar bütünsel bir niteliğe sahip olan silahlanma yarışının politik ve teknik sorunlarını kavramakla ve daha sonra yaptığı analiz sonuçlarını askersel-sanayi kompleksinin ileri sürdüğü peşin yargılı verilere karşılık olarak toplumun geniş yığınlarının bilgisine sunmakla görevlidirler.

*P. Starlinger.* Savaşın önlenmesine yardımcı olmak, herkesin görevidir. Bilim adamlarının, hem de çağdaş silah türlerinin bilimsel yöntemlere göre hazırlandığı günümüzde, bundan uzak durmaya hakları yoktur. Bundan ötürü bilim adamları, en yeni silah sistemlerinin ne gibi tehlikeler taşıdığını herkesten önce öğreniyorlar. Bu bilgileri onlar, diğer insanlarla paylaşmakla yükümlüdürler. FAC'nde, çok sayıda bilim adamı; Mainz çağrısında şu görüşleri dile getirdi: «Biz, barışın korunmasının ve güçlendirilmesinin politik, askersel ve teknik önkoşullarını öğrenmeyi sürdürmekle ve aynı zamanda elde edilen sonuçları toplumun bilgisine sunmakla yükümlüyüz. Biz, tüm bilim adamlarına, bilgileriyle ve çıkardıkları sonuçlarla sorunun özüne ait tartışmalara açıklık getirmeye ve ele alınan sorunların geleneksel çerçeveden çıkarılmasına yardımcı olmaya çağırıyoruz.» Bu ruhta biz, FAC'nde, diğer ülkelerden meslektaşlarımızın da katıldığı birkaç büyük kongre yaptık. Biz, bu doğrultudaki çabaları sürdürdük. Geçen yılın Kasımında, ülkenin tüm yüksek okullarında Barış Haftası kutlandı.

*E. Velihov.* Kanıma göre, bilim adamlarının sosyal görevi, yaşamın olgularını çözümleme yeteneğinde ve olup bitenler üstüne kendi görüşünü dürüstçe açıklamada ifadesini buluyor. Sovyet bilim adamlarının nükleer tehlikeye karşı Barış Savunma Komitesi, uluslararası güvenliğin sorunları

üstüne bir dizi araştırmada bulundu ve tutumunu kamuoyuna açıkladı. Bu ne bir propaganda ve ne de bir konjöktür açıklaması değildir, yalnızca etraflıca kantılanmış bir görüş açısıdır. Bizim, örneğin SSG'ye karşı tutumumuz, uzayın silahlandırılması sorununu etraflıca incelediğimiz ve görüşümüzü Sovyet bilim adamlarının çağrısında açıklamış olduğumuz Nisan 1983'ten beri değişmemiştir. Bu çağrıda yer alan değerlendirme ve sonuçlar, bugün de geçerlidir. Bunlar birçok kez Avrupa ve Amerika'da meslektaşlarımız arasında tartışma konusu oldu. Aslında bugün biz, Amerika'nın uzaya silah yerleştirilmesi önerisine yanıtın her yerde olumsuz olması gereğine çok daha inanıyoruz. Kanıma göre, görevi uzayın silahlandırılması sonuçları üstüne hem kendi hükümetini ve yurttaşlarını, hem de diğer ülkelerin ilgi duyan kamuoyunu geniş olarak bilgilendirmede ifadesini buluyor.

# Kapitalizmin genel bunalımının ekonomik yarıları

*Profesör Max Schmid*

*DAC Dünya Politikası ve Ekonomisi Enstitüsü*

*Profesör Lutz Maier*

*DAC Dünya Politikası ve Ekonomisi Enstitüsü*

1970'li yıllarda devlet tekelleri kapitalizmi DTK ekonomisinin istikrarsızlığı hızla arttı ve politik yapılarıdaki bunalım daha da derinleşti. Kanımızca, burada son zamanlara kadar ağırlıkta olan devlet tekelleri üretim ilişkileri biçimlerindeki bunalım özel bir rol oynadı.

Yeniden üretim süreçlerindeki vahim komplikasyonlar bu ilişkilerin çıkmaza girdiğini gösteriyor. Bu, sermayenin realizasyonu (gerçekleşmesi) koşullarının kötüleşmesinde ve önde gelen kapitalist ülkelerde ekonomik büyüme hızının yavaşlamasında görülebilir. 1980'li yıllarda benzer eğilimler hız kazandı. Bu kapitalizmin genel bunalımının nitelik olarak yeni bir aşamaya girmekte olduğunu göstermektedir.

Bu nitel değişikliklerin ve kapitalist sistemin derinleşen bunalımının çelişkili diyalektikliğinin, yönetim çevrelerinin buna tepkisinin incelenmesi, işçi sınıfı ve komünist hareket açısından sosyal ve ulusal kurtuluş güçleri, demokratik hareketler ve her iki sistemin barış içinde yanyana yaşamasını amaçlayan herkes açısından çok önemlidir. Bir tek yazıda konunun tüm yanlarını aydınlatmak olanaksız olduğundan, burada sadece kapitalizmin genel bunalımının yeni özelliklerini ortaya koyacak ve emperyalizmin bunlara kendini uydurabilme potansiyellerini ve sınırlarını göstermek için DTK'nin yeniden üretim mekanizmasının bunalıma yönelme eğilimlerini ele alacağız.

## ÇELİŞKİLERİN KAYNAĞI VE YENİ EĞİLİMLER

Kapitalizmin emperyalist aşamada içine düştüğü genel bunalım «kapitalizmin tümüyle çöküşü ve sosyalist toplumun doğuşu» <sup>(1)</sup> dönemidir. Şimdi bu toplum bir dünya sistemi haline geldi ve sömürücü kapitalist dünya tarihsel olarak en yüksek noktasını aşarken, sosyalist toplum in-

(1) V. İ. Lenin: Tüm yapıtlar 36, s. 48 (Rusça) («RKP(b)'nin 7. olağanüstü Kongresinden.



sanlığı komünist sosyal-ekonomik toplu­m biçimine ge­çiş dö­ne­mine ge­ti­rdi.

Kapitalist sistemin istikrarsızlığının ardında yatan bir dizi etmen ara­sındaki iki tanesinin özel bir rolü var ve bunlar 1980'lerde DTK'nin iç çelişkisi onun gelişmesinin ana kaynağı olduğu için bunlar DTK'nin çatış­malarından doğan çalkıntılara yeni bunalım olguları eklemektedir. Kapitalist ekonominin yapısal bunalımı ve bilimsel-teknik ilerlemeyle be­lirgin bir biçimde artan ulusal ve uluslararası düzeylerdeki enerji ve kay­nak bunalımları bunlar arasında sayılabilir. Bu etmenler, tüketim ile tasaru­f, ücretler ile kârlar, fiyatlardaki enflasyonist artış ile ödemeler dengesi, devlet borçları ile bütçe açıkları arasındaki çelişkilerin biçimlendirdiği «sihirli poligon»un çelişkilerini hızla derinleştiriyor. Sonuçta, 1970'lerin sonunda ve 1980'lerin başında, kapitalizmin geçen on yıllarda değişen durumlara kendini uydurmasına yardımcı olan toplumsal süreçleri devlet­tekelci düzenleme mekanizmasında yeni bir bunalım ortaya çıktı. Örgüt­sel biçimlerin, sosyal taktikler ve politik stratejisinin değiştirilmesine yol açan da işte budur.

1929–1932 Büyük Bunalımı sonucunda, kapitalist sistemin kendi yaşa­mını sürdürebilmek için devlet politikasını ekonomiyle bağlama zorunda kaldığı dönemde de benzer bir müdahale olmuştu. Ekonomide DTK dü­zenlemesi kapitalizmin genel bunalımının ilk aşamasının derinleşmesinde belli süreçlere etkide bulundu. Şimdi de bu düzenlemenin biçimlerinde bir değişiklik var ve bu bunalıma uzun erimli yeni özellikler kazandırıyor.

SBKP'nin Programının yeniden kaleme alınmış biçiminde şöyle deniyor: «... Dev boyutlarda büyüyen üretici güçler ile kapitalist üretim ilişkileri arasındaki çatışma artan ölçüde keskinleşmektedir ... Günümüz kapita­lizminin hiçbir biçim değiştirmesi ve manevrası ... emek ile sermaye tekel­ler ile toplum arasındaki uzlaşmaz çelişkiye son veremez.» (2) Kendi iç çelişkileri nedeniyle tarihsel olarak yıkılmaya mahkum olan kapitalist sis­tem alanlarını kapsayan bunalımdan kurtulamaz.

Sanayileşmiş kapitalist ülkelerde yeniden üretim sürecinin son derece karmaşık hale gelmesiyle birlikte yığınsal işsizliğin olağanüstü artması, yeni tutucuların antisosyal politikası ve «yeni yoksulların» ortaya çıkışı sonucunda son zamanlarda toplumsal çelişkiler de son derece keskin­leşti. Sosyal çatışmaların yaygınlaşması ekonomik, sosyal ve politik ma­nevra olanağını azaltırken, ideoloji ve politikadaki ve tüm üstyapı aygı­tındaki bunalım da derinleşiyor.

Kapitalizmin genel bunalımının özelliklerini belirleyen ikinci öznel et­men, barış politikasına karşı çıkan emperyalizmin tüm insanlığın yaşam­sal çıkarlarıyla ilkesel bir çelişkiye düşmesidir ve bu genel bunalıma baş­

(2) Sovyetler Birliği Komünist Partisi Programı, (yeni biçimi).

ka bir özellik kazandırmaktadır. Almanya Sosyalist Birlik Partisi MK Genel Sekreteri Erich Honecker'in dediği gibi «bugün temel konu silahlanma yarışının her yönde hızlandırılıp hızlandırılmayacağı, savaş tehlikesinin artıp artmayacağı, ya da herkes için kalıcı bir barışın güvence altına alınıp alınmayacağıdır.»<sup>(3)</sup>

ABD ve öteki emperyalist ülkelerde gerici ve militarist güçler, askeri serüvenler politikasıyla, sosyalizmi yıkmayı amaçlayan bir stratejiyle bunalımdan çıkış yolu arıyorlar. Buna karşılık, burjuva dünyasının akli başında yönetici çevreleri emperyalizmin egemenlik alanının daralmakta olduğu gerçeğini, uluslararası alanda güçler dengesinde toplumsal ilerleme ve barış için savaşan halklardan yana köklü bir değişiklik nedeniyle emperyalizmin varlığı için gerekli *dış koşulların* kötüleşmesini görmezden gelmiyorlar. On yıllar boyunca bu çevreler sosyalist ülkelerin ekonomik potansiyellerinin ve uluslararası etkilerinin güçlendiğini ve şimdi iki sistemin barış içinde yanyana yaşaması için temel oluşturan askersel-stratejik dengenin sağlandığını, antiemperyalist savaşında niteliksel bakımdan yeni bir etmen olarak kendini gösteren ulusal kurtuluş ve demokratik hareketlerin rolünün arttığını görüyorlar. Kapitalist toplumda geniş halk yığınları ekonomik önceliklerin askersel-sanayi komplekslerine, yani teklici sermayenin küçük gruplarına geçtiğinin, bunun üretici güçlere zarar verdiğinin, onların ekonomik yapılarını bozduğunun ve ekonomide bunalımı derinleştirdiğinin, bir bütün olarak kapitalist sistemin temellerini zayıflattığının giderek daha çok farkına varıyorlar.

Günümüz kapitalizmi savaş ve barış konusunda dış politika stratejisini yeniden düzenleme gibi bir sorunla ve kapitalist ekonomi ve sosyal politikasının birçok yanının kaçınılmaz olarak etkilemesi gereken iki sistemin barış içinde yanyana yaşaması politikasını tanıma gereği ile karşı karşıyadır. Bu nedenle dış koşullar DTK'in dinamiğinde kritik bir nokta oluşturuyor. İç ve dış etmenler birlikte tüm kapitalist sistemin bu merkez çekirdeğinin istikrarsızlığını son derece artırıyor.

Sonuçta, kapitalist üretim biçiminin çürümesi için tarihsel önkoşullar ve DTK'in bunalımının derinleşmesi üstüste biniyor ve böylece 1970'lerin sonunda ortaya çıkan ve 1980'lerin başından beri varlığını sürdüren kapitalizmin genel bunalımının *özelliklerini* belirliyor. Teklici sermayenin işlemesi için gerekli koşulları koruma çabaları, onu tarihsel yasaların öngördüğü kapitalist toplum sisteminin çöküşüne götürecek eğilimlere karşı direnmeye, «iç» biçimlerini ve «dış» davranışını dünyadaki nesnel değişikliklere uydurmaya zorluyor. Kapitalizmden sosyalizme geçiş çağında DTK'nin kendi varlığını belirleyen koşulların kötüleşmesine kendini uydurması bu sistemin tarihsel olarak savunma konumlarında olduğunu doğrulamaktadır. Bu anlamda genel bunalımın bugünkü aşaması öncekilere benziyor.

<sup>(3)</sup> «Neues Deutschland», 24 Mayıs 1986.

Ancak bugünkü genel bunalımın özgül yanları, bilimsel-teknik devrimin üretimin uluslararasılaşmasının ve genellikle üretici güçlerin artmasının doğurduğu kapitalist üretim tarzının yeniden üretim sorunlarında ortaya çıkmaktadır.

## DEVLET-TEKELCI DÜZENLEMESİNİN MODERNLEŞTİRİLMESİ

Kapitalizmin üretici güçleri, bilimsel-teknik devrimin, kapitalist üretim ilişkilerinin anti-sosyal konumunun ve üretimin uluslararasılaşmasının bunlara kontrolsüz etkide bulunduğu koşullarda gelişmektedir. Bu, geçen on yılda, yeniden üretimdeki «niceliksel» ile «niteliksel» arasındaki orantı ile devlet-tekelci sistemin emek ve sermaye dağıtımını düzenleyemeyişi arasındaki çelişkiyi hızla artırdı. Burada sözkonusu olan, özellikle yeniden üretim süreçlerinin gelişmesi için yaşamsal önemde olan sektörler arasındaki oranı düzenlemedir.

Amortize sermayenin yaygın ve süregen biçimde değer yitirmesine birikim eşlik etmediğinden maddi üretim alanındaki yapısal bunalımlar derinleşti. Üretimdeki kendiliğinden ortaya çıkıp, geçmişte olduğundan daha uzun süren devresel dalgalanmalar hızla keskinleşti. 1930'lardan buyana görülen en derin bunalım olan 1974–1975 devresel bunalımı ve ardından 1980–1983 yıllarındaki gerileme «kârgetirmeyeh» sermayenin geniş kesimlerinin tahribine yolaçtı. Ancak bunlar anıtma ve düzenleme işlevlerini yerine getirmediler. Sonuçta gelirlerin genel olarak artmasına belirgin bir hız kazandıracak genel ya da hissedilir bir ekonomik iyileşme olmadı.

ABD, Japonya ve özellikle Batı Avrupa'da yatırım süreçleri geçen on yılda son derece zayıf ve istikrarsız oldu. Kısır döngü yasası ağırlığını koydu: Devresel çöküntüler birikim düzeyini yükselten değişiklikleri rastgele harekete geçirdi, anarşik yapısal kayışlar (ekonomik sektörlerin bazıları büyürken bazılarını küçülmesi) artı değer yaratan ve sermayenin reel birikim hızını belirleyen sanayileri fazla geliştirmedir.

Tüm bu zorluklar üretimin yapısal ve devresel bunalımları ile kendi ve mali alanlardaki bunalımların içiçe geçmesiyle daha da arttı. Para sermayesinin göreceli olarak fazla birikimi «üretici sermaye»ye doğrudan yatırımlardan çok daha fazladır. Örneğin, mal üreten ve artı değer elde eden işletmelerde bu böyledir. 1930'lerde Batı ülkelerinde fiyat artışlarının da yavaşlama olmasına karşın enflasyon ve ona eşlik eden durgunluk hükümetin ve tekellerin denetiminin dışına çıktı ve yatırım yapmaya karar verirken temel risk etmeni oluşturdu. Enflasyonun yanı sıra uluslararası para piyasasının şişmesi, spekülatif mali işler ve emperyalist ülkelerde bütçe açıklarının tehlikeli bir biçimde büyümesi, kredi ve para mekanizmalarını ve dünya ticaretini engellemektedir.

Kapitalist üretim, emek ile sermaye arasında yoğun yeni çelişkilerle de karşılaşılıyor. Bilimsel-teknik ilerleme insanın makineye ve rutin mekanik operasyonlara doğrudan bağımlılığını azaltıyor, kişiye kendi yaratıcılığını gösterme olanağı tanıyor. Ancak, DTK *bilimsel-teknik devrim* emekçi halkın sermayenin düzenlemesine bağımlılığını artırıyor onları tümüyle yapısal ve devresel bunalımlara, üretim araçlarının teknik olarak yenilenmesine ve gerçek bir modernizasyon yapamayan burjuva politikasına bağımlı kılıyor. Bu yeni toplumsal durumda, toplumsal ilerleme potansiyelleri ile yığınların somut koşulları arasındaki çelişki hızla keskinleşmek- te ve böylece bunalım sistemi de derinleşmektedir.

Dünya ekonomik ilişkilerinde, uluslarötesi şirketlerin yayılmacılığı, ulusal ekonomik politikanın önceliklerini baltalıyor, rekabet savaşımının alanını genişletiliyor, sermaye grupları, emperyalist devletler arasında ve özellikle de az gelişmiş ülkelerle sanayileşmiş ülkeler arasındaki çatışmaları keskinleştiriyor. Uluslararası devlet tekeldi düzenleme mekanizması ve buna tekabül eden üretim ilişkileri kapitalist üretim yasalarının işleyişini durduramıyor, bunun ekonomik ve politik çelişkilerine bağımlı hale geliyorlar, emekle sermaye arasında keskinleşen çelişkinin damgasını taşıyorlar.

Son yıllarda doğal kaynakların tüketilmesi ve doğanın tahribi süreçlerinin, bilimsel-teknik devrimin öne koyduğu global görevler DTK'nin sorunlarını daha da keskinleştiriyor. Sermaye, bilimle üretimi birleştirmeden, enerji kaynaklarını ve alt yapıları geliştirmeden, kâr artırma, birikim, emek gücü tedariki vb. için uzun erimli ya da istikrarlı koşullar bekleyemez. Kapitalist dünyanın önde gelen çevreleri, işçi sınıfı hareketine karşı örgütsel üstünlük kazanma amacıyla sistemin iki destekleyici yapısını, tekelleri ve kapitalist devleti modernleştirerek bu durumdan çıkış yolu arıyorlar.

Tekellere gelince, bunların ana biçimi olan kapitalist şirketler, sektörler arası anlaşmalarla eylemlerini koordine etme, kendi ülkelerinin ve öteki ülkelerin üretici kaynaklarını sömürmede daha sıkı işbirliği yolları arıyor, yeni pazarlara çıkış kavgasında karşılıklı ödünler vermeye çalışıyorlar. Gitgide daha çok şirket ve mali grup birleşiyor ya da biri ötekini bünyesine katıyor, borsa spekülasyonlarının çapı daha da genişliyor, uluslararası para pazarları daha şiddetli sarsıntılar geçiriyor ve daha çok miktarda sermaye, en yeni bilimsel-teknik projelere yönelen sözümona «riziko» sermayesi oluşturuyor. Şirket düzeyinde buna, emeğin sömürsünde, yönetim ve pazarlamada daha esnek yöntemler eşlik ediyor.

Sermayenin yeniden üretimi ve gerçekleşmesi için koşullar giderek daha çok uluslararası bir nitelik kazandıkça, uluslarötesi tekellerin rolü artıyor. Bunların «metropol ülkeler»deki merkezleri, kural olarak hâlâ kontrolü elinde tutan merkezler ve güvenilir birer «Hinterland» tırlar.

Aynı şekilde, ortak üretim anlaşmaları, uzun erimli işbirliği, teknolojik değişim anlaşmaları, karşılıklı sanayi ve banka hizmetleri anlaşmaları, çok çeşitli enformasyon hizmetleri gibi, karşılıklı bağımlılıkların «mülkiyet dışı» yeni biçimleri giderek daha aktif olarak kullanılıyor.

Kapitalist devletin işlevleri de politik önceliklerde, ekonomik düzenleme yöntemleri ve tekellerle ilişkilerde değişiklikler yoluyla modernleştiriliyor. Sosyal reformizm taktiklerinin yanı sıra, yüksek büyüme hadlerine toplam talebin genişletilmesi yoluyla Keynesçi yaklaşım, 1974–1975 bunalımına kadar egemendi. Şimdi bunun yerini, «arz» politikası alıyor. Tekel kârlarındaki vergilerin düşürülmesini, fiyatlarda daha yavaş enflasyonist artışı, sosyal harcamalarda kısıntıyı, vb. önde gelen devlet tekелci kapitalist çevreler, kapitalist ekonominin üretimde kısa erimli devresel dalgalanmalardan uzak gelişmesini sağlayacak etmenler olarak görüyorlar. Burada devlet, ayrıcalıklı yüksek teknolojiyle bağlı olan tekелci sermayenin faaliyetleri için elverişli koşulları sağlayarak, bilimsel-teknik ilerlemenin, kilit teknolojilerin seçici özendiricisi olarak hareket etme durumundadır. Bu da, genel olarak bazı sanayi ve işletmeleri kamu mülkiyetinden çıkarıp karma, devlet-tekелci mülkiyeti kurarak yapılmaktadır.

Dünya ekonomisinde, bir zamanlar çokçası dolaşımda (ticaret, sermaye ihracı ve parasal ilişkiler) yoğunlaşmış olan kapitalist externalizasyon, şimdi, araştırma ve geliştirme de dahil, üretime yerleşmektedir. Burada kapitalist devletin, uluslararası tekellerin üretim ve sermayenin enternasyonalleşmesine adapte olmalarını sağlayan yardımcı bir rolü vardır. Bu süreç, bilimsel-teknik devrimin etkisi altında şimdi hızla yayılmanın yeni bir evresine girmiş bulunuyor.

Günümüz kapitalizmi, artık kendi sistemi çevresinde devletlerarası temelde ya da bir tür «dünya hükümeti» aracılığıyla normal olarak işleyen evrensel bir ekonomik mekanizma yaratabilecek durumda değildir. Bazı kapitalist ülkeler ve uluslararası örgütler, uluslararası tekellerin ortağı olarak hareket ediyorlar. Bundan ötürü, dünyada kapitalist üretim ilişkileri, hem *uluslararası sermaye* temeline, hem *devletlerarası temelde*, aynı zamanda İMF, Dünya Bankası, OECD, GATT, bölgesel AET, vb. gibi *uluslararası kapitalist kurumların* yardımıyla biçimleniyor. Üretimin uluslararası kapitalist ilişkilerinin *devlet ve özel tekел* birimleri arasında ve yeni sermayenin enternasyonalleşme yapısının tek tek öğeleri arasında, keskin iç çelişkilerin yanı sıra, giderek artan çok yanlış bağlar gelişiyor.

Emperyalist politikada daima önde gelen bir rol oynayan *askeri etmen*, bu koşullarda, bütün sistemin işleminin *öncelikli* koşulu durumuna geldi. Silah tekelleri, onlara bağlı bankacılık kuruluşları ve hükümetin askeri mekanizması, şimdi sadece politikayı belirlemekle kalmıyor, bu sistemin sosyal-ekonomik temelini de belirliyor. Bu gerici çevreler, kendi paylarına, emperyalizmin politika ve ekonomisini birbirine bağlayan askersel-

sanayi kompleksinin ekonomik, bilimsel ve teknik potansiyeline güveniyorlar.

Devletin ekonomik politikası ve devlet tekelci kapitalizmin yapıları ve amaçları, özellikle Birleşik Amerika'da giderek artan ölçüde askersel-sanayi güçlerinin çıkarlarıncı belirleniyor. Böylece silahlanma yarışını sürdürenlere belirgin bir üstünlük sağlıyor. 1980–1983'ün uzun süren depresyonu bunu apaçık gösterdi. Bu dönemde Birleşik Amerika Federal Almanya ve Büyük Britanya'da 1975–1979 dönemine kıyasla gayrisafi ulusal ürünün büyüme hadlerindeki düşüşe, askeri harcamalarda hızlı artış ve bu alanda işgören şirketlerin hızla palazlanması eşlik etti. Birleşik Amerika'nın kendi liderliğini kullanarak NATO'da, NATO'nun da kapitalist dünyada bir çeşit evrensel bir askersel-sanayi kompleksi kurma çabaları, bu sürecin bir başka merkezi yönüdür. Birleşik Amerika, askersel amaçlarla bilim ve teknolojinin yoğun kullanımına dayanarak ve askersel kanallarla bağlaşıklarının politikaları ve ekonomileri üzerindeki etkisini artırıyor. Zamanın akışı içinde bu etki, bazı daha az gelişmiş ülkelere de yayılıyor.

Bu, bakımdan, devlet tekelci kapitalizmini politik yönden saldırgan kılan tekelci sermayenin iç ekonomik yayılma zorunluğu yasasının, kendi payına, askersel-sanayi komplekslerinin ekonomik zenginliklerini sağlayıp onların internasyonalleşme eğilimlerini besleyerek, tümüyle işleyegeldiğini görüyoruz.

Son on yılda dünyadaki ekonomik, teknik ve politik koşullara devlet tekelci kapitalizminin kendini adapte etmesini sağlayan çok değişik araçlar, 1980'ler ve 1990'larda kapitalizmin konumlarını payandalama amacı güdüyor. Ancak bu strateji, sistemin genel bunalımını hafifletemez.

### «ADAPTASYON» STRATEJİSİ

Lenin'in bir zamanlar belirttiği gibi, kapitalist ülkelerdeki egemen çevreler, ya «zor» ya da «reform» yoluyla değişen koşullara adapte olarak bunalım sorunlarını çözmeye çalışıyorlar. Sosyal-reformist ve burjuva-liberal «adaptasyon» senaryoları, genişletilmiş kapitalist yeniden üretimin «sosyal esneklikler»inden medet umuyorlar. Şimdi ağır basan muhafazakâr senaryo, karşı dengeyi oluşturan etmenlerle çatışmadan, sosyal gelişmenin yasallıkları karşısında *direnme* yanlısıdır, reformizmin ödün yöntemlerini aynı ölçüde planlamamaktadır.

Ancak önünde hiçbir tarihsel ufuk ve beklenti olmadığı için, kapitalizmin bu adaptasyonu hiçbir biçimde hesaba katmadığını varsaymak yanlış olur. Gerçekten, görev, emperyalist manevra stratejisinin güçlü ve zayıf yanlarını hesaba katmak ve en başta en iğrenç ve gerici «adap-

tasyon» senaryolarına karşı yığinsal direnişi örgütlemektir. Bu, kapitalizmin genel bunalımının ortadan kaldırılabileceği ya da derinliğinin azaltılabileceği hayallerini destekleme anlamına gelmez. Bu, daha çok ve yalnızca, iki sistemin barış içinde yanyana yaşaması ortamında, genel bunalımın ve onun gelişmesinin çerçevesi içinde, yığınların sosyal savaşının koşullarını demokratize etme çabalarını içerir.

Emperyalizmin daha ziyade saldırgan ekonomik, sosyal ve politik biçimlerin gerçekliklerine kendini adapte etme yollarını aradığı 1980'lerdeki durumdan doğan görev, işte tam da budur. Devlet tekelci kapitalizmi, şimdi özünde kapitalist sistemin amaçları ve potansiyelleri arasındaki mesafeyi kapatmaya, onu daha verimli kılmaya çalışıyor. Bu strateji, bir dizi belirli nesnel süreç ve çelişkileri yansıtmakla kalmıyor, aynı zamanda tekelci burjuvazinin gerici kesiminin öznel çıkarlarını da yansıtır. Onun ana amacı, dünya kapitalist sistemini pekiştirmek, onun ekonomik ve politik gücüne dünyada güçler dengesini emperyalizmden yana kökten değiştirecek bir potansiyel sağlamaktır. Bu senaryo, işçi sınıfını ulusal ve uluslararası planda sömürmede çok daha ince ve süzölmüş bir sistem yaratarak yeniden üretim süreçlerini güvence altına alma amacı güdüyor.

Bu tür çabaların tarihsel sınırlılıkları tartışma götürmez bir gerçek olmakla birlikte, kapitalizm yine de bazı somut sonuçlar elde etmiştir. Sermaye, şimdi bilimsel-teknik ilerlemeyi hızlandırarak bir ölçüde tekelci yapıları modernize edebilmiş, bazı devlet önlemleriyle ekonomik süreçleri düzenleyebilmiş, belbibaşlı emperyalist ölkelerde, özellikle Birleşik Amerika'da, tekeller lehine ulusal geliri yeniden dağıtabilmiştir. Bu, üretim yapılarının yeni modellerini oluşturmayı, bazı verimlilik göstergelerini daha iyileştirmeyi, vb. sağlıyor. Bu da, malî sermayenin bazı gruplarının, genellikle silahlanma yarışına girenlerin önünde yayılma ve büyüme olanakları açıyor. Böylece bu kesimler, kendilerini teknolojik iyimserliğin daha canlı bir ruh hali ve politik ve sosyal serüvencilik içinde bulabiliyorlar.

Ancak, işçi sınıfı hareketini bastırma politikası, yığinsal işsizlik ve tüketimin kısılması, bütün bu değişikliklerin altına sosyal bir saatli bomba koyuyor. Muhafazakâr doğrultu, ekonomik koşulları mutlak ve görece olarak kötüleşen emekçileri, daha çetin durumlarda çıkarları için savaşımalarını yürütmeye zorluyor. Elbette örgütlü işçi sınıfı hareketi ve onun devrimci potansiyelleri ezilemez. Gerçekten, yeni-muhafazakâr ideoloji, belbibaşlı kapitalist ölkelerin bazılarındaki yığinsal destekten gitgide yoksun kalıyor ve bu da, gerici güçlerin politik egemenliğini aşındırma eğilimi gösteriyor.

Sermaye, elbette, tek tek kapitalist ölkelerde ve tüm olarak kapitalist ekonomide hızlanan yoğunlaşma ve merkezileşmenin sonucu olarak, manevra için daha büyük alanlar ve kendi gerçekleştireceği daha elverişli

koşullar gibi, devlet tekelci kapitalizmi yapısındaki bazı değişmelerden yarar sağlıyor. Ancak, burada sermaye, riziko altına girerek bir fiyat ödemek zorundadır. Çünkü yeni ortaya çıkan tekelci işbirliği biçimleri, merkezkaç ve merkezci eğilimlerin çekişmesinin temelindeki diyalektiği ve kapitalist dünya ekonomisi içinde adaptasyon ve savaşım politikasını değiştirmiyor, yalnızca daha da karmaşık duruma getiriyor. Örgütsel değişikliklere rağmen, pazar üretiminin kendiliğinden oluşu ile onu düzenleme gereği (devlet-tek-el-pazar sorunu), arz ile talep (gerçekleştirme sorunu) ve emek ile sermaye arasındaki çelişkiler tam istim sürüyor. Bu da gösteriyor ki, kapitalist üretim ilişkileri, üretimin artan sosyalleşmesine ve üretici güçlerin gelişmesine sınırlı bir tarzdan daha öte adapte edilemez. Tekelci yapıların ve devlet işlevlerinin çarpık, sınıfsal açıdan sınırlı ve kâr yönelimi modernizasyonu, böylesine derinlere işlemiş uzlaşmaz çelişkileri hiçbir biçimde çözebilecek durumda değildir. Bu, yeni bir çelişkiler yumağı eğiliyor, yüksek ve geleneksel teknoloji arasında, devlet ve sosyal süreçlerin tekelci düzenlenmesi arasında anlaşmazlıklara yol açarak, egemen kapitalist sınıfın çeşitli grupçukları arasındaki keskin rekabetçi kavgayı hızlandırıyor.

Bu eğilimler, örneğin, yüksek teknoloji, yatırım pazarları, vb. alanlarında, Birleşik Amerika, Batı Avrupa ve Japonya arasındaki rekabette, açık ortadadır. Bu rekabet, gayrisafi ulusal üründeki eşitsiz büyüme ve teknik ilerlemenin hızı bakımından artan ölçüde keskinleşiyor ve sık sık ekonomik bir savaşı andırıyor. Üretimin ve sermayenin enternasyonalleşmesi, karmaşık bir iç çatışmalar, korumacılık ve bütünleşme «modeleri»i arasında rekabet ve devletle tek-elci güçler arasında tam anlamıyla akışkan bir ilişkiler ağı yaratıyor. Burada, ABD'nin enternasyonalleşmenin emperyalist biçimlerini kendi çıkarlarına hizmet ettirme çabaları, öteki bölgesel merkezlerin sürekli direnişiyle karşı karşıya geliyor ve gelişmenin evrensel eğilimleriyle çelişki içine giriyor. Böylece ABD'nin «üçüncü dünya» ülkeleriyle ilişkileri aşırı ölçüde sertleşiyor.

Son olarak şunu belirtmek önemlidir: Sosyal çatışmanın şimdiki stratejisinin merkezi görevi olan sosyalizmi dünya arenasında geriye doğru itme ve hatta yok etme anlayışı, geçmişte olduğu gibi, 1980'li yıllarda da tam bir fiyaskoyla sonuçlanmıştır. Sosyalizm güçleri geliyor, silahlanma yarışı politikası bir çıkmaza giriyor. İki sistemin barış içinde yana yana yaşaması politikası, devrimci hareketlerden, ulusal kurtuluş hareketlerinden ve emperyalist ülkelerdeki barışçı çevrelerden giderek daha çok destek buluyor.

Devlet tek-elci kapitalizminin muhafazakâr stratejisinin analizi, bunun, her biri kendi çıkarlarını gözetken tekellerle emperyalist güç merkezleri arasındaki rekabetçi kavgada şekil kazandığını gösteriyor. Bundan ötürü bunların yeni koşullara kendilerini adapte etmeleri, çok değişik biçim-



lere bürünüyor. Bu adaptasyonun (uyarlamanın) merkezi doğrultusu ise, liderlik için kavgada, diyelim, emperyalist egemenliğin «tek başına» ABD modelinde mi, yoksa «kollektif» modellerinde mi olacağına billurlaşıyor. <sup>(4)</sup> Önde gelen burjuva çevrelerin farklı uluslararası deneyimi, politik ve ekonomik eğilimlerin gerçekçi bir değerlendirmesini yapabilme yetenekleri, onların kavrayış konumları gibi öznel etmenlerin de bir etkisi var. Adaptasyon stratejisi, sonul olarak, günümüzde burjuvazinin değişik kesimlerinin ulusal ve bölgesel, politik ve ekonomik amaçlarının bir bileşimidir. Bu strateji, büyük ölçüde, eşitsiz ekonomik ve politik gelişme nesnel yasasınca belirleniyor, çünkü çeşitli ülkelerde devlet tekelci kapitalizmi, değişik hız ve değişik yoğunluk derecelerinde oluşmuş bulunuyor. <sup>(5)</sup> Sermayenin enternasyonalleşmesinde devlet-tekelci eğilimler hızlandıkça, «üç merkez», Birleşik Amerika, Batı Avrupa ve Japonya arasında eşitsiz gelişme ve rekabet daha da keskinleştikçe, bunlar emperyalistler arası ilişkilerin birbirine bağlı ve etkileşim içinde öğeleri durumuna geldiler.

Son birkaç yılda, yeni-muhafazakâr, burjuva-liberal ve sosyal demokrat çevrelerin keşiften çıkarılarını yansıtan «karma» senaryoların ortaya çıkışı <sup>(6)</sup> burjuva adaptasyon stratejisinin önemli yönü olmuştur. Bu senaryolar, henüz başı çeken bir yere gelmemiştir. Ancak anıttıkları erk sistemleri, yönetim metotları ve DTK yeniden üretim mekanizması bakımından Marksistlerin dikkatini çekmiş bulunuyorlar. Burada, işçi sınıfının önünde, kapitalizmi muhafazakâr «adaptasyon» politikasından, demokratik güçler için daha yeğlenen sosyal gelişme biçimlerine kaydırma olanakları duruyor. 1980'li yılların başlarında muhafazakâr «adaptasyon» çizgisi, yalnızca çoktan zamanı gelmiş ve yeni sorunların çözümünü geciktirmeye yaramış ve kapitalist sistemi daha da istikrarsız kılmıştır. Ağır basan durum, kapitalizmin adaptasyon stratejisinin, ne nesnel çelişkilerin, ne kendi iç gelişmesinin sınırlılıklarının ne de dünyadaki yeni güçler dengesinin üstesinden gelemeyeceğidir. Yirminci yüzyılın sonunda sosyal gelişmenin yasallıkları, dünya sosyalizminin, işçi sınıfı ve komünist hareketin, kurtuluşuna yeni kavuşmuş ülkeler halklarının, barış ve sosyal ilerleme için mücadele eden bütün demokratik güçlerin lehine işliyor.

(4) Bak: H. Heininger, L. Maier, Tendenzen und Widersprüche der Internationalisierung des staatsmonopolistischen Kapitalismus, IPW-Berichte, Berlin, 2 ve 3. bölümler, 1985.

(5) H. Bonk, K. Franke, W. Raff, Friedenssicherung und Abrüstung — zentrale Fragen des Kampfes im staatsmonopolistischen Kapitalismus, Berlin, 1984, s. 41.

(6) L. Spaeth, Wende in die Zukunft. Die Bundesrepublik auf dem Weg in die Informationsgesellschaft. Hamburg, 1985. W. Roth, Der Weg aus der Krise — Umriss einer sozialökonomischen Marktwirtschaft, Münih, 1985.

## Demokrasiyi savunmak ve emekçilerin hakları için savaşmak

*Xavier Garaycoa*

*Ekvador Komünist Partisi Merkez  
Komitesi Yürütme Komitesi üyesi*

*Luis Emilio Veintimilla*

*Ekvador Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi*

Ekvador 1986'nın başından bu yana yeniden sosyal çatışmalara sahne oldu. Ocağın ortalarında tüm ülke çapında gerçekleştirilen öğrenci gösterileri halkın öfkesinin patlak verme noktasına geldiğinin bir işaretiydi. Emekçiler kent ve kırlardaki orta katmanların temsilcileri başkan Leon Febres Cordero yönetiminin yurtsever olmayan politikasına karşı güçlü gösteriler yaptılar. Cordero ABD emperyalizmine uşaklığıyla, ulusal zenginlikleri çarçur etmesiyle ve işçi sınıfı ve diğer yığın hareketlerine boyun eğdirmeye çalışmasıyla kıtamızda ün salmıştır. Cumhuriyetimizde bütün ilerici ve devrimci güçler eylem için ayağa kalkıyorlar. Köklü değişimler için verilen savaşımın en ön saflarında komünistler yer alıyor. Bu savaşım da bir yandan demokrasinin güvence altına alınması, çalışma hakkı, sağlık hizmetleri, toprak, konut, insan onurunun savunulması, politik ve sendikal özgürlükler gibi günlük istemler öne sürülüyor, öte yandan da gerçek bir bağımsızlık ve egemenliğin ve sosyalizm kuruculuğunun önkoşullarının temelini atmayı amaçlayan geniş bir antiemperyalist, antioligarşik ve demokratik programın gerçekleştirilmesi için çalışılıyor. Partimiz bunu, bu savaşımın bir özelliği olarak görüyor.

Ekvador'daki ulusal kurtuluş hareketi dünya devrimci sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu, bizi esinlendiriyor ve halkın parlak geleceği için verdiğimiz savaşım da bize yeni güçler kazandırıyor.

Böylece uzun erimli hedefler için savaşan partimiz ülke içindeki durumu ve yıllar boyu kazanılmış deniyimi soğukkanlı bir şekilde değerlendiriyor. 1986 Mayıs'ında Ricardo Parades, Enrique Gil Gilbert ve Pedro Saad'ın (1) savaşkan örgütü Ekvador Komünist Partisi kurulalı 60 yıl olacak. Ekvador Komünist Partisi bu önemli güne canlılık dolu, ilerlemenin yolunu emin bir şekilde döşeyen yığınların günlük savaşımını içersinde çelikleşmiş bir şekilde giriyor. Partimiz varlığının yedinci on yılına girerken gücünü ve enerjisini halkın geleneklerinden ve kültüründen alıyor. Emek-

(1) Ekvador işçi sınıfı hareketinin ve Komünist Partisi'nin tanınmış önderleri. (Not Red.)

çilerin arzularını gerçeğe dönüştürmek için çetin bir savaşım veriyor ve yüreği gezegenimizde barış ve komünizmin bayrağını onurla taşıyanlarla birlikte çarpıyor.

1931'e kadar Ekvador Sosyalist Partisi adını taşıyan Ekvador Komünist Partisi, ulusumuzun tarihsel gelişmesinin bir ürünüdür. Partimiz halkın 1895 liberal devrimiyle başlayan antifeodal ve burjuva aşamada ve emperyalizmin ve muzaffer proletarya devrimleri çağında verdiği savaşım-ların deneyimlerini özümsemiştir. Ekvador Sosyalist Partisi, kurulduğu yıl Komünist Enternasyonal'e katılmıştır. Reformizme ve milliyetçiliğe karşı enternasyonalizmden yana kesin tavır takınmış, hızla güçlenmiş ve ideo-lojik olgunluğu artmıştır. Parti üyeleri Marksizmi derinlemesine öğrenmiş ve onu, ulusal özellikleri de gerektiği gibi gözönüne alarak, pratikte uy-gulamışlardır. Ekvador Sosyalist Partisi 2. Kongresinde Ekvador Komünist Partisi adını almıştır.

Politik olarak güçlenen Ekvador Komünist Partisi ülke yaşamında önem-li bir rol oynamaya başladı. Benimsediği öğreti toplumsal ilerleme, de-mokrazi ve sosyalizm için verilen savaşımda güçlü bir araç durumuna gel-di. Programımızda şu belirtiliyor: «İşte bu nedenle ülkenin devrimci dönü-şüme uğratılmasının ve insanın insan tarafından sömürülmesine son veril-diği adil bir toplumun kurulmasına doğru ilerlemenin önkoşulu Ekvador Komünist Partisi'ni ideolojik, politik ve örgütsel bakımdan güçlendirmek-tir.» (2)

1986 yılının Ocak ayında Febres Cordero başkanlığındaki geniş bir iş-verenler gurubu ABD'ye bir reklam ziyareti yaptı. Bu, «kuzu»nun (3) bir yılı biraz aşkın bir sürede »kuzeyli çobanları»nın önüne 3. kez çıkışydı. Ziyaret sırasında başkan ülkeyi kelimenin gerçek anlamıyla haraç mezat sattı. Egemen bir devletin başkanına açıklamalarda bulundu ve başka şeylerin yanı sıra uluslararası şirketleri politik rızıkoya karşı korumayı da üstlendi. Kuzey Amerika Özel Yatırım Kuruluşu (OPIC) ile yaptığı ant-laşmalarda doğrudan dış yatırımlar yapılmasını istedi. «Baker Planı»-na (4) sahip çıktı ve 400-500 milyon dolar kredi istedi. Ekvador'u kısa bir süre önce ziyaret etmiş olan Dünya Bankası başkanı Alden W. Clausen Ekvador'un öteki borçlu «üçüncü dünya» ülkelerinden farklı olarak, bu planın uygulanması için örnek koşullar önerdiğini söyledi. Ronald Rea-

(2) Programa y Estatus del Partido Comunista del Ecuador, Guayaquil, 1977, s. 22.

(3) Cordero, İspanyolca kuzu anlamına geliyor. (Not Red.)

(4) ABD Hazine Bakanı James Baker tarafından hazırlanmış olan bu plan içlerinde Ekvador'un da bulunduğu 15 gelişmekte olan ülkeye özel bankaların ayrıcalıklı olarak kredi vermesini öngörüyor ama koşul olarak bu ülkelerin ABD sermayesinin diktatörlüğünü bütünüyle kabul-ienmelerini getiriyor. Bu politika emekçilerin sırtına ağır bir yük yıka-cak niteliktedir. (Not Red.)

gan'ın iki ulusun «tarihsel amaçlarının bağdaştığını» söyleyen Ekvador'lu meslektaşından «hür teşebbüs ve demokratik ülküler» şampiyonu diye bahsetmesine şaşmamak lazım.

Dış borçlar açısından Ekvador Latin Amerika'da ilk 10 ülkenin arasında yer almaktadır. Kişi başına düşen borç açısından 6. sıradadır. Febres Cordero toplam borç tutarının % 95'inin ertelenmesini sağladığını iddia ediyor. Oysa onun tek «başarısı» hemen yapılması gereken dış borç ödemelerini erteletmesidir. Bu ödeme şimdi 1988 yılına yani Cordero'nun görev süresinin bittiği yıla ertelenmiştir. Şimdiki yönetim dolaysız dış yatırımları çekerek dış borçların yükünü karşılamayı planlıyor. 1988 sonuna kadar 540 milyon dolar doğrudan yatırım yapılmasını bekliyor. Kendi hesaplarına göre 1988 yılında borçların 8 milyon 837 milyon doları bulacağını söylüyorlar. Bu da gelmesi beklenen fonların toplam borç tutarının sadece % 6,11'ini oluşturması demektir.

Daha çok miktarda yabancı yatırım yapılmasını sağlamak amacıyla Başkan uluslararası sermayenin ekonominin bütün alanlarına girmesine izin verdiğini açıklıyor. Bu önerinin bir dizi yasayla geçerli kılınması gerekiyor. Bu yasalar arasında And Grubu'nun <sup>(3)</sup> yabancı sermaye akışının ve bölgede işleyişinin düzenlenmesiyle ilgili kararını çiğneyen yasalar da yer alıyor. Başka bir deyişle Latin Amerika bütünleşmesinin ortak çıkarları bir çırpıda tek yanlı çıkarlar için yapılan bir operasyonda harcandı.

Öte yandan, zor inanılır da olsa, Ekvador dışarıya bağımlılığı nedeniyle ödemeler dengesinde sürekli açık olmasına rağmen, sermaye ihraç eden bir ülkedir. Geçtiğimiz 5 yılda ihraç edilen sermaye miktarı yabancı yatırımları oldukça büyük farkla geçti. Bu, ülkeden 4 milyar 560 milyon dolar çalınmasına yol açan eşitsiz mübadele ile oldu.

Ülkemizin ihracatının % 70'ini ve gelirlerinin yarısını oluşturan ham petrolün fiyatının dünya piyasalarında hızla düşmesi Febres Cordero'yu Ekvador parasını bir kere daha devalüe etmek zorunda bıraktı. Bu, ne yükseliş ne de bunalım dönemlerinde petrol gelirlerinden hiçbir zaman yararlanmamış olan Ekvador halkının; Ekvador ekonomisinin uluslararası şirketlere ve dış borç ödemeye bağımlılığının bir sonucu olarak yeni yüklerin altına sokulması anlamına geliyor.

Ekonomi hızla uluslararasılaştırıldı. 1984 yılında ülkede 124 uluslararası şirket iş görüyordu. Hükümet öncelikle petrol üretiminde bu tür büyük «işbirlikleri»ni destekliyor. Zaten bu, hükümetinin yurtsever olmadığının belli başlı göstergelerinden birisidir. Ekvador Devlet Petrol Şirketi'ne (CEPE) mali yardım sağlamayı reddeden hükümet uluslararası şirketlere

(3) 1969 yılında Cartagena anlaşmaları uyarınca oluşturulan ve Bolivya, Kolombiya, Ekvador, Peru ve Venezuela'yı kapsayan bölgesel ekonomik kuruluş. (Not Red.)

halkımızın doğal kaynaklarını sömürerek kâr etme olanağını sağladı. Geçtiğimiz yıl yeni yataklar konusundaki her türlü proje askıya alındı ve Ulusal Petrol ve Gaz İdaresi'nin teknik standartlarına aykırı bir şekilde bilinen yatakların aşırı biçimde işletilmesi sürdürüldü. Bu politika OPEC'e karşı yürütülen oyunun bir parçasıdır. Ekvador OPEC tarafından düzenlenen üretim kotalarını bilmezlikten gelmiştir. Geçtiğimiz Aralık ayında yapılan OPEC toplantısında bu kotaların kaldırılması yönünde oy kullanmıştır. Ekvador hükümeti ilk fırsatta ülkenin OPEC'ten çekilmesine ve Latin Amerika için ayrı bir örgüt kurulmasına yeşil ışık yakmıştır.

Başkan, uluslararası şirketlerin CEPE'nin uzun erimli perspektif planlarına katılmalarına izin vererek, bu ahtapotların petrol sanayine yaptıkları yatırımların rizikosunu azaltarak bir vatan haini gibi davranmıştır. Bunun yanı sıra petrol üretiminin % 80'ini ve bilinen petrol yataklarının % 90'ını engelleyerek, bu şirketin faaliyetini sınırlamaktadır. CEPE'nin bu kartelin hisse senetlerini denetimi altında tutmasına rağmen bunlar yapılmıştır.

Yukarda saydıklarımıza tek olarak General Rene Vargas Pazos'un son olarak yaptığı incelemeyle uluslararası petrol şirketlerinin hükümetle yaptıkları kontratlara, çıkartma masraflarından yararlanarak, yatırdıkları sermayeden alınan faiz biçiminde aşırı kar elde etmelerini sağlayan ve bu şekilde elde ettikleri kazançları vergiden muaf tutan bir maddeyi koymayı becerdikleri de açığa çıktı.

Başkan'ın uluslararası şirketlere vadelerini yerine getirmek için gösterdiği bu gayretçilik, gerek kentlerdeki gerekse kırlardaki küçük üreticilerin durumunu olumsuz yönde etkiliyor. Bu küçük üreticiler umutsuzluğa düşüyor. Devletin ayırdığı az miktardaki fonlar yardımcı olamıyor. Kıyı bölgesi Tarım İşçileri Federasyonu'nun 1985'de yapılan 7. Kongresi'nde şu saptama yapıldı: Kredilerin küçük bir bölümünün kooperatifler yoluyla köylülere ulaştığı ve kredi koşullarının iyice ağırlaştığı durumda köylüler borçlarını ödeyemez hale gelmişlerdir. Tam bir çöküşten kurtulmak için borç ödemenin ertelenmesini istemişlerdir ... Köylüler resmi kredi verenlerin borç kapanından kurtarılmalıdır ... Resmi kredi verenler küçük mülk sahiplerine karşı çok acımasız davranırken büyük toprak sahiplerine son derece esnek ve uysal davranıyorlar.»<sup>(6)</sup>

Toprak reformuna gelince hükümet bu reformu bir kenara bırakıp, büyük toprak mülkiyetinin korunmasını güvence altına almayı kabul etti. Hükümet ülkenin doğusunda yağlı Afrika hurma ağacı plantasyonlarının bulunduğu geniş bir alanda bu konuda ödünler verdi. Bu tam da Ekvador Amazonu Yerli Milliyetleri Konfederasyonu'nu<sup>(7)</sup> oluşturan ve teknik

<sup>(6)</sup> Reforma Agraria Democratica, Ahora! Guayaquil, 1985, s. 10.

<sup>(7)</sup> Kızılderili milliyetler Ekvador nüfusunun yaklaşık % 40'ını oluşturuyor. (Not Red.)

grupların yok edilmesine ve yerli ve yabancı işletmeler tarafından insafsızca sömürülmelerine ciddi bir şekilde karşı koyan Kızılderili topluluklarının yaşayış biçimlerini, toplumsal örgütlenmelerini bozmak oluyordu.

Febres Cordero'nun dış politikası son derece gericidir ve emperyalizmin dış politikasına bağlıdır. Latin Amerika'da dış borçların topluca ertelenmesine en çok karşı çıkan Ekvador'dur. Ekvador And Grubu'nun yukarıda sözünü ettiğimiz kararını bilmezlikten gelmekte ve OPEC içinde de beşinci kol rolü oynamaktadır. Sandinistlere yöneltilen asılsız ithamları ve Ekvador'da görevli Nikaragua diplomatik misyonu üyelerine karşı yürütülen rezilce iftira kampanyasını ciddiye alan şimdiki yönetim bu Orta Amerika ülkesiyle ilişkilerini kesmiştir. Delhi'deki Ekvador Elçiliği faaliyetlerini kelimenin gerçek anlamında durdurmuştur. Buna karşılık bölücü ayrılıkçı Sih'ler Quito'ya yerleşmiş ve onların burada «Halistan Evi» diye adlandırılan bir yer açmalarına izin verilmiştir. Amerika Devletleri Örgütü'nün son toplantılarından birinde Ekvador, Pinochet rejimini mahkum eden bir kararın onaylanmasını engellemiştir. Hükümet Güney Afrika ile ticaret ilişkileri kurmayı ve ırkçı rejime Ekvador'da bir ticaret temsilciliği açma olanağı sağlamayı denemiştir. Latin Amerika ekonomik sisteminin 10. kuruluş yıldönümü dolayısıyla düzenlenen konferansa defefasyon yollamayı reddetmiş ve Kolombiya'da gerillaların Adalet Sarayı'nı ele geçirmeleri üzerine askerlerin düzenledikleri kırımını selamlamıştır.

Bütün bu bir dizi olgu şimdiki hükümetin dış politikasının son derece gerici olduğunu göstermektedir. Febres Cordero'nun Küba'yı ziyareti gerek yurt içinde, gerekse yurtdışında şiddetli tepkilere yol açmıştır. Çünkü bu ziyaret Cordero hükümetinin çizgisine ters düşmekteydi.

EKP, Ekvador'la Batı yarıküredeki ilk sosyalist devlet arasındaki diplomatik ilişkilerin güçlendirilmesinin, barış içinde yanyana yaşama politikasına nesnel olarak uygun düştüğü, emperyalizmin Küba devrimini ablukaya alma politikasını bozucu bir rol oynayacağı kanısındadır. Bununla birlikte biz hükümetin, Küba gezisine iki nedenden ötürü giriştiğini düşünüyoruz. Birincisi, dış borçların ertelenmesi gündeme geldiği zaman daha elverişli koşulları sağlamayı arzulayan hükümetin emperyalizm ile işbirliği yapması ve Latin Amerika ülkelerinin ortak çıkarlarına ihanet etmesi dolayısıyla iyice azalan saygınlığını kısmen de olsa yeniden sağlamak istemesidir. İkincisi, hükümetin Ekvador'lulara «demokratik» olduğunu ispatlamak ve böylece muhalefeti ulusal çıkarları değerlendirme konusunda dar görüşlülük ve başarısızlıkla itham etmek istemesidir. Biz, söz konusu ziyaret ülkedeki demokratik ve devrimci güçlerin bir kesimi arasında belirli bir bulanıklık yaratsa da bu hedeflere ulaşılmadığı kanısındayız.

Bununla birlikte ülke içindeki durum iyice endişe vericidir. Neoliberal ekonomik gelişme modelinin uygulanmaya konmasıyla Ekvador toplumu-

nun geleneksel sorunları daha da çetinleşmiştir. Emekçiler çok güç koşullarda yaşamaktadır. Bugünkü gerçek durumu tam yansıtmayan resmi istatistiklere göre kentlerdeki kalıcı işsizlik çalışabilir nüfusun % 10'u dolayındadır. Kısmi işsizlik ise kentelerde yaşayanların % 45'ini, kırlarda yaşayanların ise % 55'ini kapsamaktadır. 1985'in sonunda 200 işletme iflas tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Bu da 30 bin işçinin işsiz kalması anlamına geliyordu. Çocuk ölümü oranı binde 64'e yükseldi. Ekvadorluların yaklaşık % 47'si sürekli az besleniyor. Hastalıklar, konut sıkıntısı, okumayazma bilmezlik ve suç işleme halkımızı kasıp kavuruyor. Halkımızı bugünkü rejim geriliğe mahkum ediyor.

Deneyim, zor kullanımına ve devlet terörüne başvurmaksızın neoliberal bir politika uygulanamayacağını gösteriyor. Bu da rejimin despotik, otoriter, son derece baskıcı ve çürümüş bir nitelik taşımasına yol açıyor. Zulüm ve işkence, insan haklarının ve bireysel özgürlüklerin çiğnenmesi günlük olaylar durumuna gelmiştir. (İşler o duruma gelmiştir ki, hiç de ilerici olmayan İnteramerikan Press Association Başkan'dan iki kere basın özgürlüğünü güvence altına almasını istemiştir). Sağcı paramiliter gruplar hiç çekinmeksizin operasyonlar düzenliyorlar, dehşet saçıyorlar ve istikarsızlığa neden oluyorlar. Seçimlerde kazanılan bir zaferden çok perde arkasında dönen oyunların bir ürünü olan parlamenter çoğunluk Anayasa'yı sistemli bir şekilde çiğniyor.

Başkan Kongre'yi ve Yüksek Seçim Kurulu'nu denetimi altına aldı ve Yüksek Adalet Divanı'na da kendi adamlarını yerleştirdi. Şimdi ise Anayasa'ya Güvenceler Mahkemesi'ni de kontrolü altına almak istiyor ve Anayasa'da değişiklik yaparak, yargıç kararı olmaksızın tevkif edilememe hakkı da dahil, hukuksal ve politik hakları kararnamelerle kısıtlayacak yetkileri edinmek istiyor. Başkan ustaca bir manevra çevirerek, seçim yasasında değişiklik yapmayı ve Ocak ayında yapılması kararlaştırılmış olan Kongre seçimlerini ve yerel yönetimler ve belediyeler için yapılacak kısmi seçimleri engellemeyi becerdi. Yönetim bu yoldan zaman kazanarak Anayasa'da milletvekillerinin görev süresini iki yıl uzatacak bir değişiklik yaparak, parlamentodaki bugünkü güçler dengesini korumayı planlıyor.

Ekvador halkı bu çizgiye elbette karış çıkıyor. Halkın savaşımında üç ulusal sendikal merkez en önde yer alıyorlar.

Ekvador İşçileri Konfederasyonu (EIK) oligarşinin koruduğu Başkan Carlos Arroyo Del Rio'nun diktatörlüğünü devirmek için verilen çetin savaşımardan sonra 1944 yılında kuruldu. Bu Konfederasyonun oluşması ve kurulması o zamanlar sürmekte olan dünya çapında faşizme karşı verilen kavganın bir parçasıydı. Bu konfederasyon geniş emekçi kesimlerini bir araya getiren bir örgüt olarak daha başlangıçtan devrimci ve enternasyonalist sınıf konumlarını benimsedi. Katolik Kilisesi'nin ise ken-

di sendikal örgütü vardır. 1938 yılında kurulan Ekvador Hristiyan Sendikaları Konfederasyonu belirli bir evrimden sonra 1972 yılında Ekvador Sınıf Örgütleri Sendikal Merkezi (ESOSM) adını aldı. Bu yeni isim de, sözkonusu ulusal konfederasyonun, yönelimi Hristiyan Demokrat kalmakla birlikte, uğradığı platform değişikliğini yansıtmaktadır. Üçüncü önde gelen ulusal konfederasyon ise 1962 yılında amerikan sendikacılığının etkisi altına kurulan Ekvador Hür Sendika Örgütleri Konfederasyonu'-(EHSÖK)dur. Amerikan sendikacılığı fikirlerini yayan ve açık antikomünizm yapan EHSÖK kurulduğu günden bu yana EİK'ya karşı çıkmaktadır.

1970'lerde sendikal harekette birlik eğiliminde artış görüldü. Bu, bir yandan EİK'nın tutarlı sınıf çizgisinden, öte yandan da diğer iki işçi örgütündeki iç değişikliklerden ileri geliyordu. Bu son iki konfederasyonda sol akımlar saygınlık kazanmaya başladılar ve giderek güçlenerek, yönetime geldiler. Bunun sonucunda ESOSM üyelerinde bir ayrışma görüldü. Bir kısmı hristiyan demokrat olarak kalırken sol kanadı EİK'yla bağlaşıklık kurdu. EHSÖK'de de aynı şekilde bir bölünme meydana geldi. Üyelerinin büyük bir kısmı sınıf konumlarına geçmeye başladılar.

1980'lerin başlarında birlik savaşımı doruk noktasına yükselerek Ekvador İşçileri Birlik Cephesi oluştu. Bu cephe üç büyük işçi örgütünü kapsıyor, tek yerden yönetiliyor ve kendine özgü antiemperyalist, demokratik ve antiligarşik bir platformu var. (8)

Kapitalist ilişkilerin sağlamlaşması ile birlikte işçi sınıfı sayıca da önemli ölçüde güçlendi ve bileşiminde önemli, nitel değişiklikler meydana geldi. Bu da proletaryanın ulusal sorunların çözümündeki rolünü artırdı. Petrol, elektrik ve inşaat işçileri federasyonları, onların yanısıra özel «proleter» işçi örgütleri, toplumdaki politik havayı büyük ölçüde belirleyen sendikal harekette gözle görülür bir etki kazandılar.

Son yıllarda yığınların savaşkanlığının artması EİK'ya işçiler arasında daha da yüksek bir prestij kazandırdı. Partimiz bunun EİK'nın kendi girişimlerinden, üç işçi örgütünün birliği için gösterdiği çabalardan (bu üç işçi örgütünün ortam programı ağırlıklı olarak EİK tarafından hazırlanmıştır) ve partinin proletarya arasından gelen üyelerinin artmasından ileri geldiği kanısındadır. Kuşkusuz ki gerek EHSÖK gerekse ESOSM pek çok antikomünist ve antisovyet yargılar ve bunların yanısıra goşist duygular beslemeye devam etmektedirler. Bununla birlikte ortak birlik stratejimiz ortak eylemler yapmanın yol ve araçlarını bulma olanağını bize sağlıyor. Bu kendisini en iyi bir şekilde Ekvador İşçileri Birlik Cephesi'nin girişimiyle hükümetin IMF'nin diktasına boyun eğme politikasına karşı yapılan çok sayıda grevde ve ulus çapında eylemde gösterdi.

(8) Ayrıntılar için bak: Luis Emilio Veintimilla: «Geleceğin Yolu'nu döşerken», BSS, 1984, Sayı 2. (Not Red.)



60'lı yıllarda ve 70'li yılların ilk yarısında büyük boyutlara ulaşmış olan köylü hareketi bugünkü bunalım koşullarında işçi sınıfı hareketinin gözle görülür bir şekilde gerisinde kalıyor. Karşı karşıya bulunduğumuz güçlüklerden birisi de günümüzde orta katmanların üyelerinin hepsinin proletaryanın savaşımının kendi çıkarlarını da dile getirdiğini anlayamamalarıdır. Böyle olmakla birlikte çok sayıda orta katman üyesi yapılan ulus çapındaki eylemlere katılıyor. Bu eylemler esnaf örgütleri, Devlet Memurları Konfederasyonu, Ulusal Şöförler Birliği ya da Eğitim İşçileri Ulusal Birliği gibi örgütler tarafından destekleniyor.

Ekvador'daki Kızılderililerin hareketi ise son derece çeşitlilik gösteriyor. And dağlarının iki yanında yaşayan yerli nüfusa gerikalmış Amazon topluluklarında yaşayanlar arasında toplumsal gelişme ve bilinç düzeyi bakımından gözle görülür bir fark vardır. Komünistler Kızılderililer arasında aktiftirler. 1930'larda ilk «Kızılderililer Sendikaları»nın kurulmasına yardım eden EKP olmuştur. Bu sendikaların kurulmasını herşeyden önce Kızılderili topluluklarını ve onlara ait olan toprakları savunma ve latifundiya sistemine son verecek bir toprak reformu gerçekleştirme gerekliliği zorunlu kıldı. Bununla birlikte EKP MK Genel Sekreteri Rene Mauge'nin 1985'de Quito'da düzenlenen bilimsel bir seminerde özeleştiriyi yaparak gösterdiği gibi komünistler Kızılderili halkın geniş kesimlerini günlük savaşıma çekmek için yeteri kadar çaba göstermemişlerdir. Bugün ise parti bu açığı gidermek için özel bir çaba gösteriyor.

Partimiz birliği sağlamanın ülkedeki ilericilerin üstesinden gelmeleri gereken bir sorun olduğunun farkındadır. Bugün Sol üç ana bağlaşıklık-tan oluşuyor. Bunlardan birincisi EKP, bağımsız sol ve bazı diğer daha küçük örgütlerden oluşan Geniş Sol Cephe (GSC)'dir. Onu Sosyalist Cephe (SC) izliyor. Sosyalist Cephe eski sosyalist ve devrimci sosyalist partileri ve EHSÖK üyelerini biraraya getiriyor. GSC ile SC arasında Ekvador toplumunun tanımı, devrimin amaçları ve devrimi gerçekleştirme-nin yol ve araçları gibi önemli temel noktalarda farklılıklar vardır. Üçüncü bağlaşıklık ise Demokratik Halk Hareketi (DHH) adını taşıyor. DHH Marksist-Leninist Komünist Partisi diye adlandırılan, 1960'larda Mao-culuğun etkisiyle EKP'den kopan bir grubun çevresinde biçimlendi. DHH bugün de antikomünist ve antisovyet önyargıları yaymaya devam etmekle birlikte artık şimdiki rejimin halk düşmanı politikası karşısında öteki sol güçlerle dava birliği yapıyor, Ekvador İşçileri Birlik Cephesi'nin düzenlediği ulusal çaptaki grevlere katılıyor. DHH'nın resmi açıklamaları onun bütün demokratların güçlendirilmesi ve birleştirilmesi doğrultusundaki çabalara katkıda bulunmak konusundaki politik isteğini açıkça gösteriyor.

Ekvador solunun programlarındaki farklılıklar; kuşkusuz, birliğin başa-rılmasını güçleştiriyor. Bununla birlikte biz komünistler devrimci bir şekilde, kararlılıkla ve cesaretle özen gösterilirse bütün ilerleme taraftarlarını

birleştirme sürecini önemli ölçüde yoğunlaştırmayı olanaklı kılacak objektif koşulların ülkede oluştuğu kanısındayız.

Birliğin Kongre'de, Parlamento'da şimdiden bir gerçek haline gelmiş olduğu gözönünde tutulursa bu yaklaşım tamamen yerindedir. GSC, SC ve DHH, onların yanısıra ulusal reformist ve sosyal reformist gruplar bir ilerici Parlamento Koalisyonu'nda biraraya gelmişlerdir. Komünistler bunun politik durumdaki tehlikeli gidişi önlemek ve bunalımın yol açtığı vahim sorunları çözmek için yığınları biraraya getirebilecek geniş ve ilerici halk blokunun temelini oluşturabileceğine inanıyorlar. Yukarıda sözü geçen politik ve ekonomik görevler devrimci değişiklikler yapılmasını sağlayacak demokratik bir halk hükümeti kurulmasıyla yerine getirilebilir.

Aynı zamanda parti ülkemizdeki en etkili işçi örgütü olan EİK'de komünistlerin eskiden beri sahip oldukları konumlardan yararlanarak, işçi sınıfının birliğini güçlendirmek ve daha yüksek bir düzeye çıkarmak için çalışıyor.

1981'de yapılan 10. Kongresinden sonra ortaya çıkan hataların ve sektör duyguların üstesinden gelirken EKP sağlam bir demokratik, anti-oligarşik ve antiemperyalist blok oluşturma işine, pekçok tehlikeleri de içeren güç, ama zorunlu bir yolda yürümeye koyuldu. Bu görevi yerine getirebilmek için GSC'nin yapısını güçlendirmek ve faaliyetini yükseltmek zorunludur. GSC halkın iktidara gelmesini sağlayabilecek geleceğin daha geniş bağlaşıklıklarının çekirdeğidir.

Biz bütün çabamızla güçlü bir yığın hareketine dayanan demokratik bir çözüm getirmeye katkıda bulunmalıyız. Böylesi bir çözüm devletin de sosyal-ekonomik yapısında ve mahiyetinde değişiklikleri zorunlu kılacaktır.

Biz, dış borçların ödenmesinin reddedilmesini stratejimizin başta gelen bileşenlerinden birisi olarak görüyoruz. Fidel Castro bu son derece ciddi sorunu zamanında ele aldı, kitamızdaki devrimci ve demokratik hareketin istemlerini toparlayan bir öneri yaptı. Biz bu yaklaşımın ulusal sınırları aşan bir görev olan Latin Amerika'nın bütünleşmesi, yeni sömürgecilığe karşı savaşım ve daha sıkı birlik sağlama çabalarına yeni bir itki vermeyi olanaklı kıldığı düşüncesindeyiz.

Bir zamanın sömürgeci devletleri geliştirmekte olan ülkelere dışarıya pompaladıkları parayı kendi ödemeler dengesi açığını kapatmakta kullanıyor ve militarist programlara yatırıyorlar. İşte bu nedenledir ki, dış borçlarını ödememe savaşımı silahlanma yarışına son vermek için, nükleer ve kimyasal silahları ortadan kaldırmak için, yeni bir uluslararası ekonomik düzen için verilen bir savaşım durumuna geliyor.

Günümüz koşullarında komünistlerin savaşımı günden güne güçleşip

yoğunlaşıyor. EKP 60. kuruluş yıldönümünü uluslararası finans kapitalin dayattığı halk düşmanı bir ekonomi politikası uygulayan gerici hükümete karşı ciddi bir şekilde direnerek kutluyor. Ama biz geleceğe iyimserlikle bakıyoruz. Çünkü EKP ileri bir ideoloji ve en ön cephede olma kararlılığıyla donanmıştır. Marksizm-Leninizm bizi toplumun devrimci dönüşüme uğratılmasında yol gösterici rol oynayan bilimsel bir dünya görüşüyle donatıyor. Kaldı ki biz uluslararası komünist hareketinin tarihle birlikte büyüyüp yenilenmeye devam eden ve her parti tarafından yaratıcı bir şekilde özümsemeye her zaman açık olan muazzam deneyimini görmezlikten gelmiyoruz.

Yüce Lenin'in partisinin birkaç zaman önce yapılan 27. Kongresi bunun örneğini verdi. SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov'un «Parti, eğer kendisi sürekli bir gelişme içindeyse, kusursuzluk» tutkusundan kurtulabilmişse, elde edilenleri eleştirel bir gözle değerlendiriyorsa ve yapılması gerekenleri açıkça görebiliyorsa, yeni ödevleri başarıyla çözebilir»<sup>(9)</sup> sözlerine tamamen katılıyoruz.

Geriye baktığımız zaman, Ekvador Komünist Partisi'nin 60 yıl önce içersinden çıkmış olduğu halkın çıkarların ardıcıl bir şekilde savunduğunu ve geçmişteki yanlış yargılara ve hatalara rağmen dünya devrimi büyük davasına kendi payınca katkıda bulunduğunu yürekten söyleyebiliriz.

---

(9) Mihail Gorbaçov, SBKP MK'sinin 27. Parti Kongresine Sunduğu Politik Rapor, Moskova, 1986, s. 88.

## Zorbalığa son verilmelidir!

3 Mart 1986 tarihli «Cumhuriyet» gazetesi, 1980'de sıkıyönetim ilan edilerek yasaklanmadan önce İstanbul'da yayınlanan «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin sorumlu yazı işleri müdürü Haluk Seçkin Meriç hakkında verilen mahkumiyet kararının Yargıtayda onaylandığını bildirdi. Haluk Seçkin Meriç TKP MK Genel Sekreterinin iki yazısını yayınladığı için 7,5 yıl hapis ve 2,5 yıl da sürgün cezasına çarptırıldı.

«Cumhuriyet» gazetesi bugün Türkiye'de 27 gazetecinin hapisanede bulunduğunu yazıyor. Bunlar, haklarında açılan davalar sonucunda toplam 3 bin yıl hapis cezasına çarptırıldılar. Böylece görüldü ki, Batı Avrupa kapitalist ülkeleri kitle iletişim araçlarının dünya kamuoyunu yanıltmak için «Türkiye'de demokratikleşme süreci»nin devam ettiği yolundaki yaygaralar kopardıkları bir sırada, diktatörlük rejimi basına saldırılarını sürdürüyor.

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi 40 dilde yayınlanıyor ve dünyanın 145 ülkesinde dağıtılıyor. Dünya kamuoyu bu derginin ardıcıl olarak barışın korunması için çalıştığını ve emekçilerin haklarını savunduğunu biliyor. Bu derginin yasaklanması, bunu yayınlayanların kovuşturulması, 27 gazetecinin hapse tıklması, komünistler, Barış Derneği yöneticileri, DİSK yöneticileri, onbinlerce başka demokrat hakkında açılan yüzkırtarıcı davalar gibi, bunların hapse atılması gibi zorbalık eylemleri zincirinin sadece bir halkasıdır. 1980'de Türkiye'de yapılan askeri darbeden sonra 29 kişi politik eylemlerinden ötürü idam edildi, yüzlerce kişi sorgulama sırasında yapılan işkencelerden öldü.

Türkiye'deki rejim, emekçilerin aktifliğinin artmasına (Şubat ayı sonunda İzmir'de «Barış, Ekmek ve Özgürlük» belgisi altında yapılan yığinsal işçi gösterisi buna tanıklık ediyor), büyük bir öfkeyle karşı koyuyor. Mart ayı başında iktidar çevreleri basına karşı yeni bir saldırı başlattılar. «Gençleri zararlı yayınlardan korumak» gerekçesiyle alelacele yeni bir yasa kabul edildi. Bu yasa, sıkıyönetimin olmadığı durumlarda bile görevlilere, mahkeme kararı olmadan, basın organlarını yasaklama ve toplatma hakkı tanıyor.

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinde (sayı 4, 1983) Türkiye egemen çevrelerinin ilerici ve yurtsever güçlere karşı uyguladıkları baskılar belirtildi. Komünistlerin bu tür uyulamaları yasadışı saydıkları ve hapislerdeki tüm demokratların serbest bırakılmasını istedikleri vurgulandı. Şunu da hatırlatalım ki, hapisanede bulunan gazeteciler (Haluk Seçkin Meriç de dahil) Ceza Kanunu'nun 142. maddesine dayanılarak cezalandırılmışlardır. Ceza Kanunu'nun 141. ve 142. maddeleri 30'lu yıllardaki İtal-

yan Ceza Kanunu'ndan alınmışlardır ve «sınıf egemenliği» kurulması amacıyla propaganda yapanların ya da örgütlü eylemde bulunanların uzun yıllar hapis cezasına çarptırılmasını öngörüyor. Bugün birçok burjuva gazetesi bile, bu maddelerin yalnız komünistlere ve öteki sol güçlere karşı değil, aynı zamanda tüm ilerici görüşlü kişilere, politik bakımdan aktif yurttaşlara karşı yönelik olduğunu belirtiyor.

Yaşam, Türkiye'de sınır çizgisinin nereden geçtiğini giderek daha açık biçimde ortaya koyuyor. Bu çizginin bir yanında emperyalizmin en saldırgan çevrelerinin suç ortakları, diktatörleriyle, askeri cuntasıyla ve «sivil hükümet»iyle birlikte oligarşi, diğer yanında tüm diktatörlüğe karşı çıkanlar, barış için, insan hakları, özgürlük için, yaşam için savaşım verenler yer alıyor.

**Ali İleri**

*TKP Merkez Komitesi üyesi*

*TKP'nin dergideki temsilcisi*

## Ortak eylemlerin gerçek temeli

*1-2 Şubat 1986'da Bonn'da Federal Almanya Cumhuriyeti barış hareketinin düzenlediğı konferansa katılanlardan Günther Wilke'den bir mektup aldık. Konferansta nükleer savaş tehlikesini önleme, toplumsal güçlerin barışı koruma çalışmalarını etkili kılma savaşımıyla ilgili sorunlar ele alınmış. Bu mektubu kısaltılmış olarak yayınlıyoruz, bunda ele alınan sorunların dergimiz okuyucularının geniş çevrelerinde büyük ilgi uyandıracığını sanıyoruz.*

... Konferans üzerine kendi izlenimlerimi paylaşmak istiyorum. Konferans, ülkemizde barışçı bir gelecek ve silâhsızlanma için savaşımızda önemli bir olay oldu.

Daha önceki konferanslarda barış hareketine katılan çeşitli sosyal-politik güçlerin temsilcileri çoğu kez güçbela anlaşmaya varabiliyorlardı. Bu forumda onlar tüm farklılıklara rağmen, politik irade birliğini ve barış hareketinin yeteneğini göstermek istiyorlardı. Bu, M. S. Gorbaçov'un 15 Ocak 1986'da yaptığı açıklamasıyla <sup>(1)</sup> ilgili olarak kabul edilen kararda da ifadesini buldu. Konferansa katılanlar Federal Almanya hükümetinin bu önerilere yapıcı bir yanıt vermesini istediler.

Kararda şöyle deniliyor: «Silâhsızlanma sürecinde ortak çaba göstermek için elverişli önkoşulları yaratmak üzere 1986 Martında Hunsrück'a <sup>(2)</sup> «Cruise» roketleri yerleştirilmesi plânlarından vazgeçerek, artık yerleştirilmiş bulunan «Pershing-2» roketlerinin kaldırılması yönünde adım atılabilir. ABD'den, Sovyetler Birliğinin nükleer denemelerle ilgili uyguladığı moratoryuma yanıt olarak tüm nükleer denemeleri durdurmasını, stratejik savunma girişiminden ve Batı Avrupa için roketsavar sistemi oluşturma plânından vazgeçmesini açıkça istemek gerekiyor.»

Tartışmalara katılanlar kendi düşüncelerini ifade ederken ileri sürülen görüşlerin farklı olmasına rağmen, bu kararın oybirliği ile kabul edilmesi bende büyük bir etki yaptı. Örneğin, Federal Almanya Silâhsızlanma, Dostluk ve Barış Komitesi üyesi Achim Maske Sovyetler Birliği'nin önerdiği üç aşamalı yeni silâhsızlanma plânının esinlendirici ve perspektifli olduğunu açıkladı. Bunun gerçekleştirilmesiyle bundan 40 yıl önce Hiroşima ve Nagazaki'de başlatılan ve insanlığın varlığını tehdit eden süreç durdurulabilir. O, barış hareketinin Sovyetler Birliği'nin önerilerinin Fede-

(1) 2.000 yılına kadar nükleer ve kimyasal silâhların her yerde ve tümünün yok edilmesi için Sovyet plânının ayrıntılarını «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin 1986 yılının 3. sayısında bulabilirsiniz. (Not Red.)

(2) Hasselbach kenti yakınlarındaki ABD askeri üssü. (Not Red.)

ral hükümete politik baskıyı artırmak için kullanılabileceğini ve kullanılmasının gerekli olduğunu belirtti.

Andreas Zumach, «Bağışlatma işareti-barışa hizmet etmek» Eylemi adlı hristiyan örgütünün temsilcisidir. O, ABD'nin Moskova'nın girişimlerine, herşeyden önce tek taraflı olarak uygulamaya başladığı ve daha sonra süresini uzattığı nükleer silâh denemelerini durdurma kararına yapıcı yaklaşım göstermesini ve buna uygun adımlar atmasını istedi. Andreas Zumach Sovyetler Birliği'nin son önerilerine büyük değer biçti, ama aynı zamanda barışın korunması uğrunda ortak eylemler için sadece bunun ileri sürülmesine itiraz etti. Bunun Federal Almanya'da barış hareketinin eylem alanını daraltacağını ileri sürdü.

Konferansa katılan 700 kişiden sadece birkaçı M. S. Gorbaçov'un önerileriyle ilgili kararı desteklemedi. Onlar Sovyetler Birliği'nin girişimine karşı ABD'nin takındığı olumsuz tutum nedeniyle Sovyet-Amerikan görüşmelerinde bir ilerleme sağlanacağına inanmıyorlar. Onlar Moskova'nın ileri sürdüğü fikirlerin barış hareketinin yığınları seferber etmesine engel olabilecek bir durum yaratabileceğinden endişe ediyorlar.

Alman Komünist Partisi Yönetim Kurulu üyesi Wolfgang Gehrke başka bir görüş belirtti. O, şöyle dedi: Gorbaçov yoldaşın önerisi ülkemizdeki barış hareketinin istemlerine uygundur. Wolfgang Gehrke'nin bu sözleri, konferansa katılanlar tarafından, genellikle Alman Komünist Partisi'ni desteklemeye yanaşmayanlar da dahil, alkışlarla karşılandı. Çünkü Wolfgang Gehrke bu öneriyi, bizim son yıllarda çözümü uğrunda büyük çalışmalar yaptığımız sorunun, yani insanlığın temel sorununun, nükleer savaş tehlikesinin giderilmesi sorununun en yakın bir gelecekte çözümü için somut yolu olarak görenlerin görüşünü dile getirdi.

Federal Almanya barış hareketi birçok açıklamasında tekrar tekrar şu fikri vurguladı: «Daha çok silâh, daha büyük güvenlik sağlamıyor.» Harekete katılanların tümü işte buna kesinlikle inanıyorlar. İşte bu nedenle Sovyetler Birliği'nin nükleer silâhların yok edilmesini ve uzayın silâhlandırılmasının önlenmesini öngören barış önerilerini, Reagan'ın «Stratejik Savunma Girişimi» programıyla kıyaslayarak, onlar şu sonuca varıyorlar: ABD'nin önerdiği barış dünyada durumu istikrara kavuşturmuyor, tersine daha da istikrarsızlaştırıyor, «Stratejik Savunma Girişimi» silâhlanma yarısını daha da artırıyor.

Konferansımızdan hemen sonra Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin Parlamento-politik basın sözcüsü Sovyetler Birliği'nin önerileri etrafındaki tartışmaların, özellikle «Stratejik Savunma Girişimi» üzerinde durulmasının gerekliliğini azaltmayacağı görüşünü ifade etmiştir. Barış hareketinin «Fildişi kulesinden aşağıya inmesi ve eski ve yeni destekçilerinin yeniden aktifleşmesi için olanakların sağlandığına işaret edildi.

Diyelim ki, Federal Almanya barış hareketi hiç bir zaman «Fildişi kulesi»nde olmamıştır. Ama halkın çoğunluğunun iradesine karşın «Pershing-2» roketlerinin yerleştirilmesinden sonra, bu harekete katılanların belirli bir kısmı, aşılması gereken bir hayal kırıklığına uğradı. Ve bu aşıldı. Sovyetler Birliği'nin önerileri ülkemiz barış hareketinin eylemlerine yeni bir ivme verdi.

Ben, konferansta Federal Almanya'nın en kuzey eyaleti Schleswig-Holstein topraklarındaki hareketin temsilcilerinden biriydim. Bonn'a biz boş elle gelmedik. Biz komitemizde Gorbaçov yoldaşın plânı üzerinde geniş bir tartışma yaptık. Şu olgu çok önemli bir gelişmeydi. Komitemizde temsil edilen 22 kentteki 15 parti ve örgütten yalnız birisi Moskova'nın yeni önerilerini selâmlayan karara katılmaya razı olmadı. Belgede şu belirtiliyor: «Birleşik Amerika'nın iki tarafın da moratoryum uygulamasından vazgeçmesi için hiçbir neden yoktur; eğer ABD ciddi olarak istikrarı güçlendirmek istiyorsa, Gorbaçov'un önerilerini kabul etmemek için hiçbir gerekçe yoktur. Bu, ABD halkına ve ona bağlı devletler halklarına büyük miktarda kaynaklar taarruf etme olanağı verecektir.»

İlk kez ülkemizde Sovyetler Birliği'nin girişimleri açık olarak geniş çapta destek gördü. Aynı zamanda Federal Almanya barış hareketinin konferansında ilk kez Sovyetler Birliği'nin barış plânlarına çok olumlu değer biçildi.

Önceleri, biz komünistlerin, her iki büyük devlete de sürekli güvensizlik belirtilmesiyle karşı karşıya geldiğimiz oldu. Bu yıl Paskalya barış yürüyüşlerine katılma çağrılarında şu net olarak belirtildi: Silâhlanma yarışının temel nedeni, Washington yönetiminin uyguladığı politikadır.

Şubat ayındaki konferansta barış hareketinin ileride yapacağı tartışmalar oybirliği ile saptandı. Mart ayında özellikle Gorbaçov yoldaşın plânını görüşmek üzere yeni bir konferans yapılması kararlaştırıldı. Böyle bir konferansın yapılması konusundaki görüş birliği, Sovyetler Birliği'nin girişimlerini ayrıntılı bir biçimde ele alma istemine yanıt veriyor. Bu istem, 11 Ekim 1986'da barışsever hareketinin Hunsrück'ta «Barışın korunması için eylem gereklidir» belgisi altında gerçekleştireceği girişime katılma arzusu kadar güçlüdür. Bu sonbahar girişimi, geneleksen Paskalya eylemleri, doğa bilimleri uzmanlarının, doktorların çalışmaları, barış hareketinin şu istemlerinin duyulmasına yardımcı olacak: FAC'nin uzay silâhı üretilmesiyle ilgili çalışmalara katılmasına izin verilmemeli; «Pershing-2» ve «Cruise» roketlerinin ülke topraklarından kaldırılması sağlanmalı; Federal Alman ordusunun saldırı silâhlarıyla donatılması önlenmeli; toplumun militaristleştirilmesi plânları suya düşürülmeli; silâh ihracatına son verilmeli ve «üçüncü dünya» ülkelerinin ezilmesine karşı savaşılmalıdır. Daha 1984'ün sonuna doğru Köln'de kabul edilen söz konusu 5 madde, barış hareketinin öz bakımdan bir bütün oluşturan bu istemler hareketimizin yakın gelecekteki çalışmalarını belirleyecektir.



Konferansta, Federal Almanya barış yandaşlarının gücünü irade ve eylem birliğinde gördükleri sürekli hissediliyordu. Örneğin, bu, A. Zumach'ın raporunda da yansımaları bulmuştu. A. Zumach, komünistlerin yeniden hareketin dışına itilmesini isteyenlere karşı kesin bir tutum aldı. Komünistlerin hareketin dışına itilmesinin söz konusu olamayacağını belirtti. Antikomünizmin ise hareketin sonunun başlangıcı olacağını söyledi. Onun sözleri alkışlarla karşılandı. Alman Komünist Partisi üyeleri kendilerini geniş barış hareketinin kopmaz bir parçası olarak görüyorlar. Onlar, aktifliği, politik olgunluğu ile kendini bir güç olarak, birleştirici bir faktör olarak kabul ettiriyorlar. Yığinsal iletişim araçlarıyla kızıştırılan antikomünizme ödün vermenin harekete bir yarar getirmediğini, hareketimizin düşmanlarının işine yaradığını bizde artık birçokları kavıyor.

Komünist Partisi barış taraftarlarının Hunsrück'taki sonbahar gösterilerini destekliyor. Konferansta Wolfgang Gehrke 1986'da bu büyük faaliyetin «Stratejik Savunma Girişimi» plânına karşı geniş bir kampanyanın başlamasının bir işareti olmasını belirtmiştir. O, konferansa katılanların alkışlarının yanısıra 1987'da Federal Almanya Bundestag seçimlerine bizim hareketimizin de katılmasının zamanı gelmiştir dedi. Sözcü barış sorununun seçimlerde başta gelen sorunlardan biri olması gerektiğini belirtti.

Barış hareketi 1986 yılı için büyük plânlar saptamıştır. Yakın zamanda grupların, partilerin ve örgütlerin kendi girişimlerini gözden geçirme kararı almıştır. Tartışmalar sırasında Gorbaçov yoldaşın önerilerine mutlaka önemli yer verilecektir. Gorbaçov yoldaşın girişimi, kuşkusuz, yeni bir enerji taşıyor, halkımızın ezici çoğunluğunun iradesine uygun amaçları formüle ediyor. 2.000 yılına doğru dünyamızın nükleer silâhlardan kurtarılıp kurtarılamayacağı, hiç kuşku yok ki, tamamen halklara, halkların aktifliğine bağlıdır. «Barışın korunması için eylem gereklidir» konulu Bonn Konferansının çağrısı da halklara yöneliktir.

Elbette ben mektubumda, konferansta görüşülen sorunların yalnız bazılarına değindim. <sup>(3)</sup> Bonn'daki iki günlük toplantıda egemen olan havayla ilgili daha çok şeyler yazılabilir. Konferansla ilgili olarak bir gazeteci, foruma katılanlarda beliren yeni bilinci dile getirdi. Ben bu görüşe katılıyorum. Yalnız şunu eklemek istiyorum: Bu bilinç, irade ve eylem birliği üzerinde yükseliyor. Tek sözle FAC'de barış hareketi çalışmalarını yeni bir iyimserlikle sürdürüyor.

<sup>(3)</sup> Mektupta, konferansta, özellikle FAC'de sendikaların plânladıkları grev savaşlarını desteklemeyi ve Güney Afrika halkıyla dayanışmayı öngören kararların yanısıra bir dizi başka kararın kabul edildiği belirtiliyor. (Not Red)

## Devrimin düşmanları kimlerdir?

*Burjuva basını bunları, «inançları için savaşanlar» anlamına gelen «mücahitler» olarak nitelemektedir. Başkan Reagan bunlardan Afgan halkının kurtuluşu için savaş veren «yurtseverler» olarak sözediyor. Ama Afganistan'da bunlara, Afgan dilinde haydutlar anlamına gelen «düşmanlar» deniyor. Gerçekte bunlar kimlerdir?*

### YAKIN TARIHTEN

27 Nisan 1978'de Kabil'de, Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin yönetiminde ulusal demokratik, antifeodal ve antiemperyalist devrim başlatıldı. Geri bir ekonominin ve geri toplumsal ilişkilerin bulunduğu bir ülkede gerçekleştirilen devrim feodalleri ve müritlerini silip süpürdü. Ulus, sosyal-ekonomik, kültürel, politik ve toplumsal yaşamındaki köklü değişiklikleri başlattı.

Afganistan'daki bu ilerici dönüşümler iç gericiliğin sert direnişleriyle ve ABD yönetici çevrelerinin öncülüğünü yaptığı dış gericiliğin şiddetli karşı eylemleriyle yüzyüze geldi. Washington daha 1978'de karşı devrimci Afgan cephesini oluşturmaya başladı. Washington monarşi yanlısı göçmenlere, aşırı sağcı Müslüman ve milliyetçi, aynı zamanda aşırı solcu grup ve örgütlere dayanmayı planladı. Emperyalist güçler bu grup ve örgütleri cömertçe finanse etmeye başladılar. Afgan karşı devrimcilerine yapılan dış yardımın yılda 1 milyar dolar olduğu tahmin ediliyor. Bu paranın büyük bir kısmı ABD'den gelmektedir. Geri kalan kısmı öteki NATO ülkeleri ve aynı zamanda Japonya, Suudi Arabistan, İsrail ve Çin tarafından temin edilmektedir.

Emperyalist devletlerin ve bazı Asya ülkelerinin istihbarat servisleri daha başından beri karşı devrimci örgütleri oluşturmayı iş edindiler. Bu fonlar da mevcut karşı devrimci örgütlerin güçlendirilmesi, yenilerinin kurulması, bunların paramiliter kamplarının ve üslerinin devamının sağlanması, gangsterlerin eğitimi ve silahlandırılması için kullanılmaktadır. Sinsi propaganda ile aldatılan binlerce Afganistanlı evlerini terkedip, çadırdan kamplara yerleştirdikleri, başta Pakistan olmak üzere, yabancı ülkelere geçtiler. Bu korkutulmuş, umutsuzluğa düşürülmüş yoksul insanlar «inançları için savaşanlar»ın saflarına alındılar.

ABD, İngiltere, Fransa, İran ve Suudi Arabistan'dan gelen ilk paralı askerler, Afgan karşı devriminin başlıca yuvasına dönüşen Pakistan'ın Kuzeybatı Sınır Eyaleti'nin başkenti olan Peşavar'a geldiler. Bu profesyonel katillerin birçoğu Vietnam, Kongo, Rodezya ve Angola'nın yurtseverlerine karşı kirli savaşlarda epey deneyim kazanmışlardı.

1978'de karşı devrimciler için çok sayıda silah gelmeye başladı. Bu silahlar ABD istihbarat örgütlerince Pakistan-Afganistan sınırı boyunca kurulan istihbarat merkezleri yoluyla ulaştırılıyordu. Silahların ulaştırılmasının örgütlenmesinde özellikle, zamanında ABD Başkanının ulusal güvenlik danışmanı olan Zbigniew Brzezinski çok aktif bir rol oynadı. (1)

Savaş hazırlıkları yapma görevi, Louis Dupree'nin başında bulunduğu CIA'lı uzmanlar grubuna verildi. Bu uzmanlar Afganistan'a sızacak olan teröristler ve sabotörler grupları oluşturdular ve onların eğitimlerini örgütlediler. (2) ABD gizli servislerinin katılımıyla Pakistan'da bu amaçla 120 dolayında eğitim kampı kuruldu. Bu kamplarda Amerikalı, Fransız, İngiliz, İsrailli, Mısırlı ve Pakistanlı uzmanlar «inançları için savaşanlar» a silahları ve patlayıcıları nasıl kullanacaklarını ve acımasız terör yöntemlerini nasıl uygulayacaklarını öğrettiler. 1979 yılından bu yana İslamabad'da Afganistan'daki casusluk, terör ve askersel eylemleri koordine eden bölgesel bir CIA karargahı bulunmaktadır.

Buna paralel olarak radyo propagandası ile, bildirilerle ve broşürlerle beyinlerin yıkanması sürdürülüyor ve Afganistan'da yıkıcılık, hükümete karşı muhalefet ve terörist eylemler kışkırtılıyor. Bu broşürlerden birinde, Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin bir üyesine yapılacak suikastin Allah'a 30.000 duaya eşit olduğu söyleniyor.

1979 yılı başlarında savaş hazırlıkları son aşamasına geldi. ABD yönetimi Afganistan Demokratik Cumhuriyeti'ne yardımı kesti ve ticaretini azalttı. Şubat ayında Başkan Carter CBS televizyonunda konuşarak, açıkça, Ortadoğu'da «yaşamsal ABD çıkarlarını» korumak için askersel güç kullanma tehdidinde bulundu. Kısa bir süre sonra binlerce isyancı, önceden hazırlanan yollarla Afganistan sınırından içeriye girdiler. Karşı devrimci birimler Pakistan ordusunca desteklendi, hatta bu askerlerden bazıları gangsterlere öncülük bile ettiler.

## KARŞI DEVRİMCİLERİN İNİNDE

ABD'nin Afganistan halkına karşı Afganlılar eliyle yürüttüğü ilan edilmiş savaş yedi yıldır sürüyor. Şu anda bu savaşa katılan, Pakistan'da, kısmen de İran'da üslenmiş 80'in üzerinde karşı devrimci grup ve çeşitli örgütler bulunmaktadır. Bu gangsterlerin liderleri zengin feodal ailelerin evlat ve torunları ve zengin din adamlarıdır. Aşağıda vereceğimiz örnek, halk hükümetine karşı savaşan en aktif karşı devrimci gruplardan bazılarının liderlerinin niteliklerini açığa çıkarıyor.

*Gulbuddin Hekmatyar*, Afganistan İslam Partisi'nin lideridir. Hekmat-

(1) Bak: «Time», 11 Haziran 1984, s. 10-13.

(2) Bak: The Secret War of CIA against Afghanistan. Kabul, 1984, s. 8-10.

yar, Orta Çağ kalıntılarını yaşatmaya çalışan bağnaz Müslüman Kardeşler grubunun başı olarak 1960'larda CIA ile bağ kurdu. Kendisi bizzat terörist eylemlere karıştı. Hekmatyar 1970 yılında bir öğrenciyi öldürmek suçundan hapse mahkum edildi, ama kısa bir süre sonra ABD istihbarat servisleri şefleri onun serbest bırakılmasını sağladılar.

Monarşinin yıkılmasından sonra, Hekmatyar Afgan halkına karşı soyguncu eylemlerde bulunmak üzere Pakistan'da bir grup oluşturdu. Yeni kanlı eylemler onun «kahramanlıklar» listesini zenginleştirdi. Bu eylemlerinden biri 1975'de Kunduz Eyaletinde üç köylünün diri diri yakılmasıydı.

Hekmatyar 1978'in sonlarında «Afganistan İslam Partisi»nin lideri oldu ve Pakistan'daki üslerde, ABD'nin sınırsız yardımlarıyla sayısız olarak en büyük gangster grubunu oluşturdu. Cinayetleri arasında Kabil'de dört lokantanın bombalanması, Meyan Poşt kasabası sakinlerinin yakılması, 1.500 okulun, yüzlerce hastanenin, köprünün camilerin tahrip edilmesi bulunmaktadır. Hekmatyar'ın bizzat kendisi birçok Afganistan'lıyı öldürmüştür. O, halk devletine karşı silahlı savaşa katılmayı reddeden 120 kişinin kanına girmiştir.

İnancı için savaşan» görünümündeki Hekmatyar'ın başlıca amacı kendi zenginliğini daha da artırmaktır. Paraları mala mülke zorla el koyma soygunlardan, çalınmış malların satılmasından ve aynı zamanda haydutlara silah temininden ve uyuşturucu ticaretinden gelmektedir. Birleşmiş Milletler'in «Afgan göçmenleri»ne gönderdiği paraları cebe indirme fırsatını kaçırmaz.

Bencil çıkarlar ve sadizm öteki düşman şeflerinin de karakteristik özellikleridir. *Sayed Ahmad Gilani* «Afganistan Ulusal İslam Cephesi»nin lideridir. Nesilden aristokrat olan Gilani, monarşi döneminde kişisel olarak krala yakındı. Büyük toprak sahibiydi ve Fransız Peugeot otomobillerinin Afganistan'da satış tekeli elinde bulunduruyordu. Londra'da ve Peşavar'da villaları vardır. İngiliz istihbarat örgütünde çalıştı ve sonra CIA ajanı oldu. Nisan devriminden sonra, haydutlar grubu oluşturduğu Pakistan'a kaçtı. Onun gangsterler grubunun başlarına verdiği direktiflerde, bunlardan din adamları da içinde, yasal hükümetle işbirliği yapan insanlar hakkında bilgi toplamalarını ve sonra onları öldürmelerini istiyor. Gilani monarşistler tarafından desteklenmektedir.

Meşhur «Afganistan Ulusal Kurtuluş Cephesi»nin başı olan *Subghatullah Mojaddedi* de monarşi yanlısıdır. O da aynı şekilde yüksek feodaldinsel aristokrasiden gelmektedir. Devrimden önce 2.000 hektara yakın toprağa sahipti.

İslam Devrimci Hareketi'nin liderliğini meşhur din bilimcisi ve büyük toprak sahibi *Maulaui Mohammed Nabi* yapmaktadır. Monarşi döneminde gizli servislerle işbirliği yapmıştır. Kendi partisinin fonlarından büyük miktarda parayı zimmetine geçirmekle suçlanmıştı. İsrail askersel

istihbarat servisi ile bağları vardı. Bu «ahlak ve İslamın saflığının korunması şampiyonu» Afgan halkını «kapitalizmden, ateizmden ve komünizmden» kurtarmayı vaadediyor.

Afganistan İslam Cemiyeti'nin liderliğini, eskiden büyük toprak sahibi ve halı ihracatçısı olan Din Bilimleri Doktoru *Burhanuddin Rabbani* yapmaktadır. Başka birisinin adına Oman Bankası'nda büyük miktarda hesabı vardır. Bu din bilimcisi teröristin gangsterleri, masum insanları öldürmenin, bombalamaların ve kundaklamaların yanısıra İran'a uyuşturucu ve Pakistan'a lacivert taşı sokmaktadırlar.

«İnançları için savaşan» karşı devrimci örgütlerin ortak platformu olduğu söylenebilir. Bu da halk hükümetinin devrilmesidir. Halkın genellikle okuma-yazma bilmemesinden, dine olan inancından ve yüzyıllık alışkanlıkları olan hanlara, kabile şeflerine ve büyük toprak sahiplerine itaatlerinden yararlanarak, bu örgütler İslamiyetin savunucuları maskesi altında eylem gösteriyorlar. Bunlara göre İslamiyet, sadece dinsel bir öğreti değil, aynı zamanda tanrı yasalarıyla üstünlüğü olan kapitalist ve sosyalist gelişmeden farklı, özel bir gelişme yoludur. Burada karşı devrimin Afgan toplumunda İslam normlarının kurulması için ülkenin «Allahsız hükümetten kurtulması için savaşıma çağrı söz konusudur.

Karşı devrimin liderleri dinsel dogmaları, sömürücü sınıfların çıkarlarının savunulmasıyla ustaca uyumlaştırıyorlar. Böylece, örneğin, toprak reformunun İslamiyeti zedeleyeceğini ileri sürüyorlar. Sınıflar arasında barış olması gerektiğini propaganda ediyorlar. Kabile ve klan geleneklerinin Afganistan'da devrimden önce hüküm süren feodal sömürünün özünü gölgelediği gerçeği gözönünde bulundurulmaktadır. «İnançları için savaşanlar»ın amacı halkı ilerici sosyal-ekonomik değişimlere karşı çıkarıcıdır.

Karşı devrimcilerin Nisan devrimine karşı nefretleri, ulusal-etnik çeşitlilikten, İslamiyetin çeşitli ekollerine ve mezheplerine ait olmaktan, kişisel çıkarlardan ve liderler arasındaki rekabetten kaynaklanan kendi kampları içindeki keskin çelişkileri önleyemiyor. Burada farklı gangsterlerin program hatları arasındaki çatışma da bir etmendir. Kimileri Afganistan'ın İslam Cumhuriyeti» olmasını istiyor, ötekiler nüfusun dinsizlere karşı savunulmasından söz ediyor. Ve başkaları monarşiye geri dönülmesini ümit ediyor. Çelişkiler sık sık silahlı çatışmalara yol açıyor. Bu durumda büyük karşı devrimci örgütleri birleştirme çabaları uzun zamandır bir sonuç vermedi. Bunların eylemlerini koordine etme çabası içinde olan CIA'nın baskısıyla 1984 yılında Peşavar'da «Afgan mücahitlerinin İslami Birliği» kuruldu. Bu, Hekmatyar, Rabbani ve Gilani'nin liderliğinde olanlar da içinde 7 örgütten oluşmaktadır. Karşı devrim liderleri birliği daha çok dış yardım almak için kullanmayı umuyorlar. Ancak dış yardımın dağılımının rekabetin ana kaynağı olduğu açıktır. «Washington Post» bir-

liğin üyelerinin şimdiye dek ne politik ne de askersel bir birlik kuramadıklarını açıklıyor. Dahası ortak strateji üzerine tartışma sırasında Afganistan İslam Cemiyeti'nin 7 lideri Hekmatyar yanlılarınca öldürüldüler.

## SİLAHLARI TERÖRİZMDİR

Aralarındaki farklılıklara karşın, karşı devrimciler benzer mücadele yöntemlerini, terörizmin en kanlı biçimlerini kullanıyorlar. Binlerce masum insan yedi yıldır süren büyük çaptaki eşkiyalıkta onların elinden can verdi. Karşı devrimciler, iğrenç kasaptan başka bir şey değildir. Bunlar ne kadınlara, ne yaşlılara, ne de çocuklara acımıyorlar. Caniler sadist işkenceler, korkunç şiddet eylemleri uyguluyorlar. Bu kiralık kitiller her işledikleri cinayet için bir tarifeye göre para alıyorlar. Bu, bir öğretmen ya da mollanın, bir parti ya da hükümet görevlisinin, bir doktorun, bir sanatın, bir askerin öldürülmesi, bir okulun ya da hastanenin yakılması, bir köprünün havaya uçurulması ya da sanayi koluna sabotaj eylemi olabilir.

Afgan ordusu ile doğrudan çarpışmada acı yenilgiye uğrayan uluslararası gericiğin kiralık askerleri Kabil'de bir kız okulunun öğrencilerini zehirleme gibi eylemlere başvuruyorlar. Yaşları 15–18 arasında yüz kadar kız öğrenci bu olayın kurbanı olmuştu (14'ü öldü). Çocuklar için bir film gösterildiği sırada, Kabil'in merkezinde bir sinemaya, Kabil hava alanına, trafiğin en yoğun olduğu saatlerde bir trolleybüse, ya da kalabalık bir pazara bomba yerleştiriyorlar.

Kendilerini İslamın savuncuları olarak ilan etmelerine karşın «iman mücahitleri» din adamlarını öldürüyorlar ve dinsel yapıtları imha ediyorlar. Kabil Politeknik Enstitüsü'nün camisinde bomba patlattılar, Dar-ul-Hefaz Koleji'nin bahçesine bir el bombası attılar, yine Mahzar-i Şerif'deki hacıların kaldığı otelde Halif Ali'nin mezarına, dindar Afganlıların merkezi ibadet yerinde bomba patlattılar ve müslümanların en kutsal yerlerinden biri olan Herat camisinin kalabalık bahçesini soğukkanlılıkla kurşunladılar. Kabil merkez camisinin başkanı Maulan Abdul Hamid de içinde yüzlerce din adamı düşman teröristlerin Afgan halkına karşı ilan edilmemiş savaşında can verdi. <sup>(3)</sup>

ABD danışmanları bu cinayetlere doğrudan katıldılar. Kandahar ilinin, Şahvalikot ilçesinde muhalif çeteler arasında çıkan çatışmada öldürülen Charles Thornton adlı bir adamın günlüğü kısa bir süre önce yayımlandı. Thornton günlüğünde kendisinin ve Pakistan'a gazeteci ve doktor kisvesi altında gelen öteki CIA «ekspertleri»nin karşı devrimcilerin askeri eğitimlerini denetlediğini ve Afgan Havayolları'nın bir sivil uçağını ABD yapımı

<sup>(3)</sup> Bak: Martyred for the Cause of the Truth. The true Moslems murdered by the «Mujaheddin». Kabil. Government Printing Press.

kuruşunlarla imha etmeyi planladıklarını anlatıyor. Kadınlar ve çocuklar da dahil bu olayda 42 kişi ölmüştü.

Ele geçirilen haydutlar bir basın toplantısında gazetecilere Amerikalı danışmanların karşı devrimcilerle yaptıkları eğitimlerde Afgan ya da Sovyet ordusu üniforması giyerek sakin köylere saldırılar yaptıklarını anlattılar. (Herkesin bildiği gibi Afganistan'da sınırlı sayıda Sovyet askeri ülke hükümetinin isteği üzerine bulunuyor.) Bunlardan bir tanesi de Paktia ili içindeki Alisangi köyüdür. Amerikalılar «iman mücahitleri aracılığıyla bu olayı filme aldılar ve sonra film Batı televizyonlarında Afgan ve Sovyet ordularının sivil halka karşı eylemlerine «canlı kanıt» olarak gösterildi.

Dahası, Afganistan'da kimyasal silahların kullanılması için iğrenç denemeler (Sovyet Silahlı Kuvvetlerine iftiralar atarak) yapıldı. Buna kanıt haydutlardan ele geçirilen ABD yapımı kimyasal bombalar ve bu bombaların halka karşı nasıl kullanılacağına dair «İslam liderleri»nin imzaladığı talimatlardır. (4)

Karşı devrimcilerin ve onların yakın ilişkiler içinde oldukları ABD'nin ve öteki NATO ülkelerinin resmi ajanlarının cinayetlerini açıklayan güvenilir belgeler Kabil'de yayılandı. (5)

Haydutlar Afgan ekonomisini istikrarsızlaştırmak, ulaşımı ve haberleşmeyi felce uğratmak ve sanayi üretimini aksatmak için ellerinden geleni yapıyorlar. İlan edilmemiş savaş sırasında 1.814 okul, 31 hastane yıkıldı, 916 köylü kooperatifi harap edildi, 41.000 km'lik haberleşme hattı, çok sayıda köprü ve daha başka pek çok şey tahrip edildi. Doğrudan maddi kayıp 35 milyon afgani tutarındadır. Bu miktar 1978 devriminden önceki 20 yıllık sürede Afgan ekonomisindeki tüm devlet yatırımlarının dörtte üçüne eşittir.

## MASKELER DÜŞÜYOR

Bu geniş boyutlardaki terörün amacı ülkede durumu istikrarsızlaştırmak, halkı korkutmak ve onun hükümetinin yaşamı normale döndüreceğine olan güveni sarsmaktır. Ancak her şey karşı devrimlerin hazırladıkları senaryoya uygun olmuyor. Halk korkuyor, ama nefreti de artıyor. Afganlılar sürekli baskın korkusu, genç insanların haydut çetelerine girmeleri için yapılan zorba baskılar, çeşitli gruplar, partiler arasındaki vahşi, kanlı çatışmalara karşına tehlikesi altında yaşamak istemiyor. İlk başlarda devrimci hükümete aktif karşı koyan birçok kişi artık «iman mücahitleri»ne nefret duymaya başlıyor. Karşı devrimcilerin saflarını terk edenlerin oranı artıyor ve çoğu kez birlikler bütün olarak teslim oluyor.

Bu süreci durdurmak için Washington Afgan karşı devrimcilerine pro-

(4) Bak: Chemical Weupon: Who Resorts To Yts Use? Kabul, 1984.

(5) Bak: Enemies Grimfaces Unveiled. Kabul, 1984.

paganda da dahil, mali ve öteki yardımları artırıyor. Teslim olan haydutlar doğrudan CIA'nin katılımıyla Pakistan'da kurulmuş olan «Afgan Bilgilendirme Merkezi»nden sözediyorlar. Bu merkezin başlıca görevi asilerin Afgan topraklarında yapacağı eylemleri ilan etmek (bu eylemlerin suç niteliğini gizleyerek) ve sivil halka karşı Afgan Ordusu'nun vahşeti konusunda «çürütülmez kanıt» üretmek.

Ancak düşmanın vahşetini örtbas etmek ya da haklı çıkarmak ve ABD'nin bu ilan edilmemiş savaşı körükleyen eylemlerini «Afgan mültecilere insancıl yardım» olarak adlandırmak mümkün değildir. Pakistan'da İkamet Eden Yurtsever Afgan Yurttaşları Komitesi geçenlerde Başkan Reagan'a bir mektup göndererek şöyle dedi: «Sen insan hakları şampiyonu olduğunu iddia ediyor ve bölgede barışı sağlayacağını ileri sürüyorsun. Fakat gerçekte durumu alevlendirmek için elinden geleni yapıyorsun ... Afganistan'a karşı saldırıları artırmak için haydutlara ve katillere daha çok para ve silah yardımıyla bulunuyorsun. Afgan mültecilerin koşulları ... senin yaptıklarından dolayı giderek daha kötü oluyor. Savunmasız halkın kaniyla ticaret yaparak, senin ustaca kullandığın 'insan haklarını korumanın' neye mal olduğunu onlar kendileri öğrendiler. Pakistan'da İkamet Eden Yurtsever Afgan Yurttaşları Komitesi Afganlıların senin maceracı yardımına ihtiyacı olmadığını belirtiyor. Bu yardım Afgan halkına ve mültecilere karşı kullanılıyor.» <sup>(6)</sup>

Afganistan'daki devrimci süreç devam ediyor. Ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmede halkın hükümetinin sağladığı başarılar halkın büyük bir kısmının desteğini alıyor. Yönetimin Afgan devriminin sosyal-politik temelini genişletme çabaları aynı şekilde olumlu sonuçlar veriyor. Afganistan Demokratik Halk Partisi ve cumhuriyet hükümeti ülkedeki köklü değişikliklere olumsuz tutumlarını hâlâ sürdürenler de içinde, değişik politik ve halk güçleriyle yapıcı diyalog kurmak istiyor. Geçenlerde Devrim Konseyi ulusal yenilenme için ve kan dökülmesini önlemek için tüm Afganlıları işbirliği yapmaya çağırdı. Bu çağrıya halktan olumlu bir yanıt geldi. Sosyal dönüşüm sürecine Afgan toplumunun öteki katman ve grupları da katılıyor. Karşı devrimciler ülkedeki desteğini kaybediyor ve gidecek daha çok dış müdahaleye bel bağlıyor.

Afgan devriminin yolu zorluklarla doludur. Ancak onun gelişmesi Afgan halkının düşmanlarının zamanı geri döndürme yolundaki hesaplarını bütünüyle altüst ediyor.

*Bu yazı derginin  
Bilimsel Enformasyon ve  
Dokümantasyon Komisyonu tarafından  
hazırlanmıştır*

<sup>(6)</sup> Bak: Hakikate Inkilabe Saur, 10 Haziran 1985 (Puştun ve Dari dilinde).



## Çağrı

### AMERİKALI TERÖRİST AKDENİZ'DEN DEFOLİ

Yurttaşlar,

15 Nisan'da İngiltere'deki Amerikan üslerinden havalanan Amerikan F-111 ağır bombardıman uçakları, dost ve kardeş Libya'ya ölüm kustular. Bu barbarca saldırı sonucunda, aralarında Libya'da yaşamakta olan yabancılar da olmak üzere, çok sayıda masum insan öldü, düzinelerce insan yaralandı.

ABD emperyalizminin elinde bu kanlı saldırıyı haklı gösterebilecek tek bir gerekçe yoktur. Dünyanın çeşitli yerlerinde olup biten terörist eylemlerden Libya'yı sorumlu tutma kampanyası ise bizzat Washington tarafından yürütülmektedir.

Bu saldırının gerçek nedeni, ABD emperyalizminin dünya egemenliği hayalleri, bütün ülkelere ve bütün halklara yalnız ve yalnızca kendi hegemonyası emellerini dayatma politikasıdır. Dünya devletlerinin ezici çoğunluğu, tüm dünya halkları bu politikayı lanetlediği için, Amerikalı devlet teröristleri tek çareyi suçsuz insanların üzerine bomba, ateş, ölüm yağdırmakta görüyorlar.

ABD emperyalizminin Akdeniz'deki bu korsanlığı, bölge ve dünya barışı açısından büyük bir tehlikedir. Akdeniz'de çeşitli ülkelerdeki Amerikan üslerinde bütün dünyayı yokedebilecek güçte nükleer silahlar yığılıdır. Sovyetler Birliği'nin nükleer denemelerin yasaklanmasına ilişkin önerilerini olduğu gibi, Akdeniz'de bulunan tüm savaş gemilerinin karşılıklı olarak çekilmesi önerisini de reddeden ABD yönetimi, her an dünyayı ateşe verecek çılgınlıklara başvurabilir. Onun için tüm Akdeniz ülkeleri ve halklarının, tüm barış güçlerinin Amerikalı teröristin Libya'ya karşı kanlı saldırılarını durdurması için harekete geçmeleri ölüm-kalım sorunudur.

Bu tehlikeli durum karşısında Evren-Özal yönetimi ne yapıyor? O, ABD yönetimini kınamaya bile yanaşmıyor. Türkiye kamuoyunun haklı tepkisini yatıştırmaya çalışıyor. Oysa, Ortadoğu'daki en önemli ABD üsleri Türkiye topraklarındadır. Bu rejim, bu üslerle ilgili olan SIA anlaşmasını daha fazla para, silah ve ticaret olanağı karşılığında yenilemenin, Tür-

kiye'yi de bu kanlı Amerikan saldırılarına alet etmenin peşindedir. Libya'ya saldırılarda bulunan Amerikan 6. Filosunun ikmali Türkiye'den yapılıyor. Libya'ya saldırıda bulunan uçakların pilotları, eğitim uçuşlarını Türkiye toprakları üzerinde yapıyor. Bu rejim, savaşın ve Amerikan emperyalizminin tarafındadır.

**Yurttaşlar,**

Tehlike büyüktür. Dün Lübnan'a, bugün Libya'ya yapılanların yarın kime yapılacağı, bunun Türkiyemizi yok olmanın eşiğine getirip getirmeyeceği hiç belli değildir.

Daha kısa bir süre önce iki Amerikan savaş gemisi Boğazlardan geçip Karadeniz'de Sovyet karasularını ihlal ederek büyük bir provokasyona başvurdular.

TKP, tüm yurttaşlara sesleniyor: Şimdi tüm fabrikalar, sendikalar, okullar, işyerleri, mahalleler, kahveler, camiler, kırsallar Amerikalı teröriste karşı seferberliğin ocakları olmalıdır. Bu iğrenç, bu kanlı saldırı, yurdumuzun her köşesinde protesto edilmelidir. Ülkemizin dört bir yanından hükümete baskı yapılmalıdır. Türkiye'deki Amerikan üsleri dost ve kardeş Libya'ya karşı, hiçbir ülkeye karşı kullanılmamalıdır. Türkiye'deki Amerikan üslerinin durumunu belirleyen SIA anlaşmasının feshedilmesi istemi, yurdun dört bir yanından yükselmelidir.

**Amerikalı terörist, Akdeniz'den defol!**

**Kahrolsun Amerikan emperyalizmi!**

**Yaşasın halkların, barış, egemenlik ve özgürlük mücadelesi!**

**Türkiye Komünist Partisi  
Merkez Komitesi**

**15 Nisan 1985**

## Çağrı

ABD Başkanı Reagan, önceki gün yaptığı bir konuşmada, Libya'dan sonra Suriye ve İran'a da saldırıyı planladıklarını söyledi. Reagan, «gerekirse Şam'ı ve Tahran'ı bile bombalarız» diye konuştu.

Görülüyor ki, Amerikan emperyalizmi hegemonyacı emellerini gerçekleştirebilmek için şimdi Ortadoğu'da da doğrudan kaba kuvvete başvurma yolunu seçmektedir. Libya örneği, Reagan yönetiminin kendi ben-cil çıkarları için her türlü çılgınlığı yapabileceğini çok açık gösterdi.

Amerikan emperyalizmi Ortadoğu'da şimdiye kadar giriştiği her askeri operasyonda Türkiye'deki üslerden yararlanmıştır. Reagan yönetimi şimdi Suriye ve İran'a saldırmak için gene topraklarımızdaki üslerini bir sıçrama tahtası olarak kullanmak isteyecektir.

Bunun belirtileri çoktur: Son haftalarda İncirlik üssüne yeni Amerikan savaş uçakları ve pilotları getirilmiştir. Nükleer silahların da bulunduğu bütün Amerikan üsleri alarma geçirilmiştir. Ülkemizdeki Amerikancı çevreler uzun bir süredir komşularımıza Suriye, İran ve Irak'la barımızı bozmak için yoğun bir kampanya yürütmektedir. Türkiye'nin İran-Irak savaşına müdahale etmesi için baskı yapılmaktadır. Halkımızı şaşırtmak için Filistin, Libya, Suriye ve öteki Ortadoğu halkları terörist gibi gösterilmeye çalışılmaktadır.

Tehlike büyüktür. Kendimizi heran savaş ateşleri içinde bulabiliriz. Böyle bir durumda Evren-Özal yönetimine kesinlikle güvenilemez. Onlar halkımızdan çok Amerika'nın çıkarlarını düşünüyor.

Libya'da Amerikan emperyalizminin çirkin yüzünü bir kere daha gören halkımız, topraklarımızın komşularımıza karşı bir saldırı üssü olarak kullanılmasına karşıdır. Amerikan parasıyla beslenen gazetelerin yaptırdığı anketler bile bu gerçeği ortaya koymuştur. Bütün muhalefet partileri Amerikan saldırganlığını protesto ediyorlar.

Yurttaşlar,

Türkiye'yi yönetenlerin ihaneti yüzünden Amerikan emperyalizmi ülkemizde istediği gibi at oynatmaktadır. Ve şimdi de Libya'dan sonra, bizim topraklarımızı da kullanarak Suriye ve İran'a saldırmak istiyor. Savaş tehlikesi kapıdadır. Buna izin vermemeliyiz.

Topraklarımızdaki Amerikan üslerinin yurt savunması için değil, Amerika'nın saldırgan amaçları için kurulduğu şimdi apaçık ortaya çıkmıştır. Amerikan üslerindeki her türlü faaliyetin kontrol altına alınması ve Amerika'nın bu üslerden hiçbir şekilde yararlandırılmaması için harekete geçmeliyiz.

Bu kritik durumda bütün muhalefet partileri aralarındaki ayrılıkları bir kenara bırakarak biraraya gelmeli, hep birlikte savaş tehlikesine karşı durmalıdır. Sendikalar, öteki meslek kuruluşları seslerini yükseltmelidir. Yurtsever subaylar bu çok tehlikeli durum karşısında kayıtsız kalamazlar.

Hükümete baskı uygulamalı, halkımızın saldırgan Amerikan emperyalizmine duyduğu öfkenin güçlü bir protesto hareketine dönüşmesi için her çabayı göstermeliyiz.

Suriye, İran, Irak ya da Libya ile aramızı açmayı amaçlayan bütün girişimlere kararlılıkla karşı durulmalıdır. Bu kritik durumda, Ege'de ve Kıbrıs'ta yeni gerginliklere yol açacak girişimlere karşı uyanık olunmalıdır. Amerikan emperyalizmi saldırgan amaçlarına ulaşmak için her yolu deneyecektir. TKP bütün yurtseverleri sorumlu davranmaya çağırıyor. ABD'nin topraklarımızdaki üsleri kullanması önlenmelidir. Bunun için her çaba gösterilmeli, hükümete her türlü baskı yapılmalıdır.

*Türkiye Komünist Partisi  
Merkez Komitesi*

25 Nisan 1986

## **Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın «TKP'nin Sesi Radyosu»nda yaptığı 1 Mayıs konuşması**

İşçi arkadaşlar,

Yoldaşlar, kardeşler,

İşçi sınıfımızın ve tüm dünya işçilerinin 1 Mayıs bayramının ateşi bugünlerde yeniden yüreğimizi tutuşturuyor. 1986 1 Mayıs'ını taptaze heyecanlarla kutluyoruz.

Meydanlarda türkülerinin, ayak seslerinin duyulması yasaklanan işçilerimiz iki ay önce yeniden ve gür bir biçimde seslerini duyurdular. Bu meydan adını işçilerin koyduğu İzmir'in 1 Mayıs meydanıdır.

Bu meydan, şanlı bir tarihe sahiptir. 1922'de emperyalist saldırganların denize döküldüğü meydandır. Tanklarla, zırkı araçlarla, makineli tüfeklerle ve çok sayıda sivil ve resmi polislerle çevre kuşatılan bu meydanı işçi sınıfımız bir kez daha İzmir mitingi ile zaptetti.

Faşist diktatörlük elinden gelse takvimlerden 1 Mayıs tarihini, sözlüklerden işçi sınıfı sözünü silecektir. Ama elinden geleni ardına koymadığı halde ne 1 Mayıs'ların kutlanmasını önleyebildi ne de işçi sınıfının gür sesinin yükselmesini.

Ve bu 1 Mayıs işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışma bayramının 100. yıldönümüdür. Ne Amerikalı zorbalar, ne Hitler faşizmi, ne Mussolini, Franko, ne de Şili'nin eli kanlı diktatörü Pinochet 1 Mayıs'ların 100 yıllık şanlı geleneğini bozamadı. Bizim Pinochet kopyası diktatörlerimiz bunu hiç başaramaz.

Bugün dünyanın dört bir köşesinde işçiler ve işçilerin yanbaşında komünistler, demokratlar, ilericiiler aynı ülküyü haykırıyorlar. Güzelliğin, temizliğin sembolü çiçekler ve çocuklarla birlikte tüm insanlığı yokedecek nükleer savaş tehlikesini önlemek, barışı korumak gerektiğini haykırıyorlar. Bu amaçla insanlığın geleceğini kirli, kanlı dolarlara değişen barış düşmanı Reagan yönetimini durdurmaya çağırıyorlar. Barışçı, demokratik, özgür bir gelecek istiyorlar. Sosyalist ülkelerdeki işçiler, emekçiler kapitalist ülkelerdeki kardeşleriyle dayanışmayı yükseltiyorlar.

ABD'yi durdurmamak bizim için de, Türk, Kürt tüm işçilerin, köylülerin, aydınların, gençliğin tüm halkı başta gelen görevidir. Türkiye Komünist Partisi yıllardır ABD emperyalizminin halkımızın baş düşmanı olduğunu hep söyledi. Bugün Evren-Özal diktatörlüğü eliyle ABD yalnız bir dış düşman değil, aynı zamanda iç düşman durumuna gelmiştir.

ABD'nin Libya'ya karşı uyguladığı barbarca terör onun hakiki yüzünü birkez daha gösterdi. Bununla da kalmadı. Suriye ve İran'a yönelik Reagan'ın savurduğu kaba tehditler onun uluslararası her sorunu kaba kuvvete başvurarak çözme politikası izlediğini bir kez daha kanıtlıyor.

Bütün bunlar aklıbaşında herkesin tehlikenin ülkemize ne kadar yakın olduğunu görmesi için yeterlidir. Dün TKP'nin söylediklerini dikkate almayan ve hatta karşı çıkanlar bugün gerçekleri kabul ediyorlar. Bu olumlu bir gelişme. Ancak Evren-Özal diktatörlüğü altında ülkemiz her an halkımızın iradesi dışında, hatta bu kukla parlamento ve kukla hükümetin bilgisi dışında bir savaşa sürüklenebilir. Ülkemizdeki Amerikan üslerine takviye ABD askerleri, yeni savaş uçakları gelmiş, üsler alarm durumuna geçmiştir. Bu nedenle yalnızca gerçekleri dile getirmek yetmez. Ülkemizin bağımsızlığına, ulusal egemenlik haklarına, barışçı geleceğine titizlenen herkes, tüm ulusal, demokratik, yurtsever güçler, halkımız sesini yükseltmelidir, harekete geçmelidir.

İvedi olarak ABD ve NATO üslerindeki hareketler üslerin çevresindeki yurttaşlarca, yurtsever subayların da girişimi ile kontrol edilmelidir. Hükümete ve parlamentoya baskı yapılmalıdır. Muhalefet partileri harekete geçmelidir. Bir kez daha söylüyoruz ki ABD ile Savunma İşbirliği Anlaşması bir ihanet belgesidir. Bu belge yeniden imzalanmamalıdır. Onu imzalayanlardan yarın halkımızın hesap soracağı unutulmamalıdır.

Kardeşlerim,

Amerika ile koyun koyuna demokrasi olmaz. Bizim ülkemiz gibi Amerikan emperyalizmine kölece bağlı hangi ülkede demokrasi vardır? Amerika bizim gibi gerikalmış ülkelerde halkların kendi geleceklerini, kendi rejimlerini kendilerinin seçmesini önlemek için en akıl almaz yollara başvuruyor. Sovyet tehdidi, komünizm tehlikesi, bölücülük yalanları hep bu nedendir. Bunun yetmediği yerde ulus düşmanı işbirlikçiler eli ile yapay iç karışıklıklar çıkarmaktadır. Seçimler yolu ile, kendi özgür iradeleri ile sosyalizme yönelmek isteyen Şili halkına karşı kanlı faşist darbenin tezgâhlayıcısı ABD'dir. Ve bunu artık tüm dünya bilmektedir.

Bunlar da yetmezse özgürlük yolunu, ulusal kurtuluşu seçen savunmasız Grenada halkına yaptığı gibi, Libya örneğinde olduğu gibi ve Nikaragua'da da gerçekleştirmeye çalıştığı gibi doğrudan askeri operasyonlara, açık zorbalığa başvurmaktadır.

ABD'ye onursuzca baş eğen Evren-Özal diktatörlüğü varolmaya devam ettikçe, bu ülkede bağımsızlıktan, demokrasiden söz bile edilemez. Faşist diktatörlüğün halkımızın başından bir an önce defedilmesi için elden gelen herşey yapılmalıdır.

Diktatörlüğün manevra yapmak zorunda kalmasından yararlanılarak

kazanılmış sınırlı olanaklara bakarak demokrasinin kolayca elde edilebileceğini sanmak tehlikeli bir yanılgıdır. Partimiz ısrarla bu ham hayallere karşı çıkıyor. Biz kimsenin hayal kurmasına karşı değiliz. Ancak bu hayaller önde duran göreve dört elle sarılmaya engel oluyor. Görev hâlâ değişmemiştir. Diktatörlüğe karşı çıkan tüm güçlerle, demokrasi isteyen herkesle birlikte haklarımız ve özgürlüklerimiz için, demokratik bir hükümet için diyalog, işbirliği ve ortak mücadele. Günümüzün görevi budur.

Sol güçler, sosyalistler, komünistler kendilerini diğer geniş demokrasi güçlerinden ayıran bir yol tutar, erken adımlar atarlarsa, bu, aynı zamanda en geniş yığınlardan uzaklaşmak anlamına gelecektir.

Oysa tam tersine bugün yapılması gereken şey fabrikalarda, işyerlerinde, okullarda, köylerde, devlet dairelerinde, esnaflar arasında, yurtsever subaylar içinde farklı politik eğilimler taşısa da, demokrasi isteyen herkesle birlik olmaktır. Onlarla birlikte ekonomik, sosyal, politik haklarımız için, demokratik bir rejim için, demokratik bir seçim, demokratik bir anayasa için ortak mücadele etmektir.

Öte yandan yığınlarda demokratik direniş ruhu yeni yeni canlanıyor. Var gücümüzle onu daha da canlandırmak için çaba harcamalıyız. Bu amaç için kuşkusuz varolan her legal olanağı değerlendirmek önemlidir.

Yoldaşlar, kardeşlerim,

İzmir mitingi tüm bu söylediklerimizi kanıtlıyor. Bu miting ulusal demokrasi mücadelemizde önemli bir dönemeç noktası oluşturuyor.

Birincisi, bu miting sıradan bir hak arama eyleminin sınırlarını kat kat aşmıştır. İşçi sınıfımızın yükselen politik bilincini yansıtmıştır.

İkincisi, İzmir mitingi askersel baskı, faşist diktatörlük koşulları altında yapılan tarihimizin ilk işçi mitingidir.

Bu şu demektir ki, işçiler ülkemizin geleceği, barış ve demokrasi için, iş, ekmek ve özgürlük için, herkese iş, herkese aş için direnmek gerektiğini kavramaya başlamışlardır. Aynı zamanda bu miting partimizin politikasının sınıf mücadelesi pratiğinde en esaslı sınanması oldu. Kesin biçimde söyleyebiliriz ki, partimizin politikası ve örgütlü mücadelesi tüm eksiklere rağmen sınavı başarmıştır. Tabanda doğru çalışma sayesinde miting öncesi farklı eğilimler en aza indirilebilmiş ve miting her çeşit politik eğilimdeki işçi ve dürüst sendikacıların birliğini yansıtmıştır. Türk-İş'de tüm sınıf bilinçli deneyli işçilerin toplanması, sendikal birliğin tek çatı altında gerçekleşmesinin doğuracağı güç açık biçimde görülmüştür.

Miting sonrasında diktatörlüğün partimize saldırması boşuna değildir. Ancak yanılıyorlar. İzmir mitingi yalnızca komünistlerin çabalarının sonu-

cu başarılmamıştır. Yeni işçi önderlerinin, eski deneyimli bilinçli işçilerin, namuslu sendikacıların, sol ve ilerici güçlerin ortak eseridir. Ve asıl bu nedenle önemlidir.

Şimdi komünistlere düşen görev mitingin derslerini, politik hedefleri sığağı sığağına yığınlara aktarmak ve örgütlenmeyi hızlandırmaktır.

Şunu da saptamalıyız. Görüşlerimizi, çözüm yollarımızı herkesle tartışmak için toplamaya hazırlandığımız Ulusal Konferansımızı yığın hareketliliği içinde, eylem içinde gerçekleştireceğimizi söylemiştik. Bu açıdan İzmir mitingi ön hazırlıklarımız için iyi bir başlangıç oluşturdu.

Kardeşlerim,

Bu 1 Mayıs öncesinde, diğerlerinde olduğu gibi, diktatörlük TKP'ye karşı karalama kampanyasını yeniden hızlandırmıştır. Halkın huzurunu bozacağımızdan, ülkeyi tekrar 12 Eylül'e döndüreceklerimizden söz ediyorlar. Bu sözler yavuz hırsızın ev sahibini bastırma çabasıdır. Onların huzur dedikleri şey bugün ancak mezarlıkta vardır. Halkı işsizliğe, açlığa, falakaya, işkenceye ve hatta ölüme mahkûm edenler, halkın huzurunu bozan Evren-Özal diktatörlüğünün kendisidir.

TKP işkencelere karşı kampanya açtı diyorlar. Şimdi halkımız soracaktır: TKP olmayan birşeyi mi kışkırtıyor? İşkencelerin bir bir ortaya çıktığı, işkencecilerin yakasına yapışıldığı bir ortamda bu sözleri söyleyebilmek için soğukkanlılığı, mantığı yitirmiş olmalılar. Biz elbette işkencecilerin peşini birgün bile bırakmadık, bırakmayacağız da. Şimdi yalnızca işkence yapanlar ortaya çıkıyor. Tepedekiler bunlarla işin kapanacağını sanıyorlar. Hayır. Biz asıl ölüm emirlerini verenlerin yakasını bırakmayacağız.

TKP işçi sınıfımızın partisidir. Bu toprakların insanlarının partisidir, ulusal nitelikte bir partidir. Halkımızın gerçek umudu ve geleceğidir. Ülkenin sorunlarının çözümüne daha bugünden talip olan bir partidir. Büyüyen, güçlenen bir partidir. İşte TKP düşmanlarının saldırısının ana nedeni budur.

Yoldaşlar, dostlar, kadeşlerim,

Sözlerimi yine İzmir mitingi ile bitirmek istiyorum.

Unutulmamalıdır. 12 Eylül sabahı diktatörlüğe karşı grevci yiğit metalurji işçileri diktatörlüğün işbaşı yapma çağrısına uymayarak kısa süreli de olsa direndiler. Bu direniş faşist diktatörlüğe karşı işçi sınıfımızın öncü kesimlerinin tutuştuğu ilk direnme kıvılcıydı.

Bu kıvılcım, daha ulusal kurtuluş savaşımızda emperyalizme karşı silâh elde direnen işçilerimizin, Saraçhane mitinginde, Kavel'de, 1970'lerde Demirdöküm, Sungurlar, Profilo fabrikalarında, 15-16 Haziran büyük gün-



lerinde, DGM direnişinde, darbe öncesi ve sonrası 1 Mayıs'larda, genel grevlerde direnme ruhunun tutuşturduğu kıvılcımdır.

İzmir mitinginin alevlendirdiği kıvılcımın yangına dönüşeceği, bütün emekçileri, bütün yurtseverleri, demokrasi güçlerini saracağı günler uzak değildir.

Fabrikalarda, işyerlerinde, okullarda, köylerde, kırsalalarda, zindanlarda her yerde, ülke içinde ve dışında barış, demokrasi, iş, ekmek, özgürlük için, birlik, dayanışma ve mücadele için 1 Mayıs kırmızı bayrağını yükseltenleri Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi adına selâmlarım. 1 Mayıs hepimize kutlu olsun!

## Almanya Sosyalist Birlik Partisi 11. Kongresi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına kardeş Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin 11. Kongresi'ne devrimci savaş selamlarını gönderir.

Kongreniz, Alman işçi sınıfının yiğit oğlu, dünya komünist hareketinin seçkin önderi Ernst Thaelmann'ın 100. doğum yıldönümünde O'nun ülkelerini Alman topraklarındaki ilk işçi köylü devletinde, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde başarıyla yaşama geçirme onurunu taşıyor. Kongreniz, Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin 40. kuruluş yıldönümünün kutlanacağı günlerde yapılıyor. Partinizin 11. Kongreye hazırlık kararlarıyla ülke çapında yaratılan bilinçli ve yaratıcı halk hareketi, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde gelişmiş sosyalist toplumu geliştirme çizgisinin başarıyla yaşama geçirilmesi, 11. Kongre için 21. yüzyıla sağlam adımlarla ilerleyebilmek için çok değerli bir çıkış noktasını oluşturuyor. Sosyalizmin avantajları ile bilimsel teknik ilerlemenin sonuçlarının başarıyla birleştirilmesi Parti'nin ekonomik ve sosyal politikası, yeni başarılar için ikesel önem taşıyor. TKP, 11. Kongre'nin alacağı kararların da DAC komünistleri ve halkı tarafından büyük bir coşkuyla gerçekleştirileceğine inanıyor.

Kongreniz, ABD yönetiminin SSCB'nin nükleer denemeleri durdurma önerisini ardarda geri çevirdiği, uzayın militarizasyonuna yöneldiği, egemen ülkelere karşı saldırganlık politikasını sürdürdüğü ve dünya çapında gerginlikleri tırmandırmada ısrar ettiği koşullarda toplanıyor. TKP,\* Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin, SSCB ile, öteki kardeş sosyalist ülkelerle birlikte dünya barışının korunması, uzayın militarizasyonunun önlenmesi, silahlanma yarışının durdurulması yolundaki çabalarını destekliyor, DAC'nin topraklarını İsveç'in Orta Avrupa'da nükleer silahsız bölge oluşturulması önerisine açması, Federal Almanya Cumhuriyeti'ne Orta Avrupa'da kimyasal silahsız bölge oluşturulması önerisini getirmesi, tüm uluslararası platformlarda büyük bir sorumlulukla insanlığın yokolmaktan kurtarılması için çalışması, sosyalizm ile barışın özünün bir olduğunu kanıtlıyor.

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi, illegalite ve yoğun saldırı koşullarında ülkemizi ABD emperyaizminin savaş aracı olmaktan kurtarmak için, halkımızın özlediği demokrasiyi kazanması, kendi rejimini kendisinin seçmesi için savaşım veriyor. TKP, ülkemiz ile Demokratik Alman Cumhuriyeti arasındaki ilişkilerin barış içinde yanyana yaşama, karşılıklı yarar ilkeleri temelinde gelişmesine büyük önem veriyor. TKP, kardeş Almanya Sosyalist

Birlik Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde gelişip güçlenen ilişkilerine yüksek bir değer biçiyor.

TKP, Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin 11. Kongresi'ne büyük başarılar diler.

Yaşasın barış ve sosyalizm!

Yaşasın Thaelmanncı Almanya Sosyalist Birlik Partisi!

*Türkiye Komünist Partisi  
Merkez Komitesi  
Genel Sekreteri  
Haydar Kutlu*

17 Nisan 1986

## Belçika Komünist Partisi 25. Kongresi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına, Belçika Komünist Partisi'nin 25. Kongresi'ne devrimci savaş selamlarını iletir.

Kongreniz, savaş-barış, insanlığın varolması ya da yokolması ikileminin bütün açıklığıyla ortaya çıktığı, ABD emperyalizminin uzayın militari-zasyonuna yöneldiği, Batı Avrupalı NATO bağlaşıklarını da bu tehlikeli serüvene sürüklemeye çalıştığı, her alanda silahlanma yarışını körüklediği ve SSCB'nin nükleer denemelerin durdurulması önerilerini arada reddettiği bir ortamda toplanıyor. TKP, bütün bu girişim ve çabaların önlenmesi için bütün barış güçlerinin, en başta da komünistlerin eylem ve girişimlerini kat kat hızlandırılması gerektiği görüşündedir. Partimiz, SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov yoldaşın 15 Ocak 1986'da açıkladığı yeryüzünün nükleer ve kimyasal silahlardan arındırılması programının bu yönde çok değerli bir öneri olduğu görüşündedir. Belçika Komünist Partisi 25. Kongresi'nin dünya barışının korunması uğrunda üzerine düşeni yerine getirmek için önemli kararlar alacağına inanıyoruz.

Kongreniz, Belçika'daki Martens VI hükümetinin her alanda emekçilerin kazanılmış haklarına saldırdığı, mali sermayenin çıkarları uğruna tüm öteki kesimlerin konumlarını sarstığı, kemerleri sıkma ve ABD'nin politikasını uyguladığı ve güdümünde davrandığı koşullarda toplanıyor. Kongreniz, bu saldırılara karşı direnişin koşullarını yaratmak, yeni bir çoğunluk ve yeni bir hegemonya oluşturmak konularını görüşüp karara bağlayacak. TKP, Belçika komünistlerine, işçi ve emekçilerin çıkarları uğruna, barış ve toplumsal ilerleme uğruna savaşımında büyük başarılar diler.

Değerli yoldaşlar,

TKP, bugün Avrupa'daki tek, yeryüzündeki çok az sayıdaki illegal savaşmak zorunda olan komünist partilerinden birisidir. Partimiz sürekli baskı ve koğuşturma koşullarında Türkiye'nin ABD emperyalizminin bir savaş aracı olmaktan kurtarılması, halkımızın özlediği demokrasiye kazanması için savaşıyor. Evren-Özal yönetiminin Türkiye'nin demokrasiye dönüğü izlenimini vermek, Batı Avrupa kamuoyunu yanıltmak için bir dizi politik manevralara başvurduğu koşullarda, insan haklarını hiçe sayan 1982 Anayasası yürürlüktedir, emekçilerin her türlü hak ve çıkarları yok edilmiştir, işkenceler devam etmekte, baskı uygulamaları yeni boyutlar kazanmaktadır. Bu ortamda Belçika Komünist Partisi'nin Türkiye komü-

nistleriyle, ülkemiz demokrasi güçleriyle dayanışması halkımız açısından büyük bir değer taşımaktadır.

TKP, Belçika Komünist Partisi 25. Kongresi'ne ortak savaşım ülküleri temelinde büyük başarılar diler.

*Komünist selamlarımızla,  
Türkiye Komünist Partisi  
Merkez Komitesi  
Genel Sekreteri  
Haydar Kutlu*

18 Nisan 1986

TÜSTAV

## **Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi (AKEL) Merkez Komitesi'ne**

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına kardeş Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi (AKEL)'nin 45. kuruluş yıldönümünü yürekten kutlar, devrimci savaş selamlarını gönderir.

AKEL, kurulduğu günden bu yana Kıbrıs emekçilerinin umudu, geleceği için savaştı. En çetin koşullar altında bile o, Kıbrıs halkının bağımsızlığı için, emekçilerin insanca yaşamaları için, emperyalizmin Kıbrıs'a yönelik her türlü komplolarının boşa çıkartılması için yorulmak bilmeden çalıştı. Bugün de AKEL, aynı doğrultuda yılmadan ilerliyor, Kıbrıs'a yönelik her türlü dış karışmaların durdurulması için, ülkenin bağımsızlığının ve bağlantısızlığının korunması için, Kıbrıs sorununun çözülmesi için en önde savaşıyor, ardıcılıkla emekçilerin çıkarlarını savunuyor.

TKP, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde kardeşçe bağlı olduğu AKEL'in kuruluşunun 45. yıldönümünde tüm Kıbrıs komünistlerine, önlerine koydukları görevleri başarıyla yaşama geçirmede büyük başarılar diler.

*Komünist selamlarımızla,  
Türkiye Komünist Partisi  
Merkez Komitesi  
Genel Sekreteri  
Haydar Kutlu*

14 Nisan 1986

## TKP YAYINLARI

«Atılım»

«Yol ve Amaç»

«Yeni Çağ»

TKP 5. Kongre belgeleri

– TKP 5. Kongresi'ne sunulan MK Çalışma Raporu

– Türkiye Komünist Partisi Programı

– Mustafa Suphi 100. Yıl Tezleri

TKP Merkez Komitesi Plenum raporları

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği. Belgeler

«İşçi sınıfının tarihsel misyonu»

«Leninci parti öğretisi»

«Karl Marks ve günümüz» (Uluslararası Konferans, Berlin, 1983)

«1 Mayıs»

«TKP'nin savaş tarihinden sayfalar»

«Halkımızın özlediği demokrasi TKP'siz olamaz»

«TKP halkımızın umududur»

«TKP 65. Kuruluş Yıldönümü Toplantısı»

«Terörizmin ardında kim var?»

«Konspiratif çalışma üzerine»

«Parti disiplini üzerine»

«Devrim ve demokrasi»

«SBKP Programı» (27. Kongre'de kabul edilen yeniden kaleme alınmış biçimi)

Mihail Gorbaçov. SBKP 27. Kongresi'ne sunulan  
SBKP MK Politik Raporu

Bu yayınlarımızı edinmek isteyenler aşağıdaki adrese  
başvurabilirler:

Ermis Verlag  
Postfach 101016  
4300 Essen  
(BRD)

«YENİ ÇAĞ» I

OKU

VE

OKUT!